

Årsredovisning 2024

Lunds kommun

Innehållsförteckning

Inledning	3
Så här läser du Lunds kommuns årsredovisning.....	3
Kommunstyrelsens ordförande har ordet	4
Året som gått - axplock av stort och smått 2024.....	6
Lunds vision och förhållningssätt.....	10
Förvaltningsberättelse	11
Den kommunala koncernen.....	11
Händelser av väsentlig betydelse	14
Översikt över verksamhetens utveckling.....	18
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	23
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	31
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	36
Balanskravsresultat	72
Väsentliga personalförhållanden	73
Förväntad utveckling.....	75
Drift- och investeringsredovisning	81
Finansiella rapporter	89
Resultaträkning	89
Balansräkning	90
Kassaflödesanalys	91
Noter	92
Revisionsberättelse	115

Foto framsida: Simon Norlin

Inledning

Så här läser du Lunds kommuns årsredovisning

1. Förvaltningsberättelse

I förvaltningsberättelsen lämnas information om förvaltningen av kommunen och den kommunala koncernen i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning. Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande och tydlig bild av kommunens verksamhet under det gångna året. Huvudsakligt fokus är den kommunala koncernen, det vill säga kommunens nämnder, bolag och kommunalförbund tillsammans. Rådet för kommunal redovisning har också en rekommendation om förvaltningsberättelsen där det framgår vilka rubriker som måste finnas med.

2. Drift- och investeringsredovisning

Enligt Lagen om kommunal bokföring och redovisning ska drift- och investeringsredovisningen innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten. Driftredovisningen ska utformas så att utfallen kan stämmas av mot fullmäktiges budget. Investeringsredovisningen ska göra det möjligt för fullmäktige att jämföra beslutade/beräknade totalutgifter och anslag med utfall.

3. Finansiella rapporter

I finansiella rapporter redovisas Lunds kommuns resultat och ekonomiska ställning, som enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning omfattas av resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys och noter. Redovisningen sker för kommunen och den kommunala koncernen. Med kommunen menas nämndsorganisationen inom den kommunala sektorn som utgör en juridisk person. Med den kommunala koncernen menas förutom kommunen även kommunalförbund bestående av Räddningstjänst Syd och VA Syd samt bolagssektorn under moderbolaget Lunds Rådhus AB och Krafringen AB.

4. Revisionsberättelse

I revisionsberättelsen beskrivs hur Lunds kommuns förtroendevalda revisorer under året har granskat Lunds kommun. Revisorerna ska, med stöd av sakkunniga, granska och pröva den kommunala verksamheten.

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Utgångspunkten för vår styrande koalition är tydlig; vi ska tryggt lotsa Lunds kommun genom de stora samhällsutmaningar vi står inför och samtidigt ta itu med de frågor som påverkar Lundabornas vardag. Att fler ska ha ett arbete att gå till. Att tryggheten ska öka. Att vi fortsätter arbetet för klimatneutralitet och en verksamhet som byggs på och leds med tillit. Väsentliga satsningar på välfärdens första led gör att vi står starkt rustade för framtiden. Vi har också behövt ta itu med svåra frågor som har fått vänta alldeles för länge och fattat beslut som inte bara påverkar den här mandatperioden utan också stärker Lunds utveckling under lång tid framöver. När vi nu stänger böckerna för 2024 gör vi också bokslut för första halvan av mandatperioden. Viktiga framsteg har gjorts, men en hel del arbete återstår för att fullt ut förlösa potentialen som finns i vår kommun.

Bland det viktigaste vi har gjort är att lägga om riktningen för våra förskolor och grundskolor. Tidigare periods nedskärningar har ersatts av stora satsningar. De riktade satsningarna på en väsentligt ökad lärartäthet och på att minska barngrupperna i förskolan ger också effekt. Det märks i verksamheterna men det märks också i Lundabornas omdöme om kommunen. I SCB:s medborgarundersökning kan vi se att fler Lundabor nu tycker att förskolorna i kommunen fungerar bra än innan mandatperioden inleddes. Ännu tydligare märks det i omdömet Lundaborna lämnar kring hur grundskolan fungerar.

Under mandatperiodens två första år har vi också tagit tag i det långsiktiga effektiviseringsarbetet med en sällan skådad kraft. Lundabornas gemensamma ekonomiska hanteras ansvarsfullt och kostnadseffektivt. Arbetet har inte minst gjorts inom ramen för det kommunövergripande utredningsarbetet Effektiv och funktionell tjänstepersonsorganisation (EFTO). EFTO har också redan gett oss verktyg för att leverera en ännu bättre och mer ändamålsenlig förvaltningsorganisation. Den största förändring är den som trädde i kraft vid årsskiftet 2024/2025 då miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret och tekniska förvaltningen blev den nya och samlade samhällsbyggnadsförvaltningen. Med sammanslagningen får vi både en mer kostnadseffektiv organisation men också en organisation som på ett ännu bättre sätt kommer kunna nå upp till såväl Lundabornas som politikens förväntningar.

Ett långsiktigt arbete med effektivitet är också en nyckel för att säkra att kommunen har hållbara och goda finanser. 2024 var ett år då vi sammanlagt presterade bättre ekonomiskt än de av fullmäktige beslutade målen. Detta trots att vi initialt under året såg ut att gå mot stora underskott, men ett stort arbete har gjorts i nämnder och förvaltning för att nå en budget i balans.

Under 2024 har vi också genom handling visat att breda samarbeten är vägen framåt för Lunds kommun. Men också att vi som styrande konstellation lagt oss vinn om att vara lyssnande till bra förslag som kommer från oppositionen. Detta har vi försökt göra i alla olika typer av frågor, om allt från sjukhusets placering och konsekvenserna av det till hur vi stärker föreningslivets självfinansiering. Med detta arbetssätt hamnar Lundaborna i fokus istället för att bli en bricka i ett politiskt positionerande.

Nu har vi nått halvvägs i mandatperioden. Vi kan se tillbaka på viktiga steg framåt, men också på frågor där arbetet behöver fortsätta. Lund är en kommun med fantastiska möjligheter och lysande framtidsutsikter. Det arbete vi gör idag lägger grunden för ett starkare, tryggare och mer hållbart Lund – inte bara för oss, utan också för kommande generationer.

Anders Almgren (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Året som gått - axplock av stort och smått 2024

Tillväxt, näringsliv och Lunds roll på den offentliga arenan

- Under våren har ett samarbetsavtal avseende Skånes universitetssjukhus i Lund godkänts av alla tre parter, det vill säga Region Skåne, Lunds universitet och Lunds kommun (KS 2024/0201). Avtalet anger hur organisationerna ska arbeta tillsammans under kommande planering och utredningar för att utveckla ett nytt universitetssjukhus med nya lokaler som säkrar en modern, robust och högteknologisk sjukvård i Lund. Det är mycket som påverkar tidplanen framåt men ambitionen är att sjukhuset kommer att börja byggas cirka 2030 och att det då kan stå klart 2045.
- I maj beslutade kommunfullmäktige att godkänna investeringsavtalet för genomförandet av projektet MAXIMA – en regional infrastruktursatsning med ett nytt gemensamt system för en hållbar och robust avloppsrening för kommunerna Burlöv, Lomma, Lund och Malmö (KS 2020/0738).
- Kraftringen har under 2024 fått miljötillstånd för att bygga en ny fjärrvärmetransmissionsledning mellan Örtofta och Lund. Anläggningen planeras vara i full drift 2027 och en del fjärrvärmeproduktion som baseras på värmepumpar kan då fasas ut.
- Beslut om godkännande av genomförandeavtal med Trafikverket avseende ny avfart på E22, sträckan Gastelyckan–Lund Norra (KS 2024/0006) i kommunfullmäktige
- Staden Rivne i Ukraina är Lunds nyaste vänort. Den 13 juni 2024 undertecknades ett vänortsavtal kommunerna emellan i samband med att en delegation från Rivne besökte Lunds kommun. Beslut om Vänortssamarbete med Rivne, Ukraina (KS 2024/0354) - i kommunfullmäktige.
- Antagande av Strategi för utveckling av Lunds stadskärna (KS 2023/0182) - beslut i Kommunfullmäktige i april. En avsiktsförklaring kopplat till strategin har undertecknats av flera större aktörer i stadskärnan som universitetet och fastighetsägare. Strategin fokuserar på att fylla lucktomter med nya byggnader eller mötesplatser, tydliggöra och trygga stråk samt öka grönskan och betonas en gemensam målbild i form av hållbar utveckling och samarbete. Prioritet ges till gående och cyklister i centrum, med minskad genomfartstrafik och mer korttidsparkering nära butiker.
- I februari invigdes Naturum i Skrylle. Den 7 mars skedde en brand som ledde till att Skryllegårdens gymbyggnad brann ned, vilket tvingade Naturum att stänga under tre veckor. Under perioden har arbete pågått med att få byggnaderna på Skryllegården i funktion efter branden, samt att riva den nerbrunna gymbyggnaden.
- Beslut i kommunstyrelsen om att kultur- och fritidsnämnden övertar driften av Sparbanken Skåne Arena (KS 2024/0284) i januari 2025. Målet är att säkra en hållbar och långsiktig ägande-, drifts- och förvaltningslösning, där Sparbanken Skåne Arena blir ett verktyg för att utveckla idrottslivet, kulturlivet och Lund som evenemangsstad.
- Beslut i kommunstyrelsen om att kommunen i januari 2025 övertar driften av Stadshallen från nuvarande aktör Altitude Meetings AB (KS 2024/0328)
- Handlingsplan för Lunds kommuns näringslivsprogram 2024–2025 – beslut om antagande (KS 2023/1023)
- Reviderat bostadsförsörjningsprogram 2034 - beslut om antagande (KS 2023/0280) i kommunfullmäktige i oktober.

Hållbara Lund

- I september beslutade Världsnaturfonden WWF att tilldela Lunds kommun ett hedersutnämmande inom ramen för The One Planet City Challenge (OPCC). Utmärkelsen riktar sig enbart till de städer som sedan tidigare vunnit pris för årets klimatkommun, vilket Lund gjorde 2022. Motiveringen till priset var kommunens helhetsperspektiv inom klimatarbetet, med såväl höga ambitioner som förmågan att på ett trovärdigt sätt kunna prestera enligt dem.
- I augusti fattade regeringen beslut om att nominera biosfärområdet Storkriket till United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Unesco). Unesco väntas ta beslut om Storkriket hösten 2025, i samband med den femte världskongressen för biosfärområden i Hangzhou, Kina.
- Antagande av nytt *Åtgärdsprogram mot buller i Lunds kommun 2024–2028* (KS 2022/01649) - beslut i kommunfullmäktige
- Föreningen Svenska Stadsträdgårdsmästare (FSS) ger årets kommunpris till Lund för förmågan att söka nya lösningar, samarbete och en föredömlig stadsbyggnadsprocess som resulterat i vackra parker tidigt i exploateringen av Brunnsög. Priset tillkännagavs i augusti på parkkongressen i Umeå, ett värdskap som dessutom övergår till Lund 2025.
- Lunds klimatpolitiska råd överlämnade sin årliga rapport till kommunstyrelsen i juni. Årets rapport har fokuserat på att granska kommunens markanvändning och klimatpåverkan, bland annat med anledning av kommunens pågående arbete med ny översiktsplan.
- CoAction Lund: Den 11 juni 2024 tog samarbetet ett stort kliv framåt när ett bidrag på 20 miljoner kronor beviljades från Sveriges innovationsmyndighet Vinnova, Viable Cities och Energimyndigheten.
- Aktualisering av Lunds kommuns program för ekologisk hållbar utveckling 2021–2023 (LundaEko) - beslut om antagande (KS 2023/0751) i kommunfullmäktige i januari 2025.

Demokrati, tillgänglighet, service och beredskap

- Kraftiga regn tillsammans med snösmältning gav upphov till höga vattennivåer i Kävlingeån och stora översvämningar i Revinge by i slutet av januari. Många Lundabor fick skador på sina fastigheter och även flera av kommunens verksamheter i form av bland annat förskolor och skolor påverkades.
- Den 9 juni genomfördes valet till Europaparlamentet på ett planerligt sätt. Arbetet har planerats och genomförts av valkansliet under valnämnden i Lunds kommun. Valdeltagandet låg på 67,01 procent (jmf. 53,39 procent i riket). Förtidsröstningen ökade med cirka 40 procent jämfört med EU-valet 2019 vilket tros vara en effekt av mer generösa öppettider än vid föregående EU-val.
- Omställningen från seniorrestauranger till att seniorer kan äta lunch i skolrestauranger (seniorlunch) har pågått under året och 13 skolrestauranger öppnade för seniorluncher och avhämtning i maj. I juni stängde seniorrestaurangerna. En överenskommelse har beslutats i vård- och omsorgsnämnden om idéburet offentligt partnerskap med Lunds ideella föreningars paraplyorganisation (LIPS) för seniorluncher på fyra träffpunkter under sommaren och på helger/lov under hösten. Partnerskapet gäller till december 2024.

- Hemvårdsområdet *digitala hemvården* blev permanent från och med den 1 mars. Många av landets kommuner har deltagit vid både fysiska och digitala studiebesök i verksamheten sedan starten våren 2023.
- År 2022 testades för första gången medborgarbudget i Lunds kommun, i syfte att tydligare involvera kommunens medborgare i utformningen av närmiljöer runt om i byarna. Efter goda resultat, fattade kommunstyrelsen i april beslut om att permanenta medborgarbudgeten, varpå uppdaterade riktlinjer för arbetet beslutades vid november månads sammanträde (KS 2022/0540)

Nöje, kultur och turism

- Lund går mot trenden gällande besökare - på totalen ökar antalet besökare till Lund med cirka 7 procent i jämförelse med övriga Skåne. Framför allt de danska turisterna ökar kraftigt, jämfört med föregående år har antalet danska turister ökat med 20 procent och antalet danska gästnätter har ökat med över 50 procent.
- I november inleddes *Vinterlund* i samband med grantändning på Stortorget den i slutet av månaden. Under december gavs Lundaborna möjlighet att ta del av olika vinteraktiviteter, så som exempelvis skridskoåkning på Stortorget med gratis utlåning av utrustning via Fritidsbanken. Nyhet för i år var även en särskild satsning på "seniordagen" den 6 december med föreläsningar och musik, samt "vakna med Lund", en föreläsningsserie i Stadshallen i januari.
- Under sommaren genomfördes flera aktiviteter i syfte att skapa en härlig sommarkänsla runt om i Lund, bland annat: UEFA F-17-EM i fotboll för en rekordpublik, Boule-SM med över 1 700 deltagare för tusentals åskådare samt gruppspel i European Golden League i Volleyboll för damer.
- Under våren och sommaren har Botulfsplatsen aktiverats genom bland annat Eurovisionfirande, Sommarlund och Sommarlovsentreprenörer samt stöd till andra aktörers arrangemang på platsen. Årets Sommarlund bestod av 165 olika programpunkter och attraherade totalt 35 000 besökare vilket är en rejäl ökning från 2023.
- SunBurn - ny sommarverksamhet för unga. Under nio veckor i sommar kraftsamlade kommunens ungdomsverksamhet i Stadsparken där man nådde över 11 000 unga. Ungdomsverksamheten har också utvecklat ett ambulerande sommarutbud via aktivitetsvagnar som gjorde nedslag på olika platser i de östra kommundelarna.
- Evenemanget Kulturnatten drog besöksrekord under 2024 med ett uppskattat besöksantal om cirka 75 000 besökare.

Ekonomi och organisation

- Under året har de första ansökningsprocesserna till erbjudandet om att ingå i modellen 80-90-100 genomförts. Modellen ger äldre och erfarna medarbetare en möjlighet att under de sista åren innan pension ansöka om att få arbeta 80 procent av sin ordinarie arbetstid, få 90 procent av lönen och 100 procent avsatt till tjänstepension. Under året ansökte totalt 244 medarbetare och 65 antogs.
- Den 1 oktober genomfördes en verksamhetsövergång då tre externa LSS-boenden organiserades om till kommunal regi. Enheterna Spolegatan 7 samt Örnvägen 20 och 24 med alla aktuella brukare samt personal tillhör numera boende LSS. Det finns nu endast kommunala LSS-boenden i Lunds kommun.

- Disponering av kommunstyrelsens reserverade medel med anledning av ökade livsmedelspriser 2024 - Beslut att bevilja ökade driftbudgetramar för 2024 om totalt 10 miljoner kronor, fördelat enligt följande: 7,2 miljoner kronor för barn- och skolnämnden, 2,0 miljoner kronor för utbildningsnämnden och 0,8 miljoner kronor för vård- och omsorgsnämnden (KS 2024/0477)
- Digitalisering är ett viktigt verktyg i omställningen mot att bedriva verksamhet av god kvalitet med begränsade resurser. I syfte att accelerera det digitala omställningsarbetet fattade kommunstyrelsen i maj beslut om att tillföra medel till kommunstyrelsens driftbudgetram årligen från och med 2025.
- I slutet av 2024 lanserades ett nytt intranät för kommunens medarbetare. Syftet med det nya intranätet är att, genom förbättrad utformning och effektivare sökfunktioner, förenkla för chefer och medarbetare att nå ut med samt tillgodogöra sig viktig information.
- Under året har förberedelser skett för att införa ett nytt ekonomisystem. Målet har varit att bidra med strategiska fördelar, högre effektivitet, processoptimering och bättre beslutsstöd till kommunorganisationen. Nytt ekonomisystem lanserades i januari 2025.
- Den 6 maj varslade Vårdförbundet om stridsåtgärder mot 29 kommuner, däribland Lunds kommun. Den 20 maj började blockad för mertids-, övertids- och nyanställningar att gälla. Situationen krävde extra samarbete mellan förvaltningarna för att lösa bemanningen inom framför allt vård- och omsorgsförvaltningen. Det genomfördes även stora planerings- och kommunikationsinsatser kopplat till strejkvarslet berörande Renhållningsverket, även om strejk senare aldrig bröt ut.

Lunds vision och förhållningssätt

Lund skapar framtiden – med kunskap, innovation och öppenhet

I Lund har kunskap förändrat världen i mer än 1000 år. Nytänkande och problemlösande ligger i vår natur. Vi hämtar kraft i historien för att tillsammans med andra skapa framtiden.

Lund är en plats där du kan vara dig själv, där du vill bo, utvecklas och bidra till framtiden. Här finns en unik kunskapskultur där olikheter berikar. Vi vågar tänka stort och visa handlingskraft. Genom öppenhet och tillit till varandra låter vi idéerna växa till hållbara lösningar på dagens och morgondagens utmaningar.

Tillsammans kan vi mötas, skratta och lösa världsproblem. Genom att visa vägen och inspirera andra visar vi att Lund är ett levande och ledande kunskapscentrum som gör skillnad. Då, nu och i framtiden. Här och i världen.

Förhållningssätt:

Lyssna

Vi lyssnar och tar till oss kunskap som finns i Lund och i världen utanför. Öppenheten gör att vi får nya perspektiv, odlar innovationer, idéer och en stark demokrati.

Lära

Vi lär genom att lyssna, men också genom att vara nyfikna och skapa. Vårt lärande driver utvecklingen och i en värld som är i ständig förändring bjuder vi in, testar nya tankar och lösningar och följer goda exempel.

Leda

Vi leder och vi visar mod och handlingskraft; vi genomför förändringar och tar initiativ. Vi verkar tillsammans med andra och drar nytta av varandras kompetenser, erfarenheter och våra olika uppdrag och roller. Tillsammans åstadkommer vi mer.

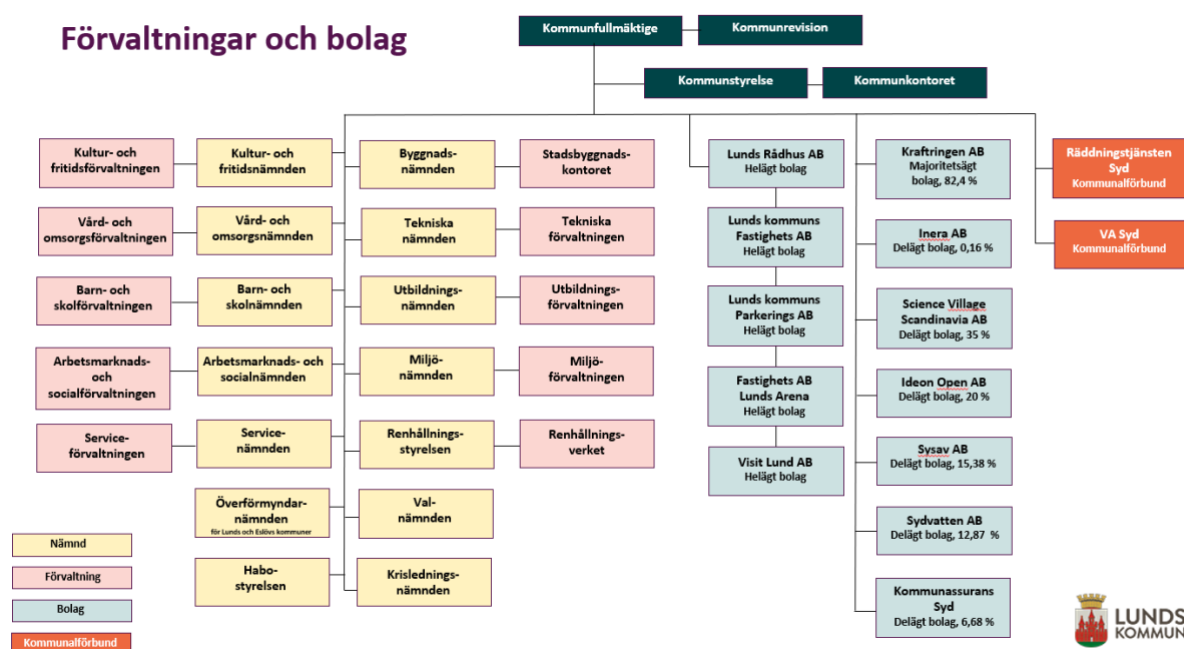
Förvaltningsberättelse

Den kommunala koncernen

Den kommunala koncernen omfattar Lunds kommun med dess nämnder och styrelser, kommunalförbund samt bolag som kommunen till följd av andelsinnehav har inflytande över. Utöver koncernen finns det andra aktörer som Lunds kommun köper verksamhet från; allt från bolag där kommunen har ägarintresse till privata utförare av kommunal verksamhet.

Den kommunala koncernen omfattar Lunds kommun med dess nämnder och styrelser, kommunalförbund samt bolag som kommunen till följd av andelsinnehav har inflytande över. Utöver koncernen finns det andra aktörer som Lunds kommun köper verksamhet från; allt från bolag där kommunen har ägarintresse till privata utförare av kommunal verksamhet.

Kommunens organisation per den 1 januari 2024

Organisationsbild över Lunds kommunkoncern per den 1 januari 2024. Observera att 1 januari 2025 bildades en gemensam samhällsbyggnadsförvaltning i vilken stadsbyggnadskontoret, tekniska förvaltningen, miljöförvaltningen, delar av serviceförvaltningen samt Lunds Renhållningsverks gaturenhållning och vinterväghållning ingår. Förvaltningen kommer att verka under fyra nämnder: miljönämnden, tekniska nämnden, byggnadsnämnden och kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktige är Lunds kommuns högsta beslutande församling. De 65 ledamöterna utses genom allmänna val som genomförs samtidigt som riksdags- och landstingsvalen. I september 2022 röstade 83,5 procent av de röstberättigade kommuninvånarna i valet till kommunfullmäktige, vilket är en minskning med 2,83 procentenheter sedan föregående val 2018. Socialdemokraterna (S) och Moderaterna (M) bildade efter valet ett gemensamt styre

Partier i fallande ordning	Mandat 2022	(2018)
Socialdemokraterna (S)	16	(13)
Liberalerna (L)	12	(9)
Moderaterna (M)	9	(11)
Vänsterpartiet (V)	7	(6)
Miljöpartiet de gröna (MP)	6	(6)
Sverigedemokraterna (SD)	6	(6)
FörNyaLund (FNL)	4	(6)
Centerpartiet (C)	3	(4)
Kristdemokraterna (KD)	2	(2)
Feministiskt initiativ (FI)	0	(2)

Bildtext: Tabellen visar kommunfullmäktiges mandatfördelning de två senaste mandatperioderna.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar i frågor av större vikt och i frågor av principiellt intresse. Kommunfullmäktiges möten är öppna för allmänheten. Till fullmäktiges uppgifter hör att fastställa mål, anvisa medel och utvärdera den kommunala verksamheten.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen leder och samordnar den kommunala verksamheten. Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen en särskild uppsiktsplikt över övriga nämnders verksamhet men också över de kommunala bolagen. Styrelsen har därigenom ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen bereder ärenden till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen arbetar till största delen med övergripande planering och förutsättningar för kommunens verksamheter.

Övriga nämnder och styrelser

Politiskt tillsatta nämnder och styrelser ansvarar för den löpande verksamheten och fattar beslut om den. Varje nämnd formulerar och beslutar om mål för sina verksamheter. Nämnderna har också ett ekonomiskt ansvar för sin verksamhet.

Bolagen

De kommunala bolagen bedriver sin verksamhet utifrån bolagsordning, ägardirektiv och kommunfullmäktiges övriga beslut.

Privata utförare

Enligt kommunallagen får kommuner efter beslut av kommunfullmäktige lämna över vården av en kommunal angelägenhet till en juridisk person eller enskild individ. I Lunds kommun förekommer avtal med privata utförare inom olika verksamhetsområden. Med privat utförare avses inte ett kommunalt bolag där kommunen har dominerande inflytande.

Inom vård- och omsorgsverksamheten finns cirka 30 privata utförare som utför SoL-, HSL- och LSS-insatser. Utöver dessa utförs personlig assistans av knappt 40 privata utförare. De största utförarna inom vård- och omsorgsverksamheten är Unika, Forenede Care AB, Norlandia Care, Vardaga, Abello Hemtjänst och Agaten Hemtjänst.

Inom individ och familjeomsorgen och socialpsykiatrin finns privata utförare för exempelvis vård och behandling och skyddade boenden samt öppenvård. Skånes kommuner har sedan lång tid tillbaka upphandlat merparten av den vård och behandling som bedrivs av socialtjänsten i Lund. De största enskilda utförarna är Svenska Institutionsstyrelsen, Partnergruppen Svenska AB och Forenede Care.

Inom ytterligare områden, såsom till exempel färdtjänst och löpande underhåll av parker och grönområden, finns också privata utförare. Större leverantörer är Telepass AB och Green Landscaping Skåne AB.

Många barn och ungdomar går i enskilda skolor och fristående skolor. Skolorna bedrivs utifrån den fria etableringsrätten och räknas inte som privata utförare. Lunds köp av plats i pedagogisk verksamhet utgjorde drygt 20 procent av verksamhetsområdets nettokostnader, där de fem största utförarna står för 27 procent av omsättningen. De största utförarna är Internationella Engelska Skolan, Stiftelsen Bilingual Montessori School of Lund, International Preschool of Lund, Pysslingen förskolor och skolor samt Montessori Förskolor och skolor.

Den 1 juli 2024 trädde en lagändring i kraft som innebär att kommunfullmäktige, för varje mandatperiod, ska anta ett program med mål och riktlinjer som gäller för samtliga utförare av de angelägenheter som lämnats över till en juridisk person eller enskild individ. I samband med behandlingen av *Ekonomi- och verksamhetsplan 2025–2027 med budget för 2025* beslutade kommunfullmäktige om *Program för utförande av vissa kommunala angelägenheter*. Programmet ska tillgodose att det råder likvärdiga villkor för samtliga utförare, så långt det är möjligt.

I Lunds kommun ansvarar varje styrelse och nämnd för att reglera uppföljning och kontroll inom sitt verksamhetsområde gentemot utförarna så att mål och riktlinjer kan följas upp och kontrolleras i enlighet med *Program för utförande av vissa kommunala angelägenheter*.

Händelser av väsentlig betydelse

Viktiga förändringar och händelser

Lunds kommunkoncern har under verksamhetsåret 2024 haft ett riktat fokus på ett aktivt omställningsarbete för en högre effektivitet, i syfte att anpassa verksamheten till nya förutsättningar och ett ökat förändringstryck. Kommunkoncernen bedöms uppnå god ekonomisk hushållning, ur både ett verksamhets- och finansiellt perspektiv.

De senaste åren har dominerats av dramatiska händelser i vår omvärld i form av krig, konflikter, politiska omvälvningar och naturkatastrofer. Inte minst har lågkonjunkturen med historiskt hög inflation och höga kostnader påverkat hela världens ekonomier och även kommunsektorn. De förändringar och händelser som präglat Lunds kommunkoncern under verksamhetsåret 2024 speglas av de skeenden som återfinns på makronivå. Den samhällsekonomiska utvecklingen snabbar på förändringstrycket och kraven på kommunens förmåga att anpassa hur tillgängliga resurser används. Sammantaget handlar de senaste årens, liksom årets arbete, om att genomföra omställning och att aktivt anpassa verksamheten till förändringstrycket genom att höja effektiviteten - samtidigt som verksamhetens robusthet och resiliens behöver utökas för att kunna skapa framtidens attraktiva och robusta Lund.

Reviderad befolkningsprognos ställer krav på kommunens verksamhet

Den demografiska utvecklingen följs nogsamt av kommunkoncernen och när statistiska centralbyrån (SCB) släppte en ny befolkningsframskrivning med reviderade antaganden om demografin i april, påverkade denna i hög grad Lunds planeringsförutsättningar och egen befolkningsprognos. Framför allt medför SCB:s revidering av fruktsamheten att Lunds kommun nu har en större förväntad minskning av barn i förskole- och grundskoleåldern under de närmaste åren än tidigare. Den sedan länge kända utvecklingen med ett kraftigt ökande antal och andel äldre kvarstår. Lunds kommuns befolkning fortsätter samtidigt att växa, om än i en något lägre takt på sikt jämfört med tidigare prognoser.

De förändrade planeringsförutsättningarna ställer krav på kommunens planering och ger konsekvenser i form av bland annat ökade behov i stora delar av kommunens verksamhet, framför allt gällande den åldrande befolkningen, samtidigt som behovet av omställning och anpassning av förskole- och grundskoleverksamheten kommer att behöva göras i ännu högre grad än vad som tidigare planerats för.

Under året har barn- och skolnämndens arbete med att anpassa kapaciteten till behovet av platser fortsatt, bland annat genom avveckling av förskolor och även grundskolor samt att vissa nybyggnadsprojekt har skjutits fram. Samtidigt finns kommande behov av ny kapacitet i utbyggnadsområden som Västerbro och Brunnsög. Vård- och omsorgsnämnden har samtidigt växlat upp arbetet med kostnadsreducerande åtgärder och med att effektivisera arbetsätten. Detta har bland annat skett genom att fortsätta utveckla det förebyggande arbetet och användandet av välfärdsteknik för att öka de äldres självständighet och fördröja behovet av vård- och omsorgsinsatser. Införandet av digital hemtjänst har vidtagits för att anpassa verksamheten till en ökad efterfrågan av omsorg i takt med att antalet äldre blir fler. Vidare har nämnden arbetat aktivt med omvärdering av vilken kompetens som utför vilka uppgifter då tillgången på vissa kompetenser är begränsade.

Förändrade behov och fortsatt högt lagstiftningstempo

Det är inte bara demografin som bidrar till det höga förändringstrycket. Även förändrade behov, beteenden och livsmönster hos medborgare och ett fortsatt högt lagstiftningstempo såväl nationellt som på EU-nivå, har väsentlig påverkan på den kommunala verksamheten.

Ett exempel på ny lagstiftning med stor påverkan på Lunds kommun är den nya socialtjänstlagen som träder i kraft 1 juli 2025. Omställningen till den nya lagen har upptagit flera nämnders fokus under året, inte minst arbetsmarknads- och socialnämnden. För nämndens ansvarsområde märks ett fortsatt högt inflöde till socialtjänsten även i år, för såväl barn som för vuxna, med den fortsatt största ökningen inom barn- och ungdomsvården. Det höga inflödet har i varierad omfattning medfört svårigheter att kunna verkställa insatser tillräckligt snabbt och i tid utifrån lagstadgade krav. För att möta de ökade behoven pågår ett omfattande omställningsarbete som till stora delar sker inom ramen för projektet att möjliggöra en ny förebyggande socialtjänst, i enlighet med den nya socialtjänstlagen.

Effektivitets- och omställningsarbetet ökar i tempo – Lund bildar en samlad samhällsbyggnadsförvaltning

Under de senaste åren har flera brister och hinder för utveckling och ökad effektivitet identifierats i kommunens stödjande strukturer. Det handlar om både effekthämmande och kostnadsdrivande faktorer kopplade till kommunens organisering, stödverksamheter samt styrning och ledning. För att stärka kommunens samlade förmåga att med kraft driva utvecklingsarbete för ökad effektivitet beslutade kommunstyrelsen i maj 2023 om ett utökat, sammanhållet arbete för en effektiv och funktionell tjänstepersonsorganisation (EFTO). Syftet med arbetet är att genom flera olika utredningsuppdrag öka den politiska genomslagskraften ur ett helhetsperspektiv, att utveckla en funktionell och effektiv förvaltningsorganisation och att skapa en effektiv ekonomistyrning. Utöver detta har ett genomgripande arbete med tillitsbaserad styrning och ledning inletts och flera milstolpar i arbetet har uppnåtts under året. Att styra och leda en organisation utifrån tillitsbaserade principer är viktiga komponenter för att främja och mobilisera utvecklingsförmågan i hela organisationen, samtidigt som slöserier i form av detaljstyrning och administrativa tidstjuvar tas bort.

Under 2024 slutfördes utredningen om en samlad samhällsbyggnadsförvaltning. Kommunstyrelsen beslutade i maj och september att bilda denna förvaltning, som från och med 1 januari 2025 inkluderar verksamheter från stadsbyggnadskontoret, tekniska förvaltningen, miljöförvaltningen, delar av serviceförvaltningen samt Lunds Renhållningsverks gaturenhållning och vinterväghållning. Förvaltningen kommer att verka under fyra nämnder: miljönämnden, tekniska nämnden, byggnadsnämnden och kommunstyrelsen, med målet att främja utvecklingsinitiativ och ta till vara effekterna inom samhällsbyggnadsområdet.

Arbetet med övriga utredningsuppdrag inom EFTO pågår och i framtagandet av underlaget till EVP 2025–2027 har den bedömda potentialen när det gäller kostnadseffektiviseringar reviderats till att uppgå till totalt 200 miljoner kronor fram till 2027. Som en följd av bildandet av samhällsbyggnadsförvaltningen och kommunfullmäktiges beslutade Ekonomi- och verksamhetsplan 2025 - 2027 har organisering, styrning och kostnadsmassa för servicenämnden och dess förvaltning setts över. Under hösten togs beslut om en ny organisation för serviceförvaltningen och

genom detta arbete möter nämnden en stor del av det besparingskrav som kommunfullmäktige angett för 2025, motsvarande 44 miljoner kronor.

Arbetet med att stärka beredskap och resiliens accelereras

Omvärldsläget de senaste åren ställer krav på kommunens förmåga till civil beredskap, kontinuitetsförsörjning och resiliens, inte minst vad gäller IT- och informationssäkerhet som också innebär nya lagkrav på området.

I maj fattade kommunstyrelsen beslut om att utveckla och ta fram formerna för Lunds kommuns krigsorganisation. I uppdraget ingår att analysera kommunens verksamhet ur ett totalförsvarsperspektiv och därefter fastställa kommunens organisation, uppgifter och bemanning i händelse av höjd beredskap. Under året har arbete inletts genom att ta fram kommunövergripande strategier, förmågehöjande åtgärder samt överenskommelser om samordning av kritiska funktioner.

Cyberbrottsligheten utgör en växande risk, särskilt för offentliga organisationer. Mot bakgrund av detta har kommunstyrelsen under 2024 investerat i en omfattande förstärkning av IT-säkerheten, inklusive dygnet runt-övervakning av den kommunala IT-miljön. Dessa insatser är i linje med de krav som EU:s NIS 2-direktiv innefattar och säkerställer högsta möjliga resiliens mot oegentligheter samt minsta möjliga risk för skador vid eventuella cyberattacker. Resultatet är en markant ökad förmåga att skydda mot hot och minimera skador vid eventuella cyberattacker. Kraven på kommunens struktur och arbetssätt kring informationssäkerhet är i och med NIS2-direktivet mycket omfattande och aktiverar hela kommunkoncernen. Arbetet med att bygga en robust organisation har pågått under hela året och fortsätter under 2025.

Lund växer och utvecklas - trots lågkonjunkturen

Sedan andra halvåret 2022 har flera samverkande faktorer påverkat den svenska byggkonjunkturen kraftigt negativt, och särskilt bostadsbyggandet. I Lund kunde en markant inbromsning i bostadsbyggandet observeras under 2023. Även 2024 beskrivs som ett förlorat byggår för majoriteten kommuner i Sverige, men Lund går emot trenden. Under inledningen av 2024 var bostadsbyggandet lågt även i Lund, för att sedan vända uppåt. Vid slutet av året landar antalet byggstarter på 590 bostäder samtidigt som det färdigställdes cirka 1 250 bostäder. En förklaring ges i att företagen i Lund växer och nyanställer med en ökad efterfrågan av bostäder som följd – vilket gör att byggföretagen vågar satsa.

Även ur ett mer långsiktigt perspektiv fortsätter Lund att utvecklas och växa. Under året har arbetet fortsatt med den reviderade översiktsplanen för Lunds kommun, med sikte på Lund 2050. Samtidigt har arbetet med ny utbyggnadsplan samt fördjupning av översiktsplanen för del av Innovationsdistriktet fortgått. Under våren har också ett samarbetsavtal avseende Skånes universitetssjukhus i Lund godkänts av alla tre parter, det vill säga Region Skåne, Lunds universitet och Lunds kommun (KS 2024/0201). Avtalet anger hur organisationerna ska arbeta tillsammans under kommande planering och utredningar för att utveckla ett nytt universitetssjukhus med nya lokaler som säkrar en modern, robust och högteknologisk sjukvård i Lund. Det krävs fler utredningar och analyser innan ett universitetssjukhus kan börja byggas, men ambitionen är att sjukhuset byggstartas cirka 2030 och att det då kan stå klart 2045.

Stora investeringar

Lund är en expansiv kommun med en stadigt växande befolkning. Kommunens mål är att möjliggöra 26 000 nya bostäder fram till år 2040 och målet är att bostadsutbudet ska möta både dagens och framtida befolknings behov och önskemål. Under året har beslut om framtida investeringar tagits samtidigt som stora investeringar färdigställts.

Under 2024 färdigställdes en helrenovering av Polhemsskolans byggnad 2 och 9. Stora projekt under byggnation är Campus Vipan, Vikingaskolan och Stenröseskolan. Övriga beslutade större byggprojekt inkluderar Lunds nya ridsportsanläggning, Drabantvägens förskola, Påskagängets idrottshall, Håckeberga idrottshall, Vårfruskolan och projektet Fäladslyktan.

Lunds Kommuns Fastighets AB (LKF) har byggstartat tre bostadsprojekt med totalt 347 bostäder i Lunds centrum, på Brunnsberg och i Södra Råbylund. Samtidigt pågår renovering av 494 lägenheter i Klostergården, med planerad färdigställning 2029. Som en del av satsningen på förnybar energi har LKF även installerat solceller på flera fastigheter, med målet att öka kapaciteten från 2 000 kW till 4 000 kW till 2027.

Kommunstyrelsen har godkänt en avsiktsförklaring mellan kommunen och Region Skåne om att verka för att möjliggöra det nya sjukhuset i Lund. Avsiktsförklaringen innehåller principer för bland annat kommande fastighetsförsäljningar, ersättning för byggnation och ombyggnation av allmän plats, eventuella åtgärder för kollektivtrafik samt hantering och reglering av ersättningsytor och ersättningslokaler. Planprogram för ett nytt sjukhusområde på Smörlyckan ska tas fram som ska ge en helhetsbild av området och vägleda i den mer detaljerade planeringen.

I den stora förvandlingen av Lunds stadskärna har det under året genomförts ett omfattande gestaltungsarbete för såväl Stortorget som Botulfsplatsen. Byggnation av de norra delarna av Nordsydliga cykelstråket påbörjades i slutet av augusti.

Ett nybyggt Naturum på Skrylle invigdes i början av februari. Stångbys nya stadsdelspark invigdes i juni. I parken finns en temalekplats, bollplaner, öppna grönytor och dagvattenstråk. I Kunskapsparken på Brunnsberg togs parkens odlingsområde i bruk och de två växthusen färdigställdes.

Översikt över verksamhetens utveckling

Fem år i sammandrag

Finansiella nyckeltal

Nedan tabeller visar en översikt över viktiga övergripande nyckeltal för Lunds kommuns utveckling över en femårsperiod. Finansiella nyckeltal beskrivs vidare i avsnittet, *finansiell analys*.

Nyckeltal	2020	2021	2022	2023	2024
Allmänt					
Antal invånare per december	125 941	127 376	128 384	130 288	131 590
Kommunalskatt	21,24	21,24	21,24	21,24	21,24
Kommunkoncern					
Årets resultat, mnkr	640	856	610	386	223
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster, mnkr	608	738	631	254	18
Investeringar, mnkr	1 980	2 279	2 712	2 574	2 521
Självfinansieringsgrad av investeringar	81 %	100 %	47 %	67 %	71 %
Soliditet	32 %	35 %	35 %	36 %	35 %
Låneskuld, mnkr	11 044	11 554	13 290	13 155	13 731
Låneskuld per invånare, tkr	88	91	104	101	104
Kommunen					
Årets resultat, mnkr	423	598	367	187	-42
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster, mnkr	384	467	535	-101	-193
Årets resultat i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	6,1 %	8,1 %	4,7 %	2,3 %	-0,5 %
Årets resultat i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning exklusive jämförelsestörande poster	5,5 %	6,3 %	6,9 %	-1,2 %	-2,3 %
Verksamhetens nettokostnader, mnkr	6 691	7 005	7 512	7 974	8 609
Personalkostnader, mnkr	5 136	5 338	5 527	6 185	6 588
Köp av huvudverksamhet, mnkr	1 345	1 415	1 449	1 578	1 648
Nettoinvesteringar inklusive exploatering, mnkr	723	844	1 225	903	843
Självfinansieringsgrad av investeringar	97 %	93 %	57 %	93 %	88 %
Soliditet	34 %	40 %	38 %	38 %	34 %
Nettolåneskuld, mnkr	2 769	2 818	3 315	3 472	3 651
Nettolåneskuld per invånare, tkr	22	22	26	27	27
Antal anställda	10 145	10 116	10 280	10 445	10 345

Övriga nyckeltal

Nedanstående tabell visar ett urval av nyckeltal som belyser utvalda aspekter av Lunds kommun som plats och valda delar av de kommunala verksamheterna. Som jämförelse visas även det senaste tillgängliga värdet för riket.

Nyckeltal	Lund 2020	Lund 2021	Lund 2022	Lund 2023	Lund 2024	Rikets senaste värde
Medborgarundersökningen - Kommunen är en bra plats att bo och leva på, andel (%)	*	96,0	96,6	97,8	98,8	92,4
Medborgarundersökningen - Kan rekommendera andra att flytta till kommunen, andel (%)	*	83,0	81,0	80,1	83,8	63,2
Medborgarundersökningen - Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute, andel (%)	*	80,0	80,2	79,2	84,7	78,0
Problemindex, Polisens trygghetsmätning, index 0–6 (lägre värde indikerar högre grad av trygghet)	1,76	1,59	1,73	1,41	1,49	**
Andel inskrivna arbetslösa 16–65 år (Arbetsförmedlingens månadsstatistik, december)	***	***	5,6	5,9	6,3	7,1
Nystartade arbetsställen, antal/1000 inv. 16–64 år	13,6	14,4	12,7	11,4	13,5	14,6
Nystartade företag, antal/ 1000 inv., 16–64 år	10,9	11,2	10,7	8,9	****	10,3
Företagskonkurser, antal/1000 inv., 16–64 år	1,0	0,7	0,7	1,0	****	1,5
Totala växthusgasutsläpp per år, ton CO2-ekv/år	213 564	204 660	208 435	****	****	**
Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv.	1,63	1,56	1,43	****	****	4,29
Färdigställda bostäder, ny- och ombyggnad, antal/1000 inv.	2,8	12,3	7,1	5,7	****	6,5
Gästnätter, antal nätter, totalt per invånare, antal/inv.	2,31	2,95	3,88	4,22	****	6,5
Biståndsmottagare, ekonomiskt bistånd, 18+ år, andel (%) av befolkningen	2,8	2,6	2,3	2,2	****	2,1
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av biståndsmottagare 18+ år	49,4	53,0	50,4	51,5	****	48,6
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, fristående skolor, andel (%)	96,9	95,8	96,1	96,1	94,5	89,9
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	89,4	90,4	88,8	88,2	87,3	82,1
Invånare 80+ i särskilt boende, andel (%)	9,5	9,9	9,2	9,1	****	10,5
Invånare 80+ med hemtjänst i ordinärt boende, andel (%)	16,6	15,7	16,1	16,0	****	16,8

* Medborgarundersökningen genomfördes för första gången i sin nuvarande form 2021.

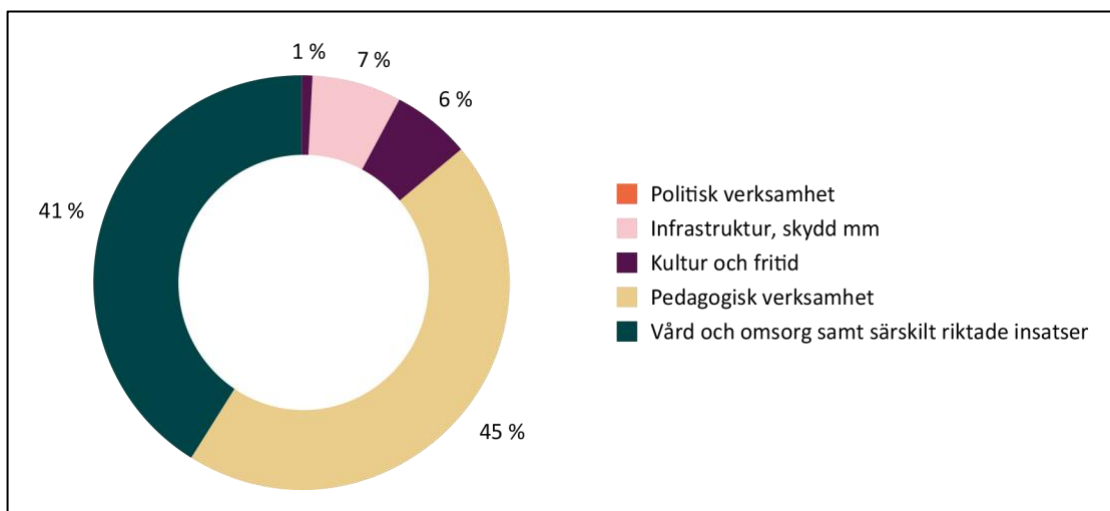
** Lokalt nyckeltal, uppgift för riket saknas.

*** Ny statistikprodukt från arbetsförmedlingen, retroaktivt utfall endast beräknat från och med 2022.

**** Utfall för detta år finns ännu ej publicerat.

Vart gick skattepengarna?

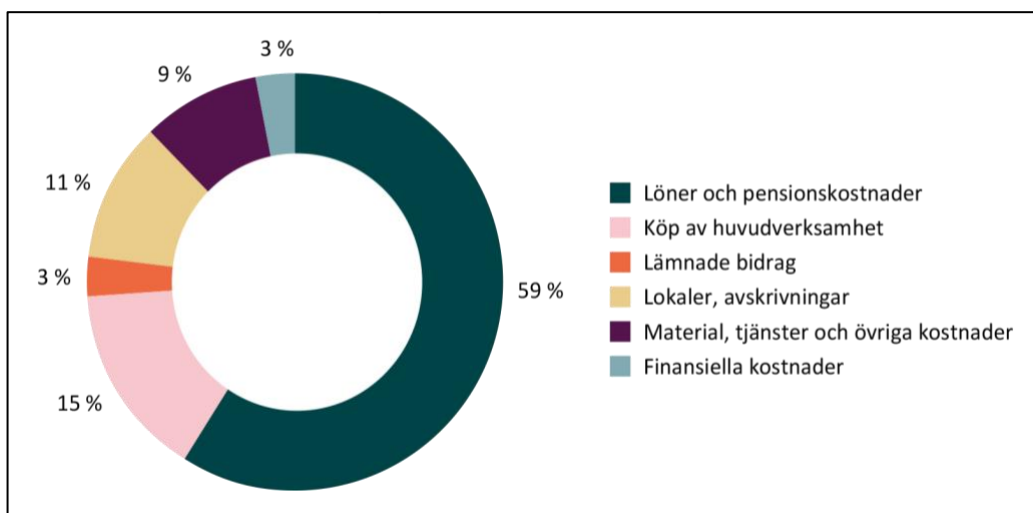
Verksamhet

Bildtext: Visar kommunens nettokostnader uppdelad på olika verksamheter.

Verksamhet	miljoner kronor	andel i %	Riket, andel (%)
Politisk verksamhet	94	1 %	1 %
Infrastruktur, skydd mm	571	7 %	7 %
Kultur och fritid	475	6 %	5 %
Pedagogisk verksamhet	3 824	45 %	44 %
Vård och omsorg samt särskilt riktade insatser	3 509	41 %	43 %
Summa verksamhet	8 473	100 %	100 %

Kostnader

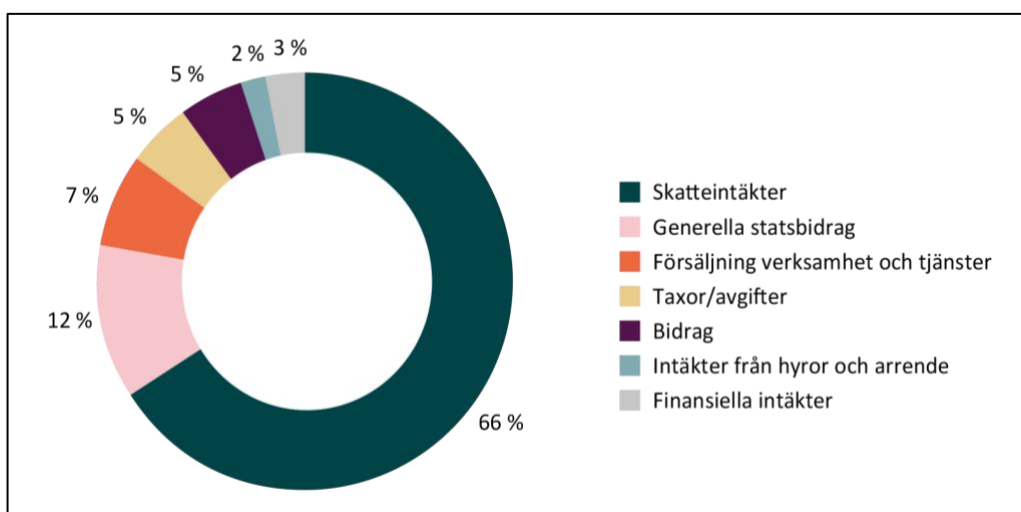

Bildtext: Fördelning av kommunens kostnader

Kostnader	miljoner kronor	andel i %
Löner och pensionskostnader	6 588	59 %
Köp av huvudverksamhet	1 659	15 %
Lämnade bidrag	309	3 %
Lokaler, avskrivningar	1 304	11 %
Material, tjänster och avgifter	986	9 %
Finansiella kostnader	364	3 %
Summa kostnader	11 210	100 %

Köp av huvudverksamhet	miljoner kronor
Plats i pedagogisk verksamhet	816
Vårdplatser	312
Öppen vård	180
Räddningstjänstentreprenad	81
Personlig assistans	61
Kultur	46
Behandlingsavgift avfall	31
Färdtjänstentreprenader	46
LVM/LVU-placeringar	27
Park-/Natur-/trädgårdsentreprenader	23
Övrigt	35
Summa köp av huvudverksamhet	1 659

Intäkter

Intäkter	miljoner kronor	andel i %
Skatteintäkter	7 278	66 %
Generella statsbidrag	1 274	12 %
Försäljning verksamhet och tjänster	762	7 %
Taxor/avgifter	502	5 %
Bidrag	595	5 %
Intäkter från hyror och arrende	271	2 %
Finansiella intäkter	335	3 %
Summa intäkter	11 017	100 %

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Lunds kommuns resultat och ekonomiska ställning påverkas av flera faktorer, där händelser i omvärlden och det aktuella konjunkturläget både internationellt och nationellt har en betydande inverkan på kommunkoncernens intäcks- och kostnadsutveckling. De stora osäkerhetsfaktorer som präglar den samhällsekonomiska utvecklingen innebär fortsatt utmanande förutsättningar för kommunens planering av verksamhet och ekonomi, både på kort och medellång sikt.

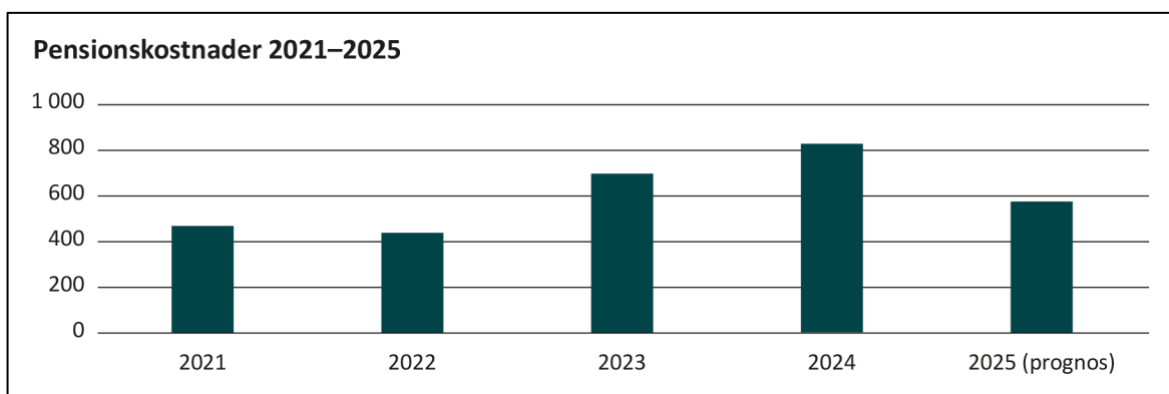
I detta avsnitt lyfts de faktorer som bedöms haft stor påverkan på årets resultat och ekonomiska ställning. För mer framåtriktad prognos och analys rörande kommunkoncernens förutsättningar och verksamhet, se avsnittet *Förväntad utveckling*.

Fortsatt lågkonjunktur och gradvis återhämtning

Under 2024 befann sig Sverige fortsatt i en lågkonjunktur, men vissa tecken på stabilisering kunde skönjas. Inflationstakten avtog jämfört med föregående år, och Riksbanken inledde en gradvis sänkning av styrräntan. Trots detta låg räntenivåerna fortsatt på en högre nivå än 2022, vilket innebar att hushållens köpkraft återhämtade sig långsamt. Den långsamma återhämtningen i ekonomin påverkade även kommunens förutsättningar, där kostnaderna för livsmedel och pensionsutbetalningar, som är kopplade till inflationen, förblev på en hög nivå. Samtidigt som att skatteintäkterna utvecklades i en långsammare takt än vid en mer normal konjunkturåterhämtning och tidigare prognoser.

Bibehålla kärnverksamhetens förmåga att ge service trots temporära kostnadsökningar

Kostnaderna för kommunens avtalspensioner har ökat kraftigt på kort tid. För Lunds kommun har pensionskostnaderna stigit med drygt 400 miljoner kronor mellan 2022 och 2024, främst till följd av inflationssäkrade pensionsavsättningar. Bedömningen är att dessa kostnader kommer att minska med knappt 250 miljoner kronor till 2025 och därefter stabiliseras på en ny nivå. Nedanstående tabell visar utvecklingen av pensionskostnaderna för Lunds kommun under perioden 2021–2025.

Till följd av temporära kostnadsökningar så har Lunds kommun beslutat att frångå sitt finansiella mål och budgeterat en minusbudget om 72 miljoner kronor. Beslutad budget för 2024 har fokus att bibehålla kärnverksamhetens förmåga att ge service till Lundaborna. Utfallet för 2024 visar ett underskott på 42 miljoner kronor, vilket är 30 miljoner kronor bättre än budgeterat. Resultatet har uppnåtts genom riktade

verksamhetsförändringar och anpassningar med fokus på att säkerställa en långsiktigt hållbar service och kvalitet i kommunens verksamheter.

Kvalitet

Lunds kommuns verksamheter fortsätter ha en generellt och relativt sätt hög kvalitet. Samtidigt är nöjdheten hos invånarna som deltagit i exempelvis SCB:s medborgarundersökning liksom olika brukarundersökningar även den fortsatt hög för flera kategorier och områden. En delförklaring till det goda kvalitetsläget för Lund är de goda socioekonomiska förutsättningarna som majoriteten av Lundaborna har.

Välfärdens förutsättningar håller dock på att förändras, och Lunds likaså. För Lunds kommuns del syns en stadig ökning av befolkningen, samtidigt som befolkningsstrukturen förändras i olika grupper. Det råder brist på kvalificerad personal inom flera viktiga yrkesgrupper, inte minst inom vård och omsorg, och här förväntas bristen förvärras framöver. Ur ett ekonomiskt perspektiv riskerar kommunens kostnader att öka snabbare än intäkterna under kommande år, primärt som en följd av stigande priser och löner samt en minskad mängd barn i för- och grundskola samt en förväntad ökning av äldre med behov av välfärdstjänster. Samtidigt förändras Lundabornas behov vilket bland annat medför stigande förväntningar och nya krav från olika målgrupper.

När förändringstrycket nu ökar understryks än mer behovet av ett samlat fokus på effektivitet, bland annat genom fortsatt arbete med systematiska effektivitetsanalyser där sambandet mellan resurser, volymer och kvalitet studeras samt utvärderas noggrant. Syftet är att ta fram helhets- och kunskapsbaserade underlag som kan ligga till grund för ändamålsenliga prioriteringar och strategisk planering av verksamheten. För mer analys av verksamheternas kvalitet, se *Lunds kvalitetsrapport 2024*.

Befolkning

Lund fortsätter att vara en av Sveriges snabbast växande kommuner. Under 2024 ökade befolkningen med 1 302 personer, en tillväxt på 1,0 procent, vilket innebar att Lund hade den tredje största procentuella befolkningsökningen av landets tolv största kommuner. Jämfört med hela Sverige, där befolkningen ökade med 0,3 procent, hade Lund en betydligt starkare tillväxt.

Befolkningstillväxten i Lund har varierat under 2000-talet. Ökningen 2024 var mindre än året innan, men större än 2022.

Varför ökar Lunds befolkning?

Den främsta orsaken till Lunds befolkningstillväxt är ett positivt flyttnetto – fler flyttar in än ut. Under 2024 flyttade 12 659 personer till kommunen medan 11 482 flyttade därifrån, vilket ger ett inflyttningsöverskott på 1 177 personer. Det visar på Lunds attraktionskraft och kommunens framgång i att locka nya invånare.

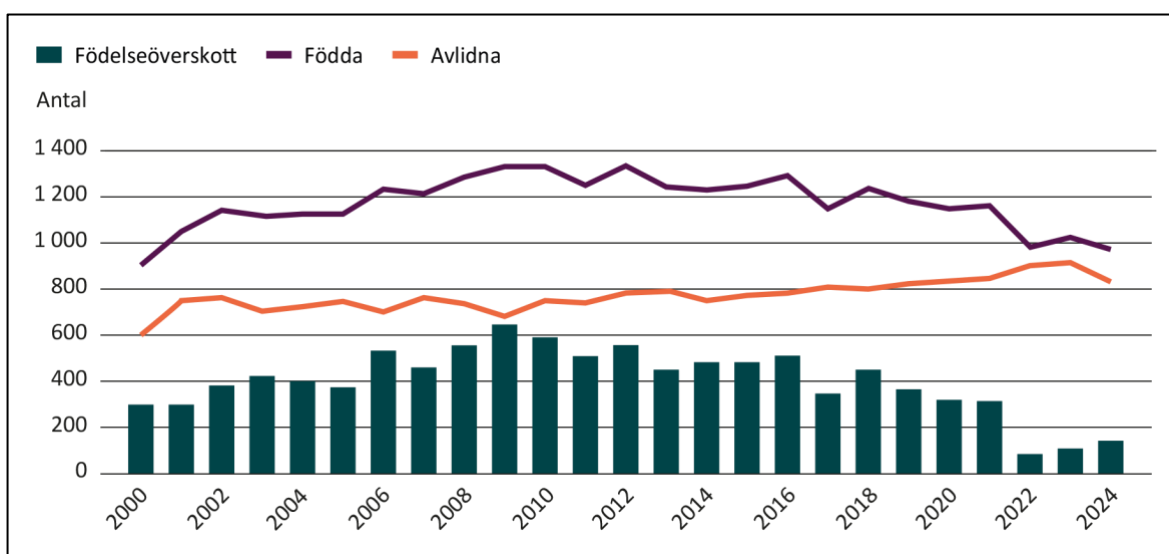
Befolkningsökningen består av två delar: födelseöverskott (antalet födda minus avlidna) och flyttningsöverskott (antalet inflyttade minus utflyttade). Under 2024 var födelseöverskottet +141 personer och flyttningsöverskottet +1 177 personer. Av flyttningsöverskottet stod invandringen för +784 personer och flyttningsnettot mot andra kommuner i Sverige för +393 personer.

Födda och avlidna i Lund 2024

Under 2024 föddes det lägsta antalet barn på 22 år i Sverige, och i Lund noterades den lägsta nivån sedan år 2000, 962 barn. I relation till befolkningens storlek ter sig det vikande födelsetalet som ännu kraftigare. Födelsetalen i Lund har varit lägre än i riket och kommungruppen 100–199 tusen invånare ända sedan 2010. Under hela 2000-talet har det i Lund fötts mellan 9 och 12 barn per 1000 invånare årligen, mellan 2022 och 2024 ligger motsvarande siffra mellan 7 och 8 barn per 1000 invånare (7,3 barn 2024).

Samtidigt har antalet avlidna ökat stadigt sedan 2013, trots en generellt ökad livslängd. Anledningen är att andelen äldre i befolkningen växer, vilket leder till en naturlig ökning av dödsfallen.

Födelsenettet 2024 var +141 personer, vilket är en ökning jämfört med 2023. Totalt föddes 962 barn under året, jämfört med 1 011 år 2023. Att födelsenettet ändå ökade berodde på att antalet avlidna minskade från 907 personer 2023 till 821 personer 2024.

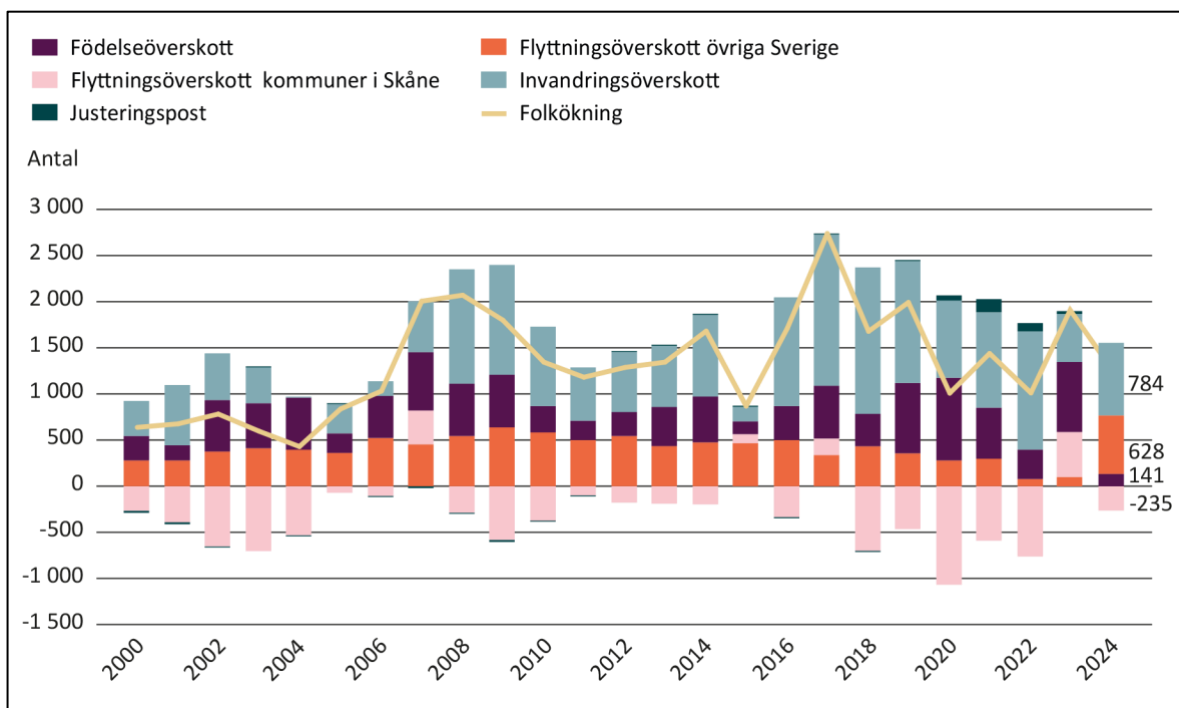
Bildtext: Födda, döda och födelseöverskott i Lunds kommun 2000–2024, antal personer.
Källa: SCB.

Flyttningsnetto

Lund har de senaste åren haft ett betydande flyttningsöverskott gentemot andra län och utlandet, men inte gentemot andra kommuner i Skåne. 2023 var ett undantag, men 2024 var flyttningsnettot gentemot Skånes kommuner återigen negativt (-235 personer). Samtidigt hade Lund ett positivt flyttnetto på +628 personer mot resten av Sverige.

Utvandringen, som ökade markant under 2023, fortsatte att vara hög under 2024. En viktig förklaring är Skatteverkets kontroller av personer vars uppehållstillstånd upphört, vilket ledde till att fler avregistrerades från folkbokföringen. Samtidigt ökade invandringen till Lund under 2024.

Totalt invandrade 2 881 personer till Lund från utlandet, medan 2 097 personer utvandrade, vilket resulterade i ett positivt invandringsöverskott på +784 personer.

Bildtext: Nettoflyttning efter flyttningsregion för Lunds kommun 2000–2024, antal. Källa: SCB.

Migration

Mottagandet av nyanlända har fortsatt minska under året och antal hushåll med försörjningsstöd för flyktingar ligger vid slutet av året kring 40 hushåll. Lunds kommun har tagit emot 27 anvisade flyktingar från migrationsverket, dock inga kvotärenden.

Kommunen har även tagit emot ansökningar från 84 hushåll från Ukraina enligt massflyktsdirektivet, varav sex hushåll folkbokfördes efter 1 november. Under året har det nya massflyktsdirektivet trätt i kraft. Det nya massflyktsdirektivet innebär i korthet att personer från Ukraina som anvisats eller kommit till kommunen före oktober 2022 har rätt till hela socialförsäkringssystemet under förutsättningar att de folkbokfört sig före 1 november 2024. Personer som anvisats eller kommit till kommunen mellan oktober 2022 och september 2023 har rätt att folkbokföra sig men kommer inte ha rätt till alla delar av socialförsäkringssystemet såsom exempelvis bostadsbidrag, vilket kan innebära ökade kostnader för försörjningsstöd. Utfallet för 2024 visar att behovet av försörjningsstöd ännu inte har ökat i motsvarande omfattning.

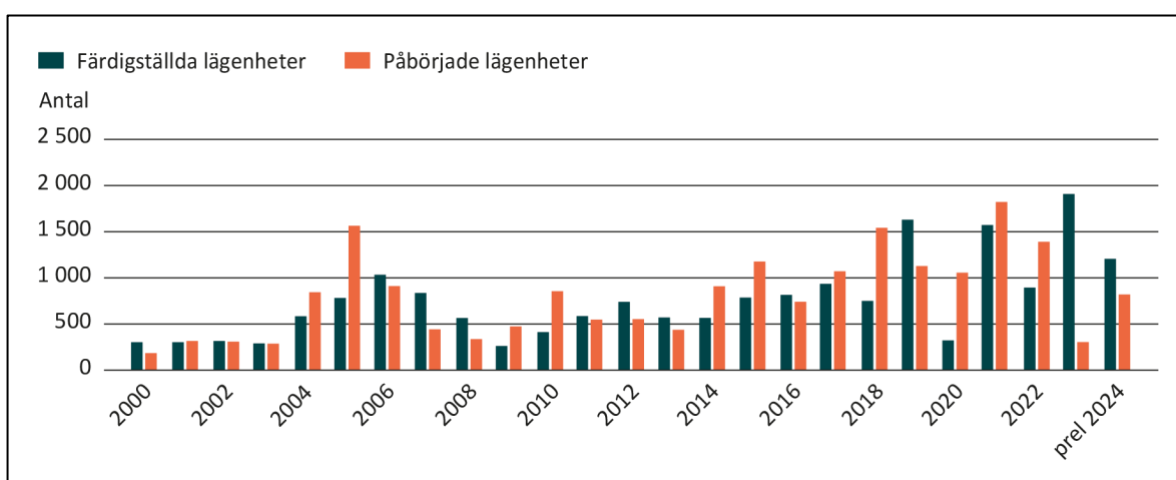
Bostäder och byggkonjunktur

Den försämrade byggkonjunkturen har påverkat även Lund. Under 2023 märktes en kraftig inbromsning i bostadsbyggandet med stor påverkan på både kommunens verksamheter och Lunds kommuns fastighets AB (LKF). Även 2024 beskrivs som ett förlorat byggår för majoriteten kommuner i Sverige, men Lund går emot trenden.

Under inledningen av 2024 var bostadsbyggandet lågt även i Lund, för att sedan vända uppåt. Vid årets slut summeras antalet byggstarter till 590 bostäder och antalet färdigställda bostäder stannade på drygt 1 200. Under 2023 påbörjades det endast drygt 300 bostäder i Lunds kommun, att jämföra med 1 430 år 2022, vilket visar att byggkonjunkturen har gett avtryck även under 2024, även om en klar förbättring syns.

Nästan alla byggstartade bostäder ligger i Lunds tätort (Stenkrossen, Kämnärsrätten resp. Lövsångaren). 80 procent av byggstarterna är hyresrätter. 318 av de påbörjade bostäderna är studentlägenheter och 163 studentlägenheter har färdigställts.

Enligt LKF är effekterna av lågkonjunkturen inom bygg- och fastighetsbranschen fortsatt utmanade, men instämmer i att den avtagande inflationen och räntesänkningarna gör att det ser ljusare ut framåt. För att upprätthålla en långsiktig hög tillväxttakt har LKF som målsättning att bolagets projektportfölj av byggrätter ska uppgå till minst 2 000 bostäder. Vid utgången av 2024 uppgick denna till strax under 2 000 bostäder vilket bolaget menar kommer att bidra till bostadsförsörjningen i Lund och därmed möta efterfrågan på hyresbostäder. LKF:s långsiktiga mål är att byggstarta nya bostäder inklusive äldreboenden, till en volym om 1 500 till 1 800 bostäder under en sexårsperiod. 2024 års planerade byggstartar beräknades till sammanlagt 526 bostäder i fyra projekt.

Bildtext: Antal påbörjade och färdigställda lägenheter i Lunds kommun 2000 – preliminärt 2023 och 2024. Definitionen lägenheter avser färdigställda småhus samt lägenheter, sammanfattningsvis benämnt bostäder. Sedan år 2000 har drygt 15 000 bostäder färdigställts i kommunen. Källa: SCB och Lunds kommun.

Sysselsättning och arbetsmarknad

Lågkonjunkturen har bitit sig fast i Sverige och återhämtningen på arbetsmarknaden går långsamt. Både arbetslöshet och varsel ligger fortfarande på relativt höga nivåer. Den utdragna lågkonjunkturen i kombination med ett osäkert världsläge gör att bedömare vågar tro på en ljusning på arbetsmarknaden först 2026.

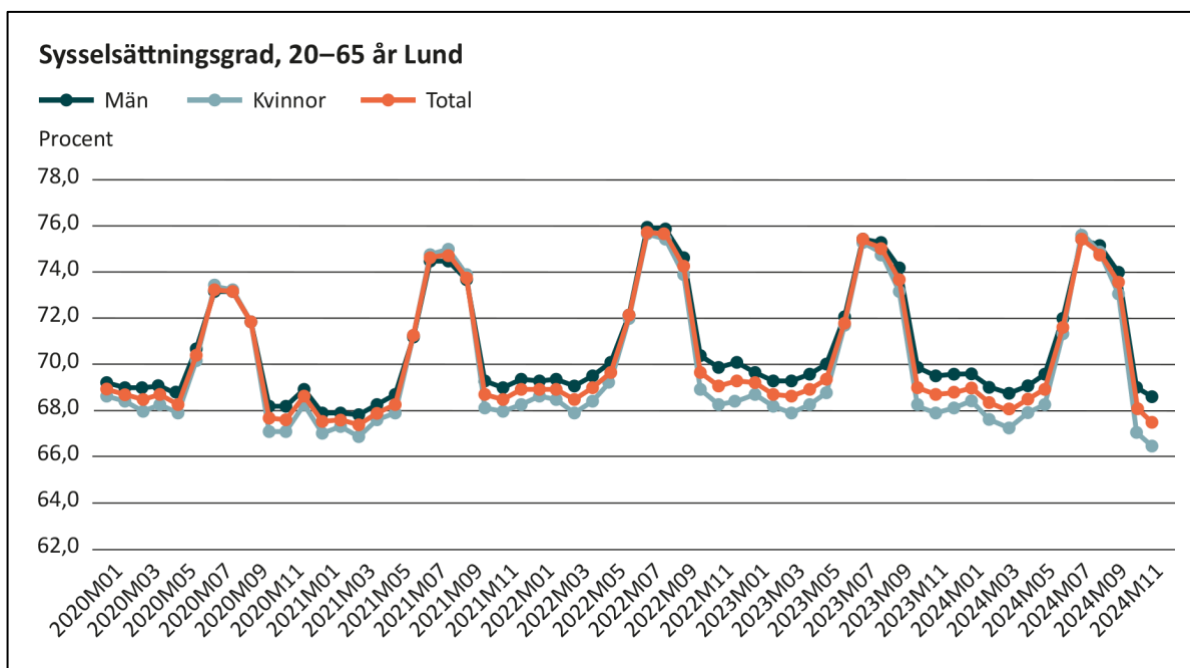
I följande avsnitt redovisas uppgifter som avser Lunds invånare, det vill säga de personer som bor i Lund (nattbefolkningen) och inte de personer som arbetar i Lund, men bor i en annan kommun (dagbefolkningen). Arbetslöshetssiffrorna utgår från Arbetsförmedlingens statistik, vilket bygger på andelen inskrivna arbetssökande (16–65 år) av arbetskraften enligt befolkningens arbetsmarknadsstatus (hämtade från SCB).

Sysselsättning

Lunds arbetsmarknad och sysselsättning kännetecknas av den stora andelen studenter i arbetsför ålder, vilka vanligen räknas in i arbetskraften. Samtidigt betecknas studenter inte som sysselsatta, vilket gör att Lund har en av Sveriges lägsta sysselsättning.

Sysselsättningen i Lund låg under 2024 på 70,1 procent, och har sjunkit något sedan 2023 då den låg på 30,6 procent (20–65 år). Högst sysselsättning i Skåne hade Svedala med 85,9 procent och lägst i Skåne hade Lund och Perstorp med 70,1 procent.

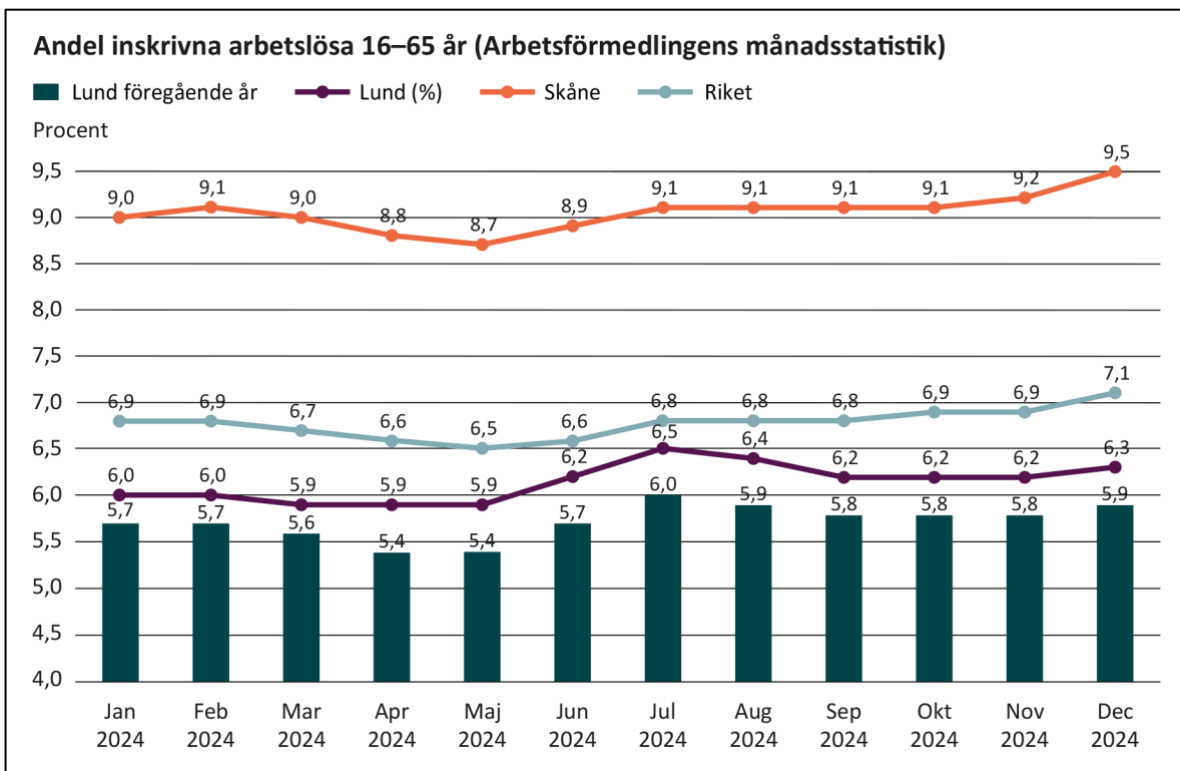
Sysselsättningen varierar under året. Under sommarmånaderna ökar sysselsättningen eftersom både ordinarie personal och säsongarbetare registreras. Många av Lunds studenter arbetar inom vård och omsorg under sommaren, vilket gör att sysselsättningsgraden i Lund når sin topp under juni, juli och augusti. Sedan 2020 har sysselsättningsgraden under sommarmånaderna ökat med några procentenheter.

Bildtext: Sysselsättningsgrad Lund, andel i procent, månadsvis 2020–2024, brutet axel. 20–65 år. Källa: SCB.

Arbetslöshet

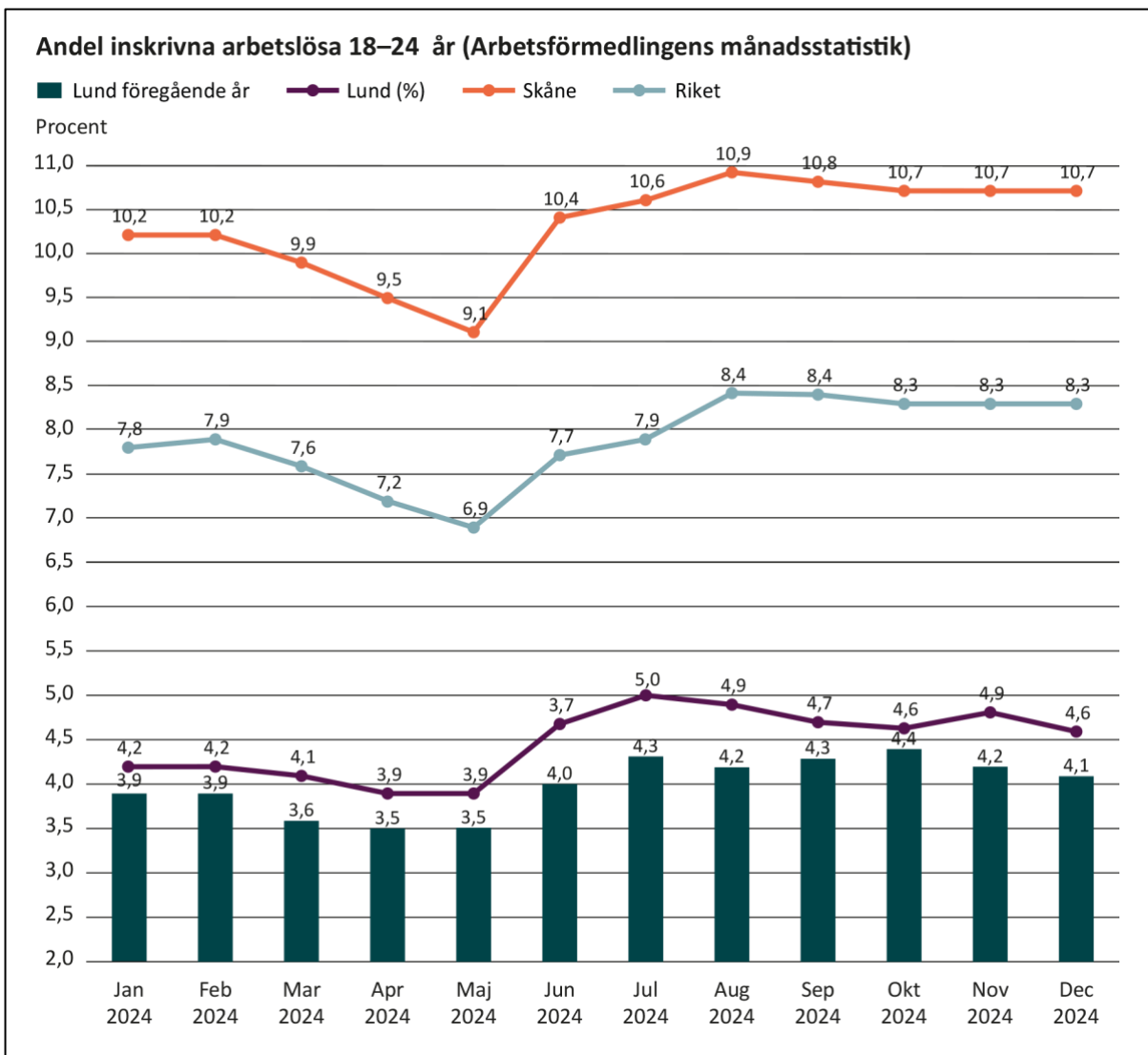
Under 2024 har arbetsmarknaden i Lund i stort följt den nationella trenden, med en något högre arbetslöshet än under 2023. I Skåne och de andra storstadsregionerna har arbetslösheten ökat mer än i riket som helhet. Enligt arbetsförmedlingens statistik var andelen arbetssökande i Lund totalt sett (dvs i åldersgruppen 16–65 år) 6,3 procent i december 2024 (5,9 procent 2023). Det är lägre än motsvarande siffra för riket (7,1 procent) och för Skåne (9,5 procent). Jämfört med föregående år har andelen arbetssökande varit högre under alla årets månader 2024. Antalet arbetssökande i Lund var i december 2024 3 866 personer, jämfört med 3 604 personer i december 2023. Ser vi till skillnaden mellan män och kvinnor så var det en något högre andel arbetssökande kvinnor under samtliga årets månader utom i december, då andelen män och kvinnor var lika stor (6,3 procent). Utrikes födda har däremot en betydligt högre andel arbetssökande än inrikes födda, vilket speglar en fortsatt strukturell utmaning på arbetsmarknaden. I december 2024 var andelen arbetssökande bland inrikes födda i Lund 3,7 procent, jämfört med 13,6 procent bland utrikes födda.

Bildtext: Andel inskrivna arbetslösa av arbetskraften (16–65 år) enligt befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), i Lund, Skåne och Riket. Staplarna representerar andelen arbetssökande i Lund föregående år. Källa: Arbetsförmedlingen.

Ungdomsarbetslöshet

Ungdomsarbetslöshet avser i Arbetsförmedlingens statistik personer mellan 18–24 år. I Lund har ungdomsarbetslösheten ökat från 4,1 procent 2023 till 4,6 procent 2024 (december). Lunds ungdomsarbetslöshet är förhållandevis låg, jämfört med Skåne (10,7 procent) och riket (8,3 procent). Unga män är arbetslösa i högre utsträckning än unga kvinnor. I december var 6,4 procent av männen arbetslösa, jämfört med 3 procent av kvinnorna. Unga är vanligen mer utsatta under perioder av lågkonjunktur men i dessa grupper brukar arbetslösheten återhämta sig relativt snabbt när konjunkturen vänder.

Bildtext: Andel inskrivna arbetslösa av arbetskraften (18–24 år) enligt befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), i Lund, Skåne och Riket. Staplarna representerar andelen arbetssökande i Lund föregående år. Källa: Arbetsförmedlingen.

Långtidsarbetslösa

Långtidsarbetslöshet definieras av Arbetsförmedlingen som arbetslöshet som varat i mer än 12 månader. I Lund var 2,6 procent av arbetskraften långtidsarbetslösa under fjärde kvartalet 2024. Detta motsvarar över 40 procent av det totala antalet arbetslösa. I Skåne låg långtidsarbetslösheten på 4 procent och i riket på 2,8 procent. Sedan 2023 har långtidsarbetslösheten ökat i både Lund, Skåne och riket i stort. I Lund har långtidsarbetslösheten ökat med 8,5 procent bland män och 6,9 procent bland kvinnor (december 2023 jämfört med december 2024).

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Sättet vi styr och leder på ska säkerställa att vi använder våra resurser på ett effektivt sätt och tillhandahåller tjänster med hög kvalitet. Vårt styrsystem är "allt" som påverkar vad vi gör. Det är allt från vår lokala politik, vår organisering, omvärlden, medborgarens behov, besökarens behov, näringsidkarens behov, lagstiftning, myndighetskrav, överenskommelser och avtal, traditioner och vana, vår kultur och vårt ledarskap.

Lunds styrmodell kan liknas vid ett hus – med tak, stomme och grund. Alla delar hänger samman och behövs för att få en fungerande styrning.

Taket är visionen - att Lund skapar framtiden med kunskap, innovation och öppenhet tillsammans med förhållningssätten Lyssna, Lära och Leda.

Stommen består av de tre parametrarna ekonomistyrning, målstyrning och kvalitetsstyrning, dessa följs upp genom ett antal rapporter såsom delårsrapporter, årsanalyser och kvalitetsrapport.

Det som i styrmodellen beskrivs som verksamhetens basuppdrag består dels av nämndernas uppdrag enligt de av kommunfullmäktige beslutade reglementena, dels av de lagar och förordningar som styr nämnden.

Styrmodellen kompletteras av en operativ ledningsprocess som innehåller viktiga moment i planerings- och uppföljningsprocessen. Syftet med ledningsprocessen är att förse förtroendevalda och kommunledning med information om utfallet i verksamheten - för att säkerställa att organisationen arbetar effektivt för att uppnå sina målsättningar.

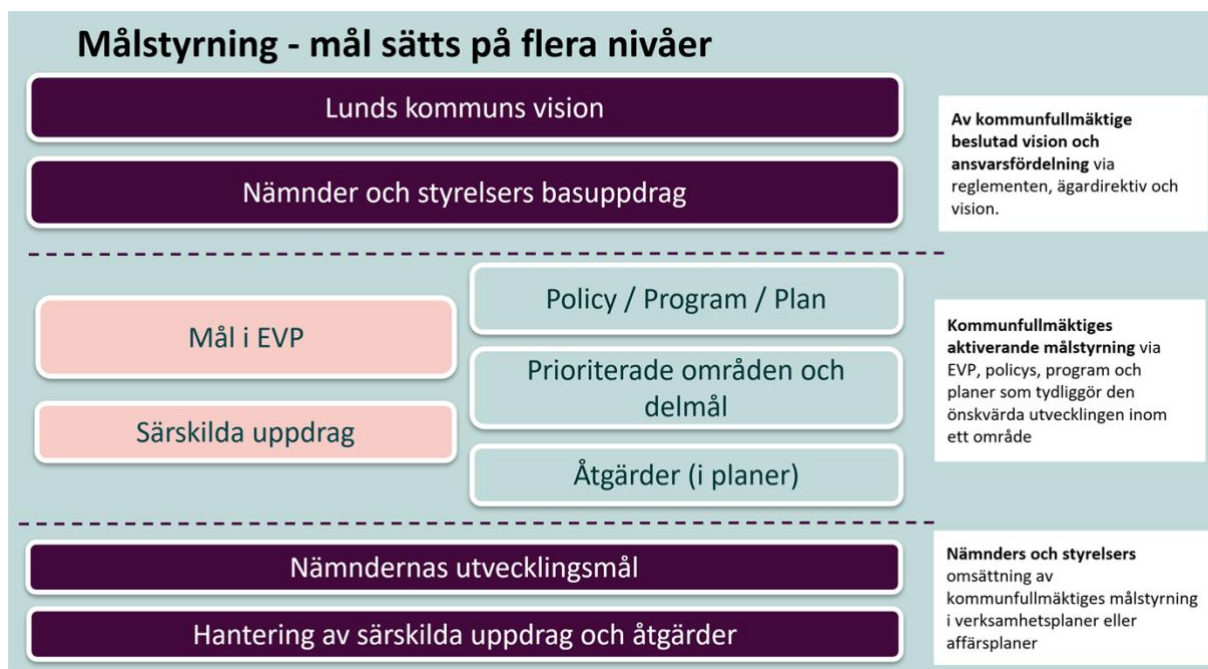
Ekonomistyrning

Ekonomistyrningen utgörs av en budget och en resursfördelningsmodell där kommunens finansiella mål formuleras. Det är kommunfullmäktige som fattar beslut om hur resurserna ska fördelas inom kommunen i den treåriga ekonomi- och verksamhetsplanen, EVP. Resursfördelningsmodellen är en princip för hur förvaltningarnas budgetar ska räknas upp utifrån volymförändringar. Genom budgeten omsätts de politiska prioriteringarna till ramar för de olika nämndernas verksamhet. I verksamhetsplaner och internbudgetar anger nämnderna hur de ska fullgöra sin verksamhet och uppfylla målen under det kommande året. Nämnderna har ett ansvar att hantera förändringar inom ram.

Målstyrning och programstyrning

Målstyrningen

Lunds målstyrning beskriver kommunens målhierarki, det vill säga på vilken nivå i organisationen som olika typer av mål fastställs. I Lund använder vi en horisontell styrning där varje nivå i organisationen skapar sina egna mål utifrån den inriktning som satts av nivån "ovanför". Kommunfullmäktige fastställer mål och har även möjlighet att ge särskilda uppdrag direkt till en nämnd eller styrelse. Nämnder och styrelser beslutar om sina utvecklingsmål i sina verksamhetsplaner och definierar själva vilka områden de vill prioritera för utveckling. Nämnderna ska förhålla sig till de gemensamma kommunfullmäktigemålen och besluta om utvecklingsmål som ska bidra till den gemensamma utvecklingen.

Programstyrning genom styrande dokument

Den kommunala verksamheten styrs genom beslut på olika nivåer. Besluten från kommunfullmäktige dokumenteras bland annat i våra styrande dokument som program, policys, planer, riktlinjer, föreskrifter, reglementen, avtal och taxor. Flera av de styrande dokumenten innehåller mål som nämnderna ska arbeta med. De styrande dokumentens mål och åtgärder korrelerar och bidrar till kommunfullmäktiges mål.

Kommunens *Program för styrning* sätter en ram för kommunens styrdokument. Programmet reglerar våra styrdokument genom att ställa krav på hur de ska tas fram, vad de ska heta eller *inte* heta samt vilken politisk nivå som ska fastställa de olika typerna av dokument. Programmet tydliggör att endast kommunfullmäktige fastställer kommunövergripande policys, program och planer samt att endast kommunstyrelsen fastställer kommunövergripande handlingsplaner och riktlinjer.

Hållbar utveckling

En viktig dimension i Lunds kommuns styrning är hållbar utveckling. Målen och principerna för Lunds hållbara utveckling finns dels uttalade genom kommunfullmäktiges mål, men är också reglerat och tydliggjort via *Lunds policy för hållbar utveckling* med tillhörande styrdokument. Policyn konkretiseras i kommunens program och planer, där de två kommunövergripande styrdokumenterna *Program för ekologisk hållbar utveckling (Lundaeko)* och *Program för social hållbarhet* utgör de tyngsta byggstenarna. Både i kommunfullmäktiges mål samt i policyn för hållbar utveckling tydliggörs också kommunkoncernens förhållningssätt till Agenda 2030 och kopplingarna till de globala målen.

Lunds hållbarhetsarbete redovisas och utvärderas inom samtliga hållbarhetsdimensioner; ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Detta arbete kan läsas i sin helhet i *Lunds hållbarhetsredovisning*.

Kvalitetsstyrning

Kvalitetsstyrningen utgår från politiska mål, från krav enligt speciallagstiftning samt från den självklara utgångspunkten att sätta de som kommunen är till för i centrum. Kvalitetsstyrningen styr och följer framför allt verksamheternas basuppdrag som i sin tur styrs av kommunens reglementen samt lagar och förordningar. Reglementena innehåller både gemensamma bestämmelser som gäller för samtliga styrelser och nämnder samt beskriver vilket specifikt ansvar varje enskild styrelse/nämnd har.

Basuppdragen följs bland annat genom uppföljning av nyckeltal som är kritiska för att verksamheten ska kunna leverera en god kvalitet. Dessa analyseras, utvärderas och används för att styra mot effektiva verksamheter med god kvalitet. Resultat och utvärderingar sammanställs i olika nationella jämförelser och kvalitetsrapporter. Varje år redovisas kommunens gemensamma resultat i *Lunds kommuns kvalitetsrapport* som svarar på: Hur går det för Lund?

Intern kontroll

Intern kontroll styrs av kommunallagen. Syftet med intern kontroll är att med rimlig grad av säkerhet säkerställa att:

- Kommunens tillgångar tryggas samt förhindra förluster
- Lagar, bestämmelser, styrdokument som planer och policys med mera efterlevs
- Risker minimeras samt system och rutiner säkras
- Resurser används i enlighet med fattade beslut
- Redovisningen är rättvisande

En utvärdering av nämndernas arbete med intern kontroll har genomförts i Rapport *Utvärdering intern kontroll 2024 - Lunds kommun*. Den sammanfattar nämndernas granskningar av de kommungemensamma kontrollaktiviteterna för år 2024 samt utvärderar kommunens samlade interna kontroll.

De kommungemensamma kontrollaktiviteterna som har genomförts under 2024 är:

1. Kompetens och beteende rörande IT- och informationssäkerhet
2. Avtalstrohet
3. Efterlevnad av mål i LundaEko i gällande avtal och upphandlingar.
4. Följsamhet riktlinjer för resor

Utöver de kommungemensamma kontrollaktiviteterna har varje nämnd granskat en till fyra kontrollaktiviteter beslutade av respektive nämnd, utifrån riskanalys i respektive verksamhet. I de fall brister har påträffats har nämnderna upprättat plan med förbättringsåtgärder i syfte att korrigera bristerna.

Under året har Lunds kommunrevision fortsatt granskningen av kommunens interna kontroll genom nedslag i ett antal nämnders arbete (KS 2024/1163). Den första omgången av granskningar inleddes under granskningsåret 2023 (KS 2023/0664). Syftet är att bedöma huruvida nämndernas arbete med den interna kontrollen är ändamålsenligt. I samband med den första granskningen 2023 (KS 2023/0664) beslutade kommunstyrelsen att vidta åtgärder för att möta kommunrevisionens rekommendationer. Samtliga åtgärder har genomförts i en första omgång under granskningsåret 2024. I januari genomförde nätverket för intern kontroll en utvärdering av 2025 års arbetssätt inklusive de förbättringsåtgärder som vidtagits. Nätverket bedömer att samtliga åtgärder är ändamålsenliga och har för avsikt att fortsätta utveckla dessa under granskningsåret 2025.

Kommunens samlade bedömning vid utvärdering av 2024 är att nämnderna arbetar systematiskt med den interna kontrollen och att den i allt väsentligt fungerar väl i kommunens verksamheter. Det finns fortsatt behov av att utveckla de gemensamma rutinerna, framför allt avseende gemensamma standarder för dokumentation av genomförda granskningar samt gällande att säkerställa att anvisningarna innehåller en tydlig bedömningsgrund. Detta arbete fortsätter under granskningsåret 2025. Utvärderingen av Lunds kommuns sammanvägda interna kontrollarbete påvisar att det överlag fungerar väl gällande samtliga internationellt vedertagna COSO-komponenter, det vill säga kontrollmiljö, riskbedömning, kontrollaktiviteter, information & kommunikation samt uppföljning & utvärdering.

Ägarstyrning

Kommunfullmäktige utövar sin ägarstyrning över kommunens bolag med ett antal olika styrinstrument. De viktigaste styrinstrumenten är bolagsordning, aktieägaravtal, ägardirektiv och gemensamma principer för bolagen som anges i kommunens bolagspolicy. Därutöver sker kommunfullmäktiges ägarstyrning genom att utse styrelse och lekmannarevisorer för bolagen samt genom moderbolaget för bolagskoncernen, Lunds Rådhus AB, som har huvudansvar för ägarstyrningen gentemot bolagen.

Kommunfullmäktige ska fastställa bolagsordning för samtliga bolag där kommunen äger aktier. Beslut om bolagsordning ska därefter fattas på respektive bolags bolagsstämma. Bolagsordningen ska enligt kommunallagen ange det kommunala ändamålet med verksamheten, de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten samt att kommunfullmäktige får ta ställning till beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt innan beslut fattas. I delägda kommunala bolag som inte omfattas av offentlighetsprincipen ska kommunfullmäktige verka för att allmänheten ska ha rätt att ta del av handlingar hos bolaget enligt grunderna för denna princip. I ett bolag med flera ägare behöver bolagsordningen kompletteras med ett aktieägaravtal mellan delägarna. Där regleras vad delägarna är överens om kring styrning, finansiering och kontroll av bolaget.

Kommunfullmäktige har rätt att besluta om ägardirektiv för verksamheten i hel- och delägda bolag. Ägardirektiven måste fastställas av bolagsstämman för att de ska vara bindande för bolagen. Syftet med ägardirektiv är att möjliggöra en aktiv styrning av bolaget samt underlätta för kommunen att följa verksamheten. Ägardirektiven bör ange en fördjupning av bolagets ändamål och verksamhet, innehålla ekonomiska mål och krav på bolaget, ange vilken information som bolaget bör delge till ägaren samt former för samordning och dialog mellan bolag och ägare.

Kommunstyrelsen ska varje år ha minst en ägardialog med verkställande direktör (VD) samt presidium för moderbolaget. Kommundirektören, i egenskap av VD i moderbolaget, ansvarar för kommunens löpande kontakter med ledningen för kommunens hel- och delägda bolag. Lunds Rådhus AB är ett helägt aktiebolag till Lunds kommun och tillika moderbolag i koncernen med helägda bolag. Utdelningar från kommunala bolag sker via Lunds Rådhus AB.

Bolagens verksamhet ska bedrivas på affärsmässiga grunder inom ramen för målet om långsiktig samhällsnytta. Bolagen ska eftersträva ett ekonomiskt resultat som ger utrymme både för en årlig avkastning till ägaren på bolagets kapital, förväntad utdelning samt för en långsiktig konsolidering av bolaget.

Enligt Lunds kommuns bolagspolicy ska bolagen årligen inför kommunens budgetprocess informera moderbolaget om resultatmål och mål för avkastning på eget kapital. Budget för bolagen ska utgå ifrån kommunfullmäktiges årliga direktiv i ekonomi- och verksamhetsplanen. För uppföljning ska bolagen lämna tertiärrapporter om måluppfyllelse och ekonomiskt resultat till moderbolaget, Lunds Rådhus AB, som i sin tur lämnar en sammanställd rapport till kommunstyrelsen.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Utvärdering god ekonomisk hushållning

I kommunallagen anges att kommuner och landsting ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Ändamålet med god ekonomisk hushållning förklaras med att offentliga medel ska användas på ett effektivt och säkert sätt samt att varje generation ska bära kostnaderna för den kommunala service som konsumeras. God ekonomisk hushållning omfattar både ekonomiska och verksamhetsmässiga mål.

Lunds kommunkoncern ska under mandatperioden 2022–2026 arbeta efter fyra beslutade mål som ska bidra till utvecklingen av kommunens verksamhet. Målen ska styra satsningar och prioriteringar, och de gäller för samtliga nämnder och styrelser men olika nämnder och styrelser träffas i olika angelägenhetsgrad.

Följande mål är beslutade av kommunfullmäktige:

- En tillitsbaserad styrning och ledning
- Sveriges tryggaste kommun
- Fler Lundabor i arbete
- Klimatneutralitet 2030

Utöver målen har kommunfullmäktige beslutat om särskilda uppdrag som tilldelats olika nämnder och styrelser. I flera fall riktar sig kommunfullmäktiges särskilda uppdrag till mer än en nämnd för att främja samverkan, samordning och helhetssyn. I ekonomi- och verksamhetsplan för 2024–2026 har kommunfullmäktige tilldelat olika nämnder och styrelser 38 särskilda uppdrag. Utöver dessa har kommunfullmäktige under året beslutat om 5 tillkommande uppdrag.

Vid utvärdering av ställningstagandet om god ekonomisk hushållning görs en total granskning av kommunfullmäktigemålen. Bedömning av måluppfyllelse för respektive kommunfullmäktigemål baseras på en helhetsbedömning av resultat av de särskilda uppdrag, aktiviteter och projekt som är kopplade till målet och som utförs av nämnder, styrelser och bolag.

Vid summering av verksamhetsåret 2024 konstateras att kommunfullmäktiges fyra mål i stort går i rätt riktning. De aktiviteter, förbättringsåtgärder och särskilda uppdrag som görs inom kommunen bedöms arbeta i riktning mot kommunfullmäktiges mål. Det pågår även flertalet stora projekt som bedöms bidra till att kommunen levererar en samlad verksamhet med god kvalitet. Bedömningen av måluppfyllelse av kommunfullmäktiges mål summeras till att tre mål bedöms i hög grad kunna uppfyllas vid mandatperiodens slut. Ett mål bedöms bli delvis uppfyllt.

Kommunfullmäktigemål	Målbedömning helår
1. En tillitsbaserad styrning och ledning	● Bedömer att målet kommer klaras
2. Sveriges tryggaste kommun	● Bedömer att målet kommer klaras
3. Fler lundabor i arbete	● Bedömer att målet kommer klaras
4. Klimatneutralitet 2030	◆ Bedömer att målet delvis kommer klaras

Bildtext: Tabell som visar kommunfullmäktiges fyra mål för mandatperioden 2022–2026, inklusive målbedömning vid helår 2024.

Summeringen av kommunfullmäktiges särskilda uppdrag till nämnderna och styrelserna visar att dessa i hög grad följer planeringen. Samtliga uppdrag och dess status redovisas i bilagan *Uppföljning särskilda uppdrag*.

Särskilda uppdrag	Avslutad 	Pågående 	Ej påbörjad
Från EVP 2024–2026	15	23	-
Tillkommande	2	2	1
Summa	17	25	1

Bildtext: Tabell visar status över kommunfullmäktiges särskilda uppdrag för helåret 2024. Uppdragen delas in i uppdrag från EVP 2024–2026 respektive tillkommande uppdrag under året.

Av kommunens två finansiella mål, resultatmålet och skuldsättningsmålet, är bedömningen att dessa mål har uppnåtts.

Den sammantagna bedömningen utifrån både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv är att kommunkoncernen och kommunen har uppnått en god ekonomisk hushållning för verksamhetsåret 2024.

Finansiell analys

Sammanfattande bedömning av Lunds kommuns finansiella ställning

Lunds kommun

Lunds kommun redovisade 2024 ett resultat om minus 42 miljoner kronor, vilket är 30 miljoner kronor bättre än den planerade budgeten. Jämfört med 2023, då resultatet var 187 miljoner kronor, innebär detta en försämring, men resultatjämförelsen påverkas av tillfälliga faktorer.

Jämförelsestörande poster uppgick till 151 miljoner kronor under 2024, vilket är 137 miljoner kronor lägre än 2023, då dessa var 288 miljoner kronor. Dessa poster består av engångsintäkter och kostnader som inte ingår i den ordinarie verksamheten, exempelvis återbetalningar, engångsersättningar eller reavinster.

Exklusive jämförelsestörande poster uppgick resultatet till minus 193 miljoner kronor, vilket är 92 miljoner kronor sämre än 2023, då motsvarande resultat var minus 101 miljoner kronor. Försämringen beror främst på tillfälliga öknings av pensionskostnader, som förväntas minska under 2025. Justerat för dessa kostnadsökningar är resultatet i nivå med föregående år.

Trots det negativa resultatet visar utvecklingen att kommunen har tagit steg mot en mer balanserad ekonomi. Att resultatet är bättre än budget indikerar att genomförda åtgärder haft effekt, och med minskade pensionskostnader under 2025 skapas förutsättningar för en förbättrad ekonomisk situation.

Lunds kommuns nettoinvesteringsvolym, inklusive exploateringsverksamheten och bidrag till statlig infrastruktur, uppgick till 843 miljoner kronor, vilket är 306 miljoner kronor lägre än den budgeterade volymen. Kommunens självfinansieringsgrad av investeringarna uppgick till 88 procent. De senaste fem åren har i genomsnitt 86 procent av kommunens investeringar självfinansierats.

Lunds kommunkoncern

Koncernens resultat för 2024 uppgick till 223 miljoner kronor, vilket är lägre än föregående år, då resultatet var 386 miljoner kronor. Jämförelsestörande poster uppgick till 205 miljoner kronor, jämfört med 132 miljoner kronor under 2023. Exklusive jämförelsestörande poster uppgick resultatet till 18 miljoner kronor, vilket är en nedgång jämfört med 2023 års resultat om 254 miljoner kronor.

Investeringarna för koncernen uppgick till 2 521 miljoner kronor, vilket var på samma nivå som föregående år. Självfinansieringsgraden för den samlade koncernen uppgick till 71 procent, vilket är en ökning med 4 procentenheter jämfört med föregående år.

Finansiella nyckeltal och finansiella mål

Självfinansieringsgraden bedöms ligga på en god nivå för året och nettolåneskulden är vid utgången av 2024 på en tillfredsställande nivå.

Soliditeten i både kommun och koncern har varit stabil över tid och har minskat marginellt under 2024 men ligger fortsatt på en tillfredsställande nivå.

Lunds kommun har fastställt två finansiella mål för god ekonomisk hushållning i riktlinjerna för god ekonomisk hushållning.

1. Året resultat i förhållande till skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning.
 - Det första målet är kopplat till resultatet och innebär att årets resultat ska uppgå till minst två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. För 2024 års budget beslutade Lunds kommun att frångå resultatmålet om två procent till minus en procent till följd av det rådande konjunkturläget och höga pensionskostnader. Utfallet för 2024 var minus 0,5 procent. Målet uppfylldes därmed för 2024.
2. Nettolåneskuld per 31 dec i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag
 - Det andra målet är kopplat till nettolåneskulden och innebär att nettolåneskulden ska uppgå till högst 60 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Utfallet för 2024 var 43 procent. Målet uppfylldes för 2024.

Sammanfattningsvis konstateras att kommunen står bra finansiellt rustad inför framtiden. En beskrivning och analys av kommunens resultat och görs på de kommande sidorna i den finansiella analysen.

Årets resultat

Resultatet 2024 för Lunds kommunkoncern uppgick till 223 miljoner kronor, varav kommunens resultat var minus 42 miljoner kronor och bolag och kommunförbund med 401 miljoner kronor. Justeringar för att hantera interna mellanhavanden mellan kommunen och bolagen var 178 miljoner kronor och bestod i huvudsak av utdelningar från bolag till kommun och utdelningar från bolagen till moderbolaget Lunds Rådhus samt koncerninterna försäljningar av fastigheter.

Årets resultat för kommunkoncernen justerat för årets jämförelsestörande poster var 18 miljoner kronor, vilket kan jämföras med 254 miljoner kronor för 2023. Motsvarande för kommunen var minus 193 miljoner kronor för 2024, att jämföra med minus 101 miljoner kronor för 2023.

	Intäkter 2023	Årets resultat 2023	Intäkter 2024	Årets resultat 2024
Lunds kommun	10 229	187	10 682	-42
Lunds Rådhus	2	26	3	26
LKF AB	1 304	123	1 417	159
LKP AB	101	-3	106	-9
Visit Lund AB	27	-2	28	0
Fastighets AB Lund Arena	5	1	5	1
Krafringen-koncernen	3 738	197	3 462	267
Räddningstjänsten Syd	91	4	94	-1
VA Syd	224	0	316	0
Avgår koncerninterna poster	-544	-147	-703	-178
Koncernens intäkter/resultat	15 177	386	15 409	223
Koncernens intäkter/resultat exkl. jämförelsestörande poster		254		18

Bildtext: Lunds kommuns intäkter och resultat samt kommunkoncernens intäkter och resultat.

Kommunfullmäktige beslutar inte om någon samlad budget för kommunkoncernen. Det budgeterade resultatet för kommunen var minus 72 miljoner kronor. Kommunens utfall för året visar ett underskott om 42 miljoner vilket är 30 miljoner kronor bättre än planerad budget.

Jämförelsestörande poster är händelser i kommunens verksamhet som avviker från det normala resultatet och därför inte ska påverka den löpande bedömningen av verksamhetens ekonomiska prestation. Vissa poster såsom resultat och värdeförändringar från värdepapper samt resultat från tomtförsäljning i samband med markexploatering kan variera kraftigt mellan åren och redovisas alltid som jämförelsestörande poster.

Vid en jämförelse av koncernens resultat exklusive jämförelsestörande poster med 2023 var det främst kommunen som gick ut med lägre resultat för året.

Lunds Rådhus redovisade ett resultat i nivå med föregående år. Resultatet beror till största del av anteciperad utdelning om 28 miljoner kronor från dotterbolaget LKF. Till följd av negativt resultat och rättning av en pensionsskuld i Visit Lund har moderbolaget gjort en nedskrivning av aktierna i Visit Lund med 1,2 miljoner kronor. Båda dessa poster är föremål för justering i Lunds kommunkoncern.

LKF redovisade ett högre resultat än föregående år. Rörelsens intäkter ökade till följd av större fastighetsbestånd och hyreshöjning för både bostäder och lokaler, Driftskostnader ökar också, till följd av större bestånd, men påverkas också av materialprisökning till följd av inflation. Bolaget arbetar strategiskt med säkring av volym och pris avseende el samt med optimering av energi- och vattenanvändning.

Driftnettot landade därför högre än föregående år, trots prisökningar inom flera områden. Resultatet påverkas även av ett sämre finansnetto på grund av stigande räntor och ökning av långfristiga skulder.

LKP redovisade ett lägre resultat än föregående år. Rörelsens intäkter ökade, vilket främst beror på högre beläggning och högre pris på korttidsparkering. Rörelsen påverkas av några större oförutsedda kostnader under året, bland annat engångspremier för pension och en negativ effekt i form av kundförluster till följd av att en leverantör av bolagets laddtjänstinfrastruktur försatts i konkurs under året. Även LKP påverkades av ökning av långfristiga lån och stigande räntor och finansnettot försämrades ytterligare under året.

Visit Lund redovisade ett resultat (exklusive internt koncernbidrag) som var högre än föregående år. Ökningen beror främst på högre intäkter, samtidigt som kostnadsnivån har hållits relativt oförändrad, tack vare strategiskt arbete med att anpassa organisationen. På intäktssidan är den enskilt största förändringen en ökad biljettförsäljning via bolagets system och tjänster.

Fastighets AB Lund Arena redovisade med ett positivt resultat i nivå med föregående år. Intäkterna ökar till följd av hyreshöjning, men resultatet påverkas av högre kostnader och ett lägre finansnetto.

Kraftringen-koncernen redovisade ett högre resultat än föregående år. Nettoomsättningen i koncernen minskade, vilket är en följd av lägre elpriser, som har fortsatt att falla under 2024 och lägre volymer på grund av varmare vänder än normalt under i stort sett hela året. Årets energinetto, skillnaden mellan energiintäkter och energikostnader, var lägre än föregående år på grund av fortsatt kraftigt höjda biobränslepriser och låga spotpriser under produktionsmånaderna. Därutöver har resultatet i koncernen påverkats negativt av material-, resursbrist och kostnadsinflation i entreprenadverksamheten och under året har ett antal åtgärder vidtagits för att minska kostnader och förbättra resultatet. Finansnettot är högre än föregående år och påverkas positivt av en realisationsvinst av engångskaraktär från avyttring av Lunds Energi Norge AS.

Räddningstjänsten Syd redovisade ett resultat som var sämre än föregående år. Intäkterna ökade dock till följd av förbundets försäljning av operativa insatser, automatlarm och försäljning av ledningsstöd till Svedala kommun. Till detta kommer planeringsbidrag från staten under höjd beredskap. På kostnadssidan är det främst pensionskostnaderna på grund av hög inflation de senaste åren. Finansiellnetto påverkas positivt av en uppgång av kortfristiga placeringar.

VA SYD redovisade ett underskott om 9 miljoner kronor innan avsättning mot skuld till kollektivet. Intäkterna har ökat till följd av en höjning av bruksavgifterna med 17,4 procent inför 2024 samt högre vattenförbrukning jämfört med föregående år. Kostnadssidan har ökat och beror till viss del på Lunds beslut att återansluta till MAXIMA och därmed är med att dela på kostnaden för programmet. Finansnetto är lägre än föregående, vilket beror på högre räntekostnader till följd av återanslutningen till MAXIMA.

Lunds kommun

Lunds kommuns resultat om minus 42 miljoner kronor var en försämring med 229 miljoner kronor jämfört med 2023. Föregående år påverkades av Lunds kommuns beslut att åter ansluta till Maxima-projektet, vilket resulterade i en positiv resultateffekt om 106 miljoner kronor för 2024. Det finns inte någon motsvarande effekt för 2024.

I resultat ingår jämförelsestörande poster om 151 miljoner, att jämföra med budget 120 miljoner och föregående år 288 miljoner kronor. Större poster som ingår i posten är exploateringsresultat och värdering av kortfristiga placeringar.

Exploateringsresultatet landade på 123 miljoner kronor, en ökning med 3 miljoner kronor jämfört med budget, men en minskning med 20 miljoner kronor jämfört med föregående år. Jämfört med föregående år var exploateringsersättningarna högre 2024, medan intäkterna avseende försäljning av exploateringsmark var högre 2023, då främst hänförliga Brunnshög.

Slutligen bidrog värdering av kommunens kortfristiga placeringar till en positiv effekt om 44 miljoner kronor för 2024, vilket var något bättre än 2023, med en värdering om 37 miljoner kronor.

Mer information om övriga jämförelsestörande intäkts- och kostnadsposter finns i not 5 och 10.

Exkluderas de jämförelsestörande posterna uppgick resultatet till minus 193 miljoner kronor, att jämföra med 2023 års motsvarande om minus 101 miljoner kronor. Resultatet exklusive jämförelsestörande poster är 59 miljoner kronor sämre än budget. Den negativa avvikelsen mot budget beror på framför allt på främst högre pensionskostnader än budgeterat. Under 2024 ökade pensionskostnaderna till följd av hög inflationstakt under de senaste åren och höjd premie för avgiftsbestämd pension i det nya pensionsavtalet AKAP-KR. Jämfört med budget påverkas pensionskostnaderna även av ett och lägre inkomstbasbelopp 2024 än förväntat, vilket ger betydligt högre kostnader för förmånsbestämd pension och något högre för avgiftsbestämd pension.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning redovisar en avvikelse om 15 miljoner kronor jämfört med budget. Budget för 2024 utgick från SKR:s prognos per augusti 2023 med hänsyn tagen till regeringens budgetproposition med högre generella statsbidrag till kommuner och regioner. Nya data för arbetsmarknaden med lägre sysselsättning och arbetade timmar 2024 medverkar till det slutliga skatteutfallet. Lågkonjunkturs återhämtning förväntas därmed bli något mer utdragen.

Utöver generella statsbidrag som ingår i SKR:s prognosunderlag redovisas även budget och utfall för 2024-års del av generella statsbidrag inom vård- och omsorgsnämndens verksamhet. Därtill har en redovisningsmässig justering skett från riktat bidrag till generellt bidrag avseende statsbidrag kopplat till EU-valet och påverkar jämförelsen med 4 miljoner kronor.

Nämnderna visar totalt en negativ budgetavvikelse om 6 miljoner kronor. Jämfört med delårsrapporten per augusti har nämndernas resultat förbättrats med totalt 97 miljoner kronor, varav 30 miljoner kronor redan var prognostiserade. Förbättringen beror främst på genomförda resultatförbättrande åtgärder inom nämnderna samt ökade statsbidrag under hösten. En vidare analys över nämndernas avvikelse finns i avsnittet Drift- och investeringsredovisning.

Det externa finansnettot var 66 miljoner kronor bättre än budgeterat. Utfallet påverkas av en positiv post om 44 miljoner beroende på en gynnsam värdeutveckling på pensionsenhetens placeringar. Denna post budgeteras inte, då det är svårt att ha en vy över marknadsutvecklingen för året. Exkluderas denna post är skillnaden mot budget 22 miljoner.

Utdelningen från de kommunala bolagen blev 10 miljoner kronor lägre än budget och avser både Kraftringen och Lunds Rådhus. Samtidigt erhöll kommunen återbäring från Kommuninvest om 5 miljoner kronor, en post som inte var budgeterad.

Nettot för ränteintäkter och räntekostnader blev positivt med 24 miljoner kronor jämfört med budgeterat. Det beror dels på att ränteintäkter för likvida medel på konto blev högre än budgeterat, dels på att räntekostnaderna blev lägre än budgeterat. Framst beror det på att nettolåneskulden inte har ökat i den utsträckning som budgeterades.

Utveckling av intäkter och kostnader Lunds kommun

Utveckling av intäkter och kostnader, %	2022	2023	2024
Utveckling av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	5,8 %	4,6 %	4,9 %
Utveckling av nettokostnaderna	7,2 %	6,2 %	8,0 %
Utveckling av nettokostnaderna exkl. jämförelsestörande poster	4,7 %	11,2 %	2,8 %

Bildtext: Utveckling av intäkter och kostnader i procent.

Ett sätt att analysera resultatet är att analysera utvecklingen av intäkterna och kostnaderna, det vill säga om en ökad resursförbrukning har täckts av resurstillskott. En eventuell obalans, det vill säga att kostnader överstiger intäkterna, eller en rörelseriktning mot obalans eller ökad obalans, är en signal som varnar för en urholkning sker av den finansiella motståndskraften eller kapaciteten.

Kapacitetsperspektivet handlar om att mäta och redovisa vilken motståndskraft kommun har på lång sikt ur ett finansiellt perspektiv. I ovan tabell redovisas hur skatteintäkter respektive nettokostnader har utvecklats jämfört med året innan.

Ökningen av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppgick till 4,9 procent under 2024, vilket är en något högre ökningstakt jämfört med 2023 då ökningen var 4,6 procent. För åren 2021 och 2022 var utvecklingen 5,8 procent, vilket är en hög nivå som förklaras av en stark konjunktur samt höga statsbidrag till följd av pandemin. Den något lägre tillväxttakten under 2023 och 2024 kan kopplas till en avmattning i ekonomin.

Under perioden 2022–2024 har skatteintäkterna i genomsnitt ökat med 5,1 procent per år, medan kommunens nettokostnader ökat med i snitt 7,1 procent per år. Exkluderas jämförelsestörande poster uppgår den genomsnittliga kostnadsökningen till 6,8 procent per år. Detta innebär att kostnadsutvecklingen har överstigit intäktsökningen, särskilt under 2023, då nettokostnaderna exklusive jämförelsestörande poster ökade med 11,2 procent.

En väsentlig del av kostnadsökningen kan hänföras till pensionskostnader, vilka har ökat med drygt 400 miljoner kronor mellan 2022 och 2024. Denna utveckling har haft en betydande påverkan på nettokostnadernas ökningstakt och bidragit till att kostnadsutvecklingen överstigit intäktsutvecklingen under perioden. Även ökade personalkostnader exklusive pensioner har varit en bidragande faktor till den stigande nettokostnadsutvecklingen. För 2024 indikerar utvecklingen en viss inbromsning av kostnadsökningstakten, och en viss lättnad kan förväntas under 2025 då pensionskostnaderna prognostiseras minska med cirka 250 miljoner kronor.

Året resultat i förhållande till skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämnings

Ett annat sätt är att se hur årets resultat med eller utan jämförelsestörande står sig i förhållande till årets skatteintäkter. Lunds kommuns långsiktiga finansiella resultatmål är ett överskott om 2 procent. För 2024 valde Lunds kommun att göra avsteg från det långsiktiga finansiella och budgeterade ett resultatmål om minus 0,8 procent. Resultatet i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag uppgick till minus 0,5 procent, vilket är positivt. Sedan 2020 har Lunds kommun visat resultat som har varit högre än resultatmålet. Exkluderas de jämförelsestörande posterna uppgick resultatet till minus 2,3 procent.

Årets resultat och jämförelsestörande poster	2022	2023	2024
Årets resultat, mnkr	367	187	-42
Årets resultat exkl. jämförelsestörande poster, mnkr	535	-101	-193
Året resultat i förhållande till skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämnings, %	4,7 %	2,3 %	-0,5 %
Året resultat exkl. jämförelsestörande poster i förhållande till skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämnings, %	6,9 %	-1,2 %	-2,3 %

Bildtext: Årets resultat inklusive och exklusive jämförelsestörande poster i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnings i procent.

Årets investeringar

Den kommunala koncernen genomför årligen investeringar i immateriella och materiella anläggningstillgångar, i takt med att befolkningen växer.

Nettoinvesteringarna för koncernen uppgick till 2 521 miljoner kronor, vilket var på samma nivå som föregående år. Krafringen-koncernen, LKP och Räddningstjänsten Syd hade högre investeringar under året, LKF och VA Syd investerade i nivå med föregående, medan kommunen och övriga bolag och kommunalförbund hade lägre investeringar under året. Bolagens investeringar avsåg framför allt nybyggnation av hyresbostäder, parkeringshus och investeringar kopplade till energi.

Kommunens nettoinvesteringsvolym inklusive exploateringsverksamheten och bidrag till statlig infrastruktur uppgick 2024 till 843 miljoner kronor. Den årliga investeringsvolym har legat på ungefär samma nivå under de fem senaste åren undantaget 2022 då investeringsutgifterna landade på 1 225 miljoner kronor, till följd av flera pågående projekt som avslutades eller var i slutfasen.

Jämfört med investeringsramen var utfallet 306 miljoner kronor lägre. Den största avvikelserna gentemot budget fanns inom kommunstyrelsen. Även tekniska nämnden, renhållningsstyrelsen, vård- och omsorgsnämnden och servicenämnden hade positiva avvikelser samtidigt som investeringarna inom utbildningsnämnden var något högre än ramen.

Kommunens exploateringsverksamheten omsatte 171 miljoner kronor i inkomster och 187 miljoner kronor i utgifter, varav 123 miljoner kronor avsåg investeringar i gata och park. Fastighetsmarknaden för bostäder svalnade av under 2023 och trenden höll i sig även under 2024. Detta medförde cirka 70 miljoner kronor lägre utfall på inkomstsidan jämfört med budget. Tre stora markförsäljningar på drygt 121 miljoner kronor har genomförts i kommunen under året inom exploateringsområdena Brunnsnäs, Södra Råbylund och Råbykungen/Stenkrossen.

Delar av investeringarna finansieras med offentliga bidrag eller anslutningsavgifter och under 2024 uppgick dess till 19 miljoner kronor och 15 miljoner kronor under 2023. Utöver detta uppgick kommunens inkomster i exploateringsverksamheten till 171 miljoner kronor. De sistnämnda redovisas som intäkt i samband med avyttring av tomtmark eller i takt med att underliggande investering färdigställs.

Redovisningsmässigt görs justeringar för visa hur stora investeringarna är enligt redovisningsmässiga principer. Justeringar görs för finansiell leasing, statlig infrastruktur samt delar av exploateringsverksamheten. I år har även gjorts justering för ett markförvärv som ännu inte vunnit laga kraft. Med dessa justeringar i beaktning uppgick de redovisningsmässiga investeringsutgifterna i kommunen till 923 miljoner kronor, jämför med 1 039 miljoner kronor föregående år.

Årets investeringar i mer detalj presenteras i avsnittet *Drift- och investeringsredovisning*.

Självfinansieringsgrad

Självfinansieringsgraden är ett mått på i hur stor utsträckning årets investeringar har finansierats med egna medel. En grad på 100 procent innebär att alla investeringar som är genomförda under året finansieras med egna medel. Detta betyder i sin tur att inga lån behövs för investeringar. Då stärks även det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet.

Kommunens självfinansieringsgrad för 2024 uppgick till 88 procent. Det är en försämring med fem procentenheter jämfört med 2023. Orsaken till försämringen är dels att kommunen har ett lägre resultat än föregående år, dels att ökningen i upplåningen varit något högre. Självfinansieringsgraden bedöms ligga på en god nivå för året. De senaste fem åren har i genomsnitt 86 procent av kommunens investeringar självfinansierats. En hög grad av självfinansiering har lett till att kommunens låneskuld har varit lägre än vad som var tänkt i budget.

Självfinansieringsgraden för den samlade koncernen uppgick till 71 procent, vilket också är en ökning jämfört med föregående år.

Soliditet

Soliditet, %	2022	2023	2024
Koncernen:			
Soliditet	35	36	35
Kommunen:			
Soliditet	38	38	34
Soliditet (exkl. lån för annans räkning)	47	49	47
Soliditet inkl. ansvarsförbindelse för pensionsåtaganden (exkl. lån för annans räkning)	34	35	33

Bildtext: Kommunkoncernens och kommunens soliditet.

Soliditeten är det viktigaste måttet på ekonomiska styrka på lång sikt. Den anger hur stor del av de totala tillgångarna som har finansierats med eget kapital. Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över tid inte försvagas utan behålls eller utvecklas i positiv riktning. De faktorer som påverkar soliditeten är årets resultat samt tillgångarnas och skuldernas förändring.

Koncernens soliditet uppgick till 35 procent, vilket är något lägre än 2023 (36 procent). Soliditeten har legat relativt stabil under de senaste åren. Kommunen och ingående bolag och kommunalförbund bedöms ha en god ekonomisk ställning.

Kommunens soliditet uppgick till 34 procent, vilket är lägre än 2023 (38 procent). Förändringen är lägre när lån exkluderas för annans räkning. Kommunens soliditet exklusive lån för annans räkning (främst Lunds Kommuns Fastighets AB och VA SYD) uppgick till 47 procent vilket är något lägre än 2023 (49 procent). En lägre soliditet förklaras bland annat av ett negativt resultat för 2024.

Om ansvarsförbindelsen för pensionsåtaganden räknas med uppgår soliditeten till 33 procent vilket även är något lägre jämfört med föregående år. Pensionsskulden som redovisas som ansvarsförbindelse har ökat marginellt sedan 2023.

Risk och kontroll

Med risk avses hur kommunen är exponerad ur ett finansiellt perspektiv. En god ekonomisk hushållning innebär att kommunen, ur ett kort och medellångt perspektiv, inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. Med kontroll avses hur kommunen, genom en fungerande ekonomistyrning, bidrar till att en god ekonomisk hushållning upprätthålls. Risk och kontroll hänger samma på så sätt att båda är mått på förmågan att hantera problematiska situationer.

Likviditet

Likviditet är enkelt uttryckt ett bevis på kommunens betalningsförmåga på kort sikt, det vill säga resurser till att kunna avbetala skulder, avgifter och fakturor i tid. Kommunen har som mål att hålla en låg kassalikviditet och minimera låneskulden. För att hantera den finansiella beredskapen på kort sikt används checkräkningskredit, kreditlöften hos bank samt möjligheten att uppta kortfristiga lån via ett certifikatprogram. Kommunens ram för certifikatprogrammet är 2,0 miljarder kronor.

Kreditvärderingsföretaget S & P Global Rating genomför årligen en så kallad rating av Lunds kommun. Kommunen har det högsta möjliga kreditbetyget (AAA) vilket innebär en hög kreditvärdighet. Med denna goda rating som underlag får kommunen bättre möjligheter vid upplåning på kapitalmarknaden genom bland annat lägre räntor och tillgång till fler investerare. En förutsättning för att kunna upprätthålla denna goda rating på lång sikt är att kommunen visar goda resultat i enlighet med de finansiella målen.

Låneskuld

Koncernens externa låneskuld uppgick i slutet av 2024 till 13 731 miljoner kronor. Den externa låneskulden i Lunds kommuns namn uppgick till totalt 9 030 miljoner kronor. Upplåningen för kommunens verksamhet, det vill säga kommunens nettolåneskuld, uppgick till 3 651 miljoner kronor varav 39 miljoner kronor utgjorde leasingskuld. Det innebar en ökning av nettolåneskulden exklusive leasing med 182 miljoner kronor sedan föregående årsskifte. Skuldökningen är dock lägre än budgeterat för 2024 vilket främst beror på en lägre investeringsnivå men även på ett marginellt bättre resultat.

Kommunen har möjlighet att vidareförmedla lån inom de ramar och riktlinjer som beslutas av kommunfullmäktige. Av den externa upplåningen är 5 374 miljoner kronor vidareutlånade till bolag inom kommunkoncernen samt till kommunalförbund.

Kommunens kapital- och räntebindningsstrategi är fastställda av kommunstyrelsen i de finansiella riktlinjerna. Syftet med dessa strategier är att minimera den risk som är förknippad med låneskulden.

Nettolåneskuld per 31 dec i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag

Lunds kommuns andra finansiella mål är att nettolåneskulden inte får uppgå till mer än 60 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Målet uppfylldes för 2024.

Årets nettolåneskuld relaterat till skatteintäkter och generella statsbidrag	2022	2023	2024
Nettolåneskuld per 31 dec, mnkr	3 315	3 472	3 651
Skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, mnkr	7 797	8 152	8 552
Nettolåneskuld per 31 dec i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag	43 %	43 %	43 %

Bildtext: Årets nettolåneskuld i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.

Borgensåtagande

Kommunen har möjlighet att gå i borgen inom de ramar och riktlinjer som sätts upp av kommunfullmäktige. Borgensåtagande innebär att kommunen garanterar att en annan verksamhets skuld kommer att bli betald. Kommunens borgensåtagande uppgick vid årsskiftet till 3 023 miljoner kronor, vilket är en minskning sedan föregående år.

Pensionsförpliktelser

Pensionsförpliktelser, mnkr	2022	2023	2024
Pensionsförpliktelser intjänade före 1998 redovisas inom linjen i balansräkningen som ansvarsförbindelse	1 995	2 020	2 065
Pensionsförpliktelser, särskilda avtalspensioner och liknande, intjänade från och med 1998 redovisas som avsättning i balansräkningen	792	1 014	1 362
Kommunens totala pensionsförpliktelser	2 787	3 034	3 427

Bildtext: Kommunens totala pensionsförpliktelser i miljoner kronor.

Pensionsförpliktelse innebär en juridiskt bindande utfästelse till anställd eller förtroendevald att efter anställningens slut betala ersättning i form av pension. Kommunens totala pensionsförpliktelser uppgick till 3 427 miljoner kronor, vilket är 393 miljoner kronor högre än föregående år. Ökningen beror främst på den höga inflationsnivån. Pensionsförpliktelser intjänade före 1998 redovisas inom linjen i balansräkningen som ansvarsförbindelse och uppgick till 2 065 miljoner kronor inklusive löneskatt. Pensionsförpliktelser, särskilda avtalspensioner och liknande, intjänade från och med 1998 redovisas som avsättning i balansräkningen och uppgick till 1 362 miljoner kronor inklusive löneskatt.

Finansiella placeringarna har gjorts för att delvis matcha pensionsavsättningar som har gjorts från och med 1998. Placeringar har främst gjorts i svenska och globala aktiefonder. Det bokförda värdet var vid årsskiftet 394 miljoner kronor vilket enligt nya redovisningsregler är det samma som marknadsvärdet. Under året har även placeringarna genererat en finansiell intäkt om 6,5 miljoner kronor genom utdelning och fondrabatt.

Kommunalskatt

2024 uppgick Lunds kommuns kommunalskatt till 21,24 procent. Skattesatsen har varit oförändrad de senaste tio åren. Lunds kommun har tillsammans med Malmö stad den femte högsta skattesatsen i Skåne. Högst skattesats har Osby kommun med 22,81 procent medan Vellinge kommun har lägst skattesats med 18,50 procent.

Budgetföljsamhet

Budgetföljsamhet	2022	2023	2024
Avvikelse nämnder, mnkr	169	-46	-6
Avvikelse nämnder i förhållande till budget	2,2 %	-0,6 %	-0,1 %

Bildtext: Kommunens samt nämndernas resultatavvikelse jämfört med budget.

För att bedöma kommunens förmåga att planera och genomföra verksamheten enligt plan är det viktigt att utvärdera budgetföljsamheten. År 2022 hade nämnderna en positiv avvikelse i förhållande till budget. För 2024 visar nämnderna en budgetavvikelse om minus 0,1 procent vilket är en förbättring gentemot 2023.

Utfallet för 2024 bedöms som en god budgetföljsamhet, vilket tyder på att nämnderna har anpassat verksamheten inom givna ekonomiska ramar och vidtagit åtgärder för att minska tidigare års budgetavvikelser.

För en mer detaljerad genomgång av budgetavvikelser per nämnd hänvisas till avsnittet driftsredovisning i årsredovisningen samt i nämndernas årsanalyser.

Prognossäkerhet

Nämndernas prognosavvikelse samt avvikelse utfall per, %	April	Augusti	Utfall
2022	0,8 %	1,0 %	2,2 %
2023	-1,0 %	-0,5 %	-0,6 %
2024	-1,3 %	-1,2 %	-0,1 %

Bildtext: Nämndernas prognosavvikelse under året samt avvikelse vid årets slut i procent.

En god prognossäkerhet innebär att kommunen har goda möjligheter att anpassa sig till förändrade förutsättningar under året. En prognosavvikelse under en procent av totala kostnader är att betrakta som en god prognossäkerhet.

De senaste årens prognosavvikelser visar på en återhållsamhet i nämndernas bedömningar vid delårsrapport per april. Under 2023 och 2024 har lågkonjunkturen påverkat budgetförutsättningarna, vilket resulterat i negativa prognosavvikelser. För att hantera de ekonomiska utmaningarna har nämnderna intensifierat arbetet med resultatförbättrande åtgärder efter delårsrapport per april, vilket återspeglas i de successivt förbättrade utfallen för dessa år.

För delårsrapport per augusti 2024 gjordes en övergripande bedömning om en förbättring på 0,3 procentenheter. Utfallet för 2024 visar en total förbättring om 1,1 procentenheter, vilket indikerar att vidtagna åtgärder haft en större effekt.

Kommunfullmäktiges mål

Kommunfullmäktige fattar genom antagandet av ekonomi- och verksamhetsplan (EVP) beslut om mål som ska sätta en riktning för och genomsyra alla kommunens och de kommunala bolagens verksamheter. I EVP 2024–2026 beslutades om följande fyra mål:

1. En tillitsbaserad styrning och ledning
2. Sveriges tryggaste kommun
3. Fler Lundabor i arbete
4. Klimatneutralitet 2030

Utifrån de kommunfullmäktigemål som definieras i EVP 2024–2026 har nämnder och verksamheter fattat beslut om egna utvecklings- eller verksamhetsmål samt egna aktiviteter för att bidra till gällande mål.

 Bedömer att målet i hög grad kommer uppnås	 Bedömer att målet delvis kommer uppnås	 Bedömer att målet inte kommer uppnås	 Målet kan inte bedömas
---	---	---	---

Mål 1: En tillitsbaserad styrning och ledning

Kommunfullmäktigemålet knyter an till tre av FN:s globala hållbarhetsmål i Agenda 2030. För att nå de målen krävs att Lund arbetar med att bygga effektiva, tillförlitliga och transparenta organisationer samt säkerställa ett lyhört och inkluderande beslutsfattande.

Kommunfullmäktiges beskrivning av målet i ekonomi- och verksamhetsplan 2024–2026:

Lund ska inta en nationellt ledande position vad gäller tillitsbaserad styrning. Beslutsfattandet ska ske på rätt nivå och präglas av förankring, evidens och "best practice".

Målbedömning

Målbedömning i årsrapport

 Klarar målet

Verksamhetens arbete bedöms leda till de resultat som kommunfullmäktige vill nå och därmed bedöms målet i hög grad bli uppnått under mandatperioden.

Kommunfullmäktiges mål om att inta en nationellt ledande position vad gäller tillitsbaserad styrning är av långsiktig karaktär, men under året har flera milstolpar i arbetet uppnåtts vilka bedöms bidra till att förmågan att leda och styra tillitsbaserat ökar. Nedan lyfts ett urval av de viktiga utfall som ligger till grund för bedömningen av måluppfyllelsen. Särskilda uppdrag kopplade till målområdet redovisas i bilagan *Uppföljning särskilda uppdrag*.

Utöver dessa aktiviteter har nämnder och bolag redogjort för årets arbete i sina respektive årsanalyser.

Nämndernas utvecklingsmål

I tabellen nedan visas alla nämndsmål som kopplats till kommunfullmäktiges mål "En tillitsbaserad styrning och ledning". Det framgår även vilken nämnd som beslutat om målet samt vilken målbedömning som gjorts för den aktuella uppföljningsperioden.

Nämndernas utvecklingsmål	Målbedömning
En tillitsbaserad styrning och ledning (Kommunstyrelsen)	 Klarar målet
Effektivare förvaltning (Servicenämnden)	 Klarar målet
Tekniska nämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare (Tekniska nämnden)	 Klarar delvis målet
En tillitsbaserad styrning och ledning (Kultur- och fritidsnämnden)	 Klarar målet
Bibehålla och utveckla utbildningsnämndens tillitskultur (Utbildningsnämnden)	 Klarar målet
Lunds Renhållningsverks organisationskultur bygger på tillit, ansvar och engagemang. (Renhållningsstyrelsen)	 Klarar delvis målet

Analys av måluppfyllelse - helhetsbedömning

Lunds ramverk för tillitsbaserad styrning och ledning färdigställt

Under året har fokus legat på att sammanställa Lunds kommuns ramverk för tillitsbaserad styrning och ledning. I augusti påbörjades den avslutande etappen i och med framskrivningen av ramverkets sista kapitel - *Att verka för och med tillit som förtroendevald i Lunds kommun*. Vid tillitsberedningens sammanträde i december presenterades det färdigställda ramverket i sin helhet.

Processen att utforska, konkretisera och slutligen framställa Lunds förhållningssätt till tillitsbaserad styrning är en viktig milstolpe i utvecklingsarbetet. Då framtagandet skett genom samskapande inom beredningen är viktiga delar av förankringsarbetet redan genomförda, vilket skapar goda förutsättningar för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Utforskning av nuläge och utvecklingsarbete påbörjat

För att kunna stödja omsättningen av ramverket i praktisk handling på ett pedagogiskt och inspirerande sätt har det under hösten tagits fram ett stödmaterial med utgångspunkt i ramverkets bakgrund, huvudbudskap samt goda exempel från organisationen. Stödmaterialiet har paketerats i en digital plattform benämnd *Tillitsportalen*, vilken tillgängliggjordes för hela kommunorganisationens medarbetare under januari 2025.

Under hösten fick kommunens förvaltningsdirektörer i uppdrag att initiera ett utvecklingsarbete inom sina respektive verksamheter. Uppdraget som ålagts förvaltningsledningarna består i att utforska sitt lokala nuläge och identifiera eventuella behov av förflyttningar, i syfte att möjliggöra efterlevnad av ramverkets principer. Förvaltningsledningarnas arbete kommer fortgå under våren 2025.

I november genomfördes även ett chefsforum på temat tillitsbaserad styrning för samtliga av kommunens chefer, i syfte att inspirera och kunskapshöja med utgångspunkt i kommunens ramverk för tillitsbaserad styrning och ledning.

Utöver att invänta centralt samordnade aktiviteter för att stödja omställningen mot en mer tillitsbaserad styrning och ledning rapporterar kommunens nämnder om flera lokala initiativ, fortbildningsinsatser samt testande av nya arbetssätt som bedöms vara i linje med aktuell forskning på området. Flera nämnder har tagit ett aktivt grepp kring sin lokala styrning. Exempel som nämns är ett aktivt ställningstagande om att minska ner på antalet mål, detaljerade uppdrag och indikatorer samt minskat krav om skriftlig rapportering vilket i stället ersatts med dialogbaserad verksamhetsuppföljning med fokus på gemensamt lärande utifrån väsentlighet och viktiga resultat för verksamheten. Flera nämnder har också inventerat sina roller och ansvarsområden inom sitt uppdrag, i syfte att skapa tydlighet kring ansvar, mandat samt att öka graden av involvering och beslutsfattande på rätt nivå.

Initierat arbete med utvecklad styrmodell

Ett av tillitsberedningens uppdrag är att genomlys kommunens nuvarande styrmodell utifrån tillitsbaserade styrprinciper samt formulera nya styrprinciper med medborgarnyttan i fokus (Föreskrifter för Lunds kommuns tillitsberedning, KS 2023/0106). Under mandatperioden har tillitsberedningen därför påbörjat en granskning av kommunens nuvarande styrning samt utforskat hur denna kan utvecklas för att mer motsvara kommunens ramverk för tillitsbaserad styrning och ledning. Ett konstaterande är att Lunds styrning idag i delar är ineffektiv, fragmenterad och svår att överblicka. Detta beror bland annat på att styrningen till viss del utvecklats utifrån olika logiker, att det saknas fastställda principer och tydlighet för hur styrningen ska fungera i förhållande till dess olika beståndsdelar samt att det finns en stark övertro på aktiverande styrning i form av en mycket stor mängd politiskt beslutade mål och åtgärder att genomföra av kommunens nämnder och styrelser.

Då tillitsbaserad styrning inte är en enhetlig styrmodell utan snarare ska betraktas som ett förhållningssätt behöver detta integreras i kommunens befintliga processer för styrning och ledning, för att kunna uppnå omställning och varaktiga effekter. Ramverket och de principer som fastställts av tillitsberedningen kommer därför att utgöra grund för det fortsatta arbetet med att utveckla kommunens styrning. Arbetet kommer även fortsättningsvis att ledas av tillitsberedningen och bedöms involvera hela kommunkoncernen. Arbetet är planerat att fortgå under hela 2025 med målet att ett förslag om ny styrmodell samt fastställda principer ska kunna beslutas av kommunfullmäktige under våren 2026.

Fortsatt framdrift i arbetet med en effektiv och funktionell tjänstepersonsorganisation

För att lyckas i omställningen mot en effektivare och mer funktionell organisation behöver organisationen vara strukturerad på ett sätt som stödjer och främjar det tillitsbaserade arbetet. Under året har arbetet med att skapa en effektiv och funktionell tjänstepersonsorganisation fortlöpt, inom vilket ramverkets principer varit vägledande.

I maj fattade kommunstyrelsen beslut om att bilda en samlad samhällsbyggnadsförvaltning, varpå beslut om förvaltningens slutgiltiga omfattning fattades i september. Under hösten har ett intensivt arbete pågått inför den nya

organisationens ikraftträdande den 1 januari 2025. Utöver ny organisationsstruktur pågår även ett löpande arbete med att identifiera och förändra ineffektiva strukturer kopplat till bland annat administrativa processer och köp- och sälj. Arbetet fortlöper under 2025.

Kommunrevisionens kartläggning av Lunds tillitsarbete

Under 2024 gav kommunrevisionen EY i uppdrag att genomföra en kartläggning av kommunens arbete med tillitsbaserad styrning och ledning (2025/0074).

Kartläggningen bestod av en nulägesanalys i fyra av kommunens nämnder inklusive status på kommunstyrelsens samordnande arbete. Granskningen färdigställdes och översändes till kommunen i december. Kommunrevisionen konstaterar i rapporten att kommunstyrelsen har påbörjat arbetet med att ta fram vägledning och instruktion för hur kommunens nämnder ska implementera tillitsbaserad styrning, dels genom ramverket, dels genom tillitsportalen, men att dessa inte var färdiga vid tidpunkten för granskningen och att nämnderna inväntade vidare instruktioner. Det framgår också att de granskade nämnderna har vidtagit lokala åtgärder på förvaltningsnivå för att bidra till kommunfullmäktigemålet, men samtidigt menar revisionen att det inte finns några exempel på att en förskjutning av beslutsfattandet har skett i någon större utsträckning ännu. Vidare bedömer revisionen att: "Det finns däremot en samlad bild av att fullmäktiges mål visar på en riktning och ger nämnderna möjlighet att skapa förutsättningar för förvaltningarna att kunna bidra till målet." Rapporten föranleder inte något behov av ytterligare åtgärder från kommunen.

Mål 2: Sveriges tryggaste kommun

Kommunfullmäktigemålet relaterar framför allt till sex av de globala hållbarhetsmålen i FN:s Agenda 2030. För att nå de målen krävs att Lund arbetar systematiskt och långsiktigt för att förebygga alla former av våld och brott, samt för att främja invånarnas hälsa och välbefinnande. Arbetet behöver bedrivas på ett sätt som stärker tilliten mellan de som bor och verkar i Lund, samt mellan människor och olika former av samhällsaktörer. För att bibehålla och stärka tryggheten i Lunds kommun krävs vidare att skillnader i upplevd trygghet mellan olika grupper och olika platser minskar.

Kommunfullmäktiges beskrivning av målet i ekonomi- och verksamhetsplan 2024–2026:

Lunds kommun ska fortsatt vara i topp när tryggheten i Sveriges kommuner rankas. Därför behöver åtgärder för att stärka den upplevda tryggheten, att arbeta målinriktat med tidiga, förebyggande insatser och att förhindra och förebygga brott genomföras.

Målbedömning

Målbedömning i årsrapport

 Klarar målet

Bedömningen är att verksamhetens arbete i hög grad leder till de resultat som kommunfullmäktige vill uppnå under mandatperioden. Flera indikatorer utvecklas i positiv riktning i förhållande till de målvärden som lyfts i nämndernas utvecklingsmål, vilka är kopplade till målet om att vara i topp när Sveriges kommuners trygghet rankas. Nedan lyfts ett urval av de viktiga utfall som ligger till grund för bedömningen av måluppfyllelsen. Särskilda uppdrag kopplade till målområdet redovisas i bilagan *Uppföljning särskilda uppdrag*. Utöver dessa aktiviteter har nämnder och bolag redogjort för årets arbete i sina respektive årsanalyser.

Nämndernas utvecklingsmål

Nämndernas utvecklingsmål	Målbedömning
Sveriges tryggaste kommun (Kommunstyrelsen)	 Klarar målet
Effektivare förvaltning (Servicenämnden)	 Klarar målet
Tekniska nämnden ska bidra till att skapa en mer attraktiv, grön, trygg och säker kommun där människor vill leva och vistas (Tekniska nämnden)	 Klarar målet
Lund ska vara en trygg och miljösäker kommun att bo och verka i (Miljönämnden)	 Klarar målet
Tillsammans för trygga, aktiva, lärande och kreativa barn och unga all-tid (Kultur- och fritidsnämnden)	 Klarar målet
Fokus på norra och östra kommundelarna (Kultur- och fritidsnämnden)	 Klarar målet
Trygga, skydda och stödja barn och unga i Lund för att stärka deras levnadsförhållanden (Arbetsmarknads- och socialnämnden)	 Klarar delvis målet
Ett Lund fritt från våld och förtryck genom samverkan och hög kvalitet i socialtjänstens insatser (Arbetsmarknads- och socialnämnden)	 Klarar målet
Ökad förmåga inom socialtjänsten att arbeta brottsförebyggande och kunna ge ett stöd för att den enskilda ska lämna en kriminell livsstil (Arbetsmarknads- och socialnämnden)	 Klarar målet
Det förebyggande och rehabiliterande/habiliterande arbetet ska utvecklas med inriktning mot ökad självständighet och fördröja behovet av vård- och omsorgsinsatser. (Vård- och omsorgsnämnden)	 Klarar målet
De digitala insatser som erbjuds ska bibehålla eller öka brukarens upplevda trygghet och självständighet. (Vård- och omsorgsnämnden)	 Klarar målet
Samarbetet med civilsamhället ska utvecklas (Vård- och omsorgsnämnden)	 Klarar målet
Ge alla elever en god skolmiljö avseende trygghet, trivsel, delaktighet och jämställdhet (Utbildningsnämnden)	 Klarar delvis målet
Tillsammans för trygga, aktiva, lärande och kreativa barn och unga all-tid. (Barn- och skolnämnden)	 Klarar delvis målet
Personer i behov av ställföreträdare ska erbjudas en snabb handläggning och ett gott bemötande. Barn ska ges särskild prioritet. (Överförmyndarnämnden för Lunds och Eslövs kommuner)	 Klarar delvis målet
Överförmyndarnämndens verksamhet ska präglas av effektivitet, kvalitet och rättssäkerhet samt i sitt utvecklingsarbete beakta sin förmåga att möta framtidens förväntningar på service och en snabb handläggning. (Överförmyndarnämnden för Lunds och Eslövs kommuner)	 Klarar delvis målet
Ställföreträdare ska få stöd och kompetensutveckling i sina uppdrag samt i dialog möta överförmyndarnämnden så att deras erfarenheter och åsikter kan beaktas och tas tillvara. (Överförmyndarnämnden för Lunds och Eslövs kommuner)	 Klarar målet

Analys av måluppfyllelse - helhetsbedömning

De senaste åren har Lunds kommunkoncern gjort stora satsningar i syfte att stärka den upplevda tryggheten i samhället och höja kommunens civila beredskap. Bland annat blev pandemin en katalysator för att stärka kommunens krisledningsförmåga, vilket också bidrog till att kommunkoncernen snabbt kunde stå redo och mobilisera ett tryggt mottagande av människor på flykt från krigets Ukraina. Den ökande välfärdsbrottsligheten är ett annat område som fortsatt står i fokus, där det idag finns en utarbetad myndighetssamverkan i syfte att förebygga och hantera problematiken. Det har även gjorts satsningar för att stärka den upplevda tryggheten i utomhusmiljöer, bland annat genom ökad närvaro av ordningsvakter och pågående torgutveckling.

Ett aktivt arbete med tidiga och förebyggande insatser är avgörande för att lyckas förebygga många typer av sociala problem, som bland annat kan leda till upplevelse av ökad otrygghet. Lunds kommunkoncerns samlade förebyggande arbete består av en bred palett av insatser och satsningar och återfinns inom samtliga nämnder och styrelser basuppdrag. Flera delar av detta arbete regleras och målsätts genom kommunens *Program för social hållbarhet*. Programmet syftar till att skapa jämlika livsvillkor och förverkliga mänskliga rättigheter för alla som bor och verkar i Lund – Ett Lund för alla.

Kommunfullmäktiges mål om att vara Sveriges tryggaste kommun innebär ett förstärkt fokus på att upprätthålla och säkra det arbete som kommunkoncernen redan har påbörjat, i förhållande till både faktisk och upplevd trygghet. En utökad riktning mot tidiga och förebyggande insatser ingår också. Under hösten 2023 inrättades *Lunds kommuns trygghetsberedning*. Beredningens uppgift är att samordna och främja arbetet med den upplevda tryggheten och det brottsförebyggande arbetet.

Flera viktiga satsningar har pågått under året. Uppföljning av flera särskilda uppdrag som kan kopplas till målet redovisas i avsnittet Uppdrag. Nedan lyfts ett urval av de viktiga utfall som ligger till grund för bedömningen av måluppfyllelsen. Utöver dessa aktiviteter har nämnder och bolag redogjort för periodens arbete i sina respektive årsanalyser.

Tidiga och förebyggande insatser

Inflödet till socialtjänsten fortsätter att öka för såväl barn som för vuxna. Ökningen av antalet aktualiseringar under 2024 jämfört med föregående år är 14 procent, enligt rapporter från arbetsmarknads- och socialnämnden. De senaste fem åren har ökningen varit 46 procent. Även antalet inledda utredningar ökar och har nått nya rekordnivåer. Ökningen sker inom alla delar av verksamheten, även om den största ökningen sker inom barn- och ungdomsvården där ökningsvolymen varit 20 procent jämfört med 2023. Vuxna som är i behov av socialtjänstens stöd och insatser gällande skadligt bruk och beroende är en annan del där behoven har ökat kraftigt det senaste året (14 procent). Det höga inflödet har i varierad omfattning medfört svårigheter att kunna verkställa insatser tillräckligt snabbt och i tid utifrån lagstadgade krav.

De senaste åren har också antalet ärenden av allvarlig karaktär ökat. Socialtjänstens arbete ska präglas av att ge insatser på frivillig väg vilket är en ledstjärna i Lund. Men i uppdraget och utifrån rådande lagstiftning ingår att skyddet för barn är starkt, vilket kan föranleda tvångsvård enligt Lag om vård av unga (LVU). Utifrån historiska siffror har en normalnivå varit att cirka 10 barn och unga har haft detta behov per år. Under 2023

ökade antalet till 26 nya ärenden. Under 2024 har 17 nya placeringar med stöd av LVU påbörjats. Värt att särskilt nämna är att verksamheten under året ansökt om LVU för fem barn i åldern 0–1 år.

För att möta de ökade behoven pågår ett omställningsarbete som till stora delar sker inom ramen för projektet att möjliggöra en ny förebyggande socialtjänst, vilken träder i kraft 1 juli 2025. Arbetet innebär att fler invånare i Lund med någon form av social problematik ska kunna få stöd utan biståndsbedömda insatser, i den så kallade första linjen. Det kräver att verksamheten utvecklas och breddas för att fånga upp social problematik i ett tidigt skede, att kunna erbjuda lättillgängliga insatser i ett skede när den sociala problematiken redan är etablerad samt genomföra fördjupade utredningar för de som behöver det allra mest. Under året har arbetsmarknads- och socialnämnden tagit fram en handlingsplan med aktiviteter inom ramen för omställningsarbetet. Verksamheten har bland annat arbetat med ett antal pilotprojekt i syfte att korta tiden från aktualisering till beslut och från beslut till påbörjad insats. Exempel på insatser är uppstart av ett skolsocialt team, socialt uppsökande socialarbetare och mobilt föräldrastöd. Inriktningen är att det förebyggande perspektivet ska genomsyra alla delar av socialtjänsten med start inom barn- och ungdomsvården som har högsta prioritet. Resultatet ska på sikt möjliggöra en socialtjänst som ger mer till de med störst behov och tillräckligt till de i målgruppen som har mindre behov.

Under året har särskilda satsningar gjorts i socioekonomiskt utsatta områden. Flera av kommunens nämnder samverkar i syfte att stärka barn och ungas hälsa, trygghet samt möjligheter att lyckas i skolan. Bland annat pågår ett uppsökande förebyggande arbete och insatser bland barn och unga på Norra Fäladen.

Förebyggande arbete för att öka självständighet och fördröja behov av vård- och omsorgsinsatser

Ett sätt att förebygga framtida behov av vård och omsorg är att arbeta med förebyggande insatser. Lund har i förhållande till andra kommuner en stor öppen verksamhet med ett brett utbud som syftar till att förebygga framtida behov av vård och omsorg genom exempelvis sociala insatser, rehabiliterande insatser och digitala insatser i syfte att öka brukares självständighet och trygghet. Under 2024 har ett flertal insatser utvecklats inom området, bland annat har insatsen digital hemvård permanentats och utgör nu kommunens sjuttonde hemvårdsområde sedan 1 mars. Lunds kommun är först i Sverige med att implementera digital hemvård, vilket har väckt stort intresse från andra kommuner och media. Digital hemvård innebär att vissa hemvårdsinsatser sker digitalt, vilket ger brukarna större valfrihet.

Brottsförebyggande arbete och trygghetsarbete

Under 2024 har kommunens brottsförebyggande arbete stärkts i enlighet med den nya lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Under året har en omfattande kartläggning av brottslighet och trygghetsfrågor genomförts i samarbete med polisen, i syfte att skapa en evidensbaserad lägesbild som ska ligga till grund för framtida prioriteringar och åtgärder inom kommunens trygghetsarbete. Hösten 2024 har främst präglats av spridning av resultaten till berörda aktörer. Arbetet fortlöper under 2025, då orsaksanalys samt åtgärdsplan ska tas fram för presentation och beslut i kommunstyrelsen.

I samverkan med polisen har kommunen även arrangerat utbildningar för att stärka kunskapen om brottsförebyggande arbete bland politiker och tjänstepersoner. Utbildningen syftade till att skapa en gemensam kunskapsbas och samsyn för ett effektivare trygghetsarbete. Dessutom har en medborgardialog om trygghet genomförts under byaveckorna, där invånare fått peka ut otrygga platser. Synpunkterna har integrerats i lägesbilsarbetet och vidarebefordrats till relevanta verksamheter för åtgärd.

Utvärdering av kamerabevakning

I maj 2021 beslutade kommunstyrelsen att införa kamerabevakning på de tio mest utsatta skolorna i Lund. En utvärdering av satsningen har genomförts, och installationen av ytterligare kameror är påbörjad. Resultaten från utvärderingen visar att både personal och elever upplever en ökad trygghet. Insatsen anses även ha förbättrat möjligheterna att bedriva verksamhet utan störningar och med ett minskat behov av omplacering av aktiviteter till följd av minskad förekomst av skadegörelse.

Kommunstyrelsen fick en rapport om utvärderingen i oktober. Målet är att installationen på samtliga skolor ska färdigställas under 2025, med fortsatta insatser för att säkerställa driftsättningen av systemet.

Utbildningsinsatser kring pågående dödligt våld

Under 2024 har kommunkontoret genomfört en särskild utbildningsinsats med fokus på att höja beredskapen och kunskapen om hantering av pågående dödligt våld. Redan under året har ett 30-tal enheter inom barn- och skolförvaltningen (BSF) och utbildningsförvaltningen (UF) genomfört dessa utbildningar. Arbetet fortlöper under 2025, då bland annat hela förskolan förväntas genomföra utbildningsinsatsen.

Kommunövergripande samordning ANDTS (alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar)

Lunds kommun har en handlingsplan och riktlinjer för arbetet med alkohol, narkotika, doping, tobak, spel om pengar och gaming (ANDTS). För att leda arbetet finns även en ANDTS-samordnare med fokus på att stödja kommunens verksamheter, exempelvis genom omvärldsbevakning, nätverk och kompetensutvecklingsinsatser. ANDTS-samordnaren har under året genomfört ett stort antal aktiviteter i enlighet med handlingsplanen. Bland annat har dialogforum genomförts i samarbetet *Trygg krog* på teman som trygghet och konflikthantering. Samarbetet mellan kommun, polis och gym formaliserades med gemensamma spelregler och en utbildning om att upptäcka doping genom nätverket *Tryggt gym*. Den regionala samverkan utifrån Skåne tillsammans mot narkotika och projekten *Öppna drogscener*, *Tidig upptäckt* och *Unga vuxna* avslutades och integrerades i ordinarie verksamhet. Vidare har föräldrainformation och öppna föreläsningar genomförts.

Insatser enligt Plan för att förebygga och bekämpa våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål

I Lunds kommun finns en samordnare för arbetet mot våld i nära relationer och en samordnare för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Under året har flera aktiviteter genomförts i samverkan kan andra viktiga aktörer enlighet med Lunds kommuns *Plan för att förebygga och bekämpa våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål*.

Åtgärder mot välfärdsbrott och ekonomisk brottslighet

För att motverka välfärdsbrottslighet har kommunen genomfört flera insatser, bland annat utbildningar inom försörjningsstödsverksamheten. Arbetet har under 2024 resulterat i identifiering av 71 misstänkta ärenden. Totalt har kommunen återkrävt 1 386 848 kronor som bedömts som felaktigt utbetalt bistånd varav 1 105 506 kronor av dessa avser sådana ärenden där polisanmälan om misstänkta bidragsbrott gjorts. I samarbete med Polismyndigheten (bedrägerisektionen) har även rutinerna för polisanmälan justerats.

Kommunen har även tagit initiativ för att motverka illegal avfallshantering genom ett pilotprojekt. Projektet, som kommunstyrelsen bedrivit tillsammans med miljönämnden byggnadsnämnden samt andra myndigheter så som Länsstyrelsen och Arbetsmiljöverket har resulterat i effektivare tillsynsprocesser och ökad närvaro inom bygg- och rivningssektorn, där tidigare tillsyn varit begränsad. Kommunen har också anslutit sig till organisationen Rättvist Byggnad för att främja sund konkurrens och brottsfria byggprojekt.

Stärkt beredskapsförmåga och resiliens mot cyberbrottslighet

Krigsorganisation för ökad beredskap

I maj 2024 beslutade kommunstyrelsen att utveckla och ta fram formerna för en krigsorganisation som svar på totalförsvarets krav vid höjd beredskap. Under året har projektet fokuserat på att etablera en projektgrupp och förankra arbetet inom kommunen. Projektgruppen inledde sitt arbete i september, med målet att färdigställa en plan för krigsorganisationen till december 2026. Dialoger med förvaltningsdirektörer pågår för att förbereda analyser som ska genomföras i förvaltningarna under 2025. Detta arbete baseras på erfarenheter från andra kommuner och syftar till att höja kompetensen inom beredskap och säkerställa att kommunen är rustad för framtida utmaningar.

Stärkt försörjningsberedskap

För att säkerställa en robust kontinuitet i samhällsviktig verksamhet har kommunen under året genomfört övningar vid trygghetspunkter och levererat reservkraftverk. Dessa insatser stärker kommunens förmåga att hantera kriser och säkra invånarnas tillgång till nödvändiga resurser som el, vatten och värme. Inför höstens beredskapsvecka genomfördes också informationskampanjer för att stärka medborgarnas försvarsvilja och öka medvetenheten om beredskapsfrågor. Beredskapsveckan genomförs årligen vecka 39 under ledning av Myndigheten för skydd och beredskap (MSB) i syfte att stärka motståndskraften hos invånarna. Kommunen är centrala bärare av veckan genom aktiviteter och initiativ i området. Tema för 2024 var "Sätt i gång!" och uppmanade till att stärka den egna beredskapen, både för privatperson och aktör.

Stärkt cybersäkerhet

Cyberbrottsligheten utgör en växande risk, särskilt för offentliga organisationer. Med anledning av detta har kommunstyrelsen under 2024 genomfört omfattande investeringar för att stärka IT-säkerheten. Insatserna inkluderar bland annat dygnet runt-övervakning av den kommunala IT-miljön. Detta arbete följer NIS 2-direktivets

riktlinjer och syftar till att säkerställa högsta möjliga resiliens mot oegentligheter, samt minimera risken för skador vid eventuella cyberattacker. Resultatet är en markant ökad förmåga att förebygga hot och begränsa skador vid eventuella intrång. Det förstärkta skyddet bekräftas även i aktuella benchmarkresultat, där Lunds kommun uppnår 71,8 av 100 poäng och därmed överträffar snittet för jämförbara organisationer, som ligger på 47,98. Benchmarkingen baseras på implementering av säkerhetsåtgärder enligt etablerade ramverk och rekommendationer. Detta omfattar bland annat skydd för basklienter, nätverksinfrastruktur och identitetshantering.

Till skillnad från många andra har Lund agerat förebyggande, utan att ha drabbats av större incidenter, vilket gör insatsen unik. Övervakningssystemet bidrar till att kommunen på ett effektivare och mer ändamålsenligt sätt kan prioritera resurser till att hantera viktiga incidenter och skapa en trygg IT-miljö för verksamheterna.

Mål 3: Fler Lundabor i arbete

Kommunfullmäktiges mål knyter an till ett flertal av de globala hållbarhetsmålen. För att nå dem krävs att Lunds kommun i samverkan med andra aktörer erbjuder ett samlat stöd till invånare som står utanför arbetsmarknaden eller saknar annan meningsfull sysselsättning. Stödet ska vara anpassat till individers olika behov och förutsättningar, i syfte att tillgodose alla människors rätt till såväl utbildning, arbete som till en levnadsstandard som är tillräcklig för den egna och familjens hälsa och välbefinnande. För att nå målen krävs också att Lund strävar efter att bidra till en varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt samt skapar goda förutsättningar för innovation och entreprenörskap.

Kommunfullmäktiges beskrivning av målet i ekonomi- och verksamhetsplan 2024–2026:

Varje Lundabo ska få känna gemenskap med andra, ta eget ansvar och uppleva självständighet. Ett arbete eller annan meningsfull sysselsättning är av största vikt för varje människa. Lunds kommun ska därför ha höga ambitioner och utveckla den samlade arbetsmarknads- och näringslivspolitik. Detta arbete ska ske i nära samverkan med lokala aktörer.

Målbedömning

Målbedömning i årsrapport

Klarar målet

Bedömningen är att verksamhetens arbete i hög grad leder till de resultat som kommunfullmäktige vill uppnå under mandatperioden. Nedan lyfts ett urval av de viktiga utfall som ligger till grund för bedömningen av måluppfyllelsen. Särskilda uppdrag kopplade till målområdet redovisas i bilagan *Uppföljning särskilda uppdrag*. Utöver dessa aktiviteter har nämnder och bolag redogjort för årets arbete i sina respektive årsanalyser.

Nämndernas utvecklingsmål

Nämndernas utvecklingsmål	Målbedömning
Fler lundabor i arbete (Kommunstyrelsen)	 Klarar målet
Skapa hållbara värden för kommunen (Servicenämnden)	 Klarar delvis målet
Möjligheter för unga att få arbetslivserfarenhet och förverkliga sina idéer. (Kultur- och fritidsnämnden)	 Klarar målet
Personer med försörjningsstöd ska stärkas till självförsörjning genom förvaltningens insatser (Arbetsmarknads- och socialnämnden)	 Klarar delvis målet
En modern och attraktiv arbetsgivare för fler lundabor i arbete (Vård- och omsorgsnämnden)	 Klarar målet
Öka matchningen mellan utbildning och arbetsliv inom gymnasieskola och vuxenutbildning (Utbildningsnämnden)	 Klarar målet
Stärka barn och elevers möjlighet till vidare studier, arbete eller annan sysselsättning. (Barn- och skolnämnden)	 Klarar delvis målet

Analys av måluppfyllelse - helhetsbedömning

Lund är en kommun med generellt sett goda förutsättningar, vilket bland annat yttrar sig i etablerade näringslivsstrukturer och att majoriteten av Lundaborna har goda eller mycket goda socioekonomiska förutsättningar. Detta har över tid också speglats i arbetsmarknadens villkor i Lund. Lund har länge haft en generellt låg arbetslöshet. Med pandemi, krig och en orolig omvärld som bidragit till hög inflation och stigande räntor, syns nu effekterna på arbetsmarknaden med en stigande arbetslöshet, inte minst i Skåne - även om Lund fortsatt har en relativt låg arbetslöshet jämfört med övriga skånska kommuner (se mer under avsnittet *Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning*).

Kommunfullmäktiges mål om att få *fler Lundabor i arbete* engagerar och aktiverar flera delar av kommunens verksamheter och andra viktiga aktörer i samverkan. Två av kommunens nämnder, Arbetsmarknads- och socialnämnden (ASN) och utbildningsnämnden (UN), är särskilt ansvariga för att gemensamt ta de initiativ som behövs för att främja sysselsättningen samt utveckla och samordna arbetsmarknadspolitiska insatser. I kommunen finns också en så kallad temaledningsgrupp där arbetsmarknads- och socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen och kommunkontoret samarbetar utifrån fyra fokusområden:

- kompetensförsörjning
- relevanta arbetsmarknads- och studieinsatser
- UVAS (unga vuxna som varken arbetar eller studerar)
- relevanta analyser

Under året har temaledningsgruppen arbetat processinriktat och förvaltningsgemensamt vilket har medfört att kunskapen om varandras uppdrag och målgrupper har ökat. Verksamheten har genom att fokusera på kompetensförsörjningsbehov i det privata näringslivet tagit fram mer träffsäkra och relevanta arbetsmarknads- och studieinsatser, till exempel jobbspår, uppdrags- och kombinationsutbildningar samt inventerat och sammanställt det lokala näringslivets

behov av arbetskraft och annat stöd för att stimulera den lokala arbetsmarknaden.

Nedan lyfts ett urval av de viktiga utfall som ligger till grund för bedömningen av måluppfyllelsen. Utöver dessa aktiviteter har nämnder och bolag redogjort för periodens arbete i sina respektive delårsrapporter.

Försörjningsstöd & arbetsmarknadsinsatser

Antalet hushåll som fått försörjningsstöd fortsätter att minska till 991 för 2024 (1 014 år 2023). Målet om 950 hushåll har inte nåtts men indikerar en förflyttning i rätt riktning. Även antalet barn i hushåll med försörjningsstöd minskade under 2024. Minskningen av antal hushåll sker under ett år som nationellt sett har präglats av en stigande arbetslöshet. Arbetslösheten har stigit också i Lunds kommun men inte i samma omfattning jämfört med genomsnittet i Skåne. Insatser för att främja självförsörjning, till exempel i form av arbetsnära arbetsmarknadsinsatser med tillhörande stöd från arbetsmarknadskonsulent, har resulterat i att 75 procent av de Lundabor som avslutat sin subventionerade anställning inte längre ansöker om försörjningsstöd. Samtidigt kvarstår utmaningen att en stor andel av de som är inskrivna som arbetslösa i Lund är långtidsarbetslösa (över 40 %).

Under 2024 har arbetsmarknad- och socialnämnden kartlagt vilket stöd försörjningsstödmottagare behöver för att bli självförsörjande. Kartläggningen visar, liksom tidigare år, att majoriteten ansöker om försörjningsstöd med skälet arbetslös. Kartläggningen visar också att flertalet av de arbetslösa är i behov av omfattande stöd för att kunna göra förflyttningar mot arbete. För att nå en högre grad av självförsörjning ligger fokus därför på att öka utbudet av aktiva arbetsmarknadsinsatser samt att fokusera på personer som står långt från arbetsmarknaden och som är i behov av stegförflyttningar för att närma sig den reguljära arbetsmarknaden. Studier visar att de bästa resultaten nås genom att individer ges möjlighet att testa sina förmågor direkt på en arbetsplats samt att stödet har en större betydelse än individuella hinder för tillträde till arbetsmarknaden. Insatser till målgruppen har skett genom samverkan i kommunens nämnder tillsammans med Arbetsförmedlingen.

Arbetsmarknads- och socialnämndens mål för 2024 var att 635 försörjningsstödmottagare ska ha en aktiv arbetsmarknadsinsats. Under 2024 har totalt 569 försörjningsstödmottagare varit inskrivna hos en arbetsmarknadskonsulent varav 407 har haft en aktiv arbetsmarknadsaktivitet. Ytterligare 72 försörjningsstödmottagare har haft studier som sin huvudsakliga arbetsmarknadsplanering vilket innebär att totalt 479 försörjningsstödmottagare har haft en aktiv arbetsmarknadsinsats. Målet för 2024 om 635 har därmed inte uppnåtts men även här syns en tydlig utveckling i rätt riktning. Målgruppen inom försörjningsstödet är inte homogen utan har olika behov av stöd och under 2024 har verksamheten fortsatt att ha fokus på arbetsnära och arbetsförberedande insatser. Till exempel har antalet praktiker fördubblats från 40 (2023) till 79 i praktik 2024.

För att uppnå målet att alla som söker försörjningsstöd utan sjukskrivning tidigt ska få testa sina förmågor på en arbetsplats, krävs ett fortsatt arbete med att bygga upp ett nätverk med bland annat privata arbetsgivare. Arbetet har hittills genererat ett 60-tal privata praktikplatser.

Under året har arbetet med den gemensamma överenskommelsen med Arbetsförmedlingen Skåne sydväst och 11 kommuner fortsatt. Syftet är att tillsammans pressa tillbaka arbetslösheten så långt som möjligt. Överenskommelsen har bland annat

resultat i en gemensam digital plattform mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen Skåne sydväst samt ett nytt jobbspår inom grönyteskötsel, som startade upp under hösten, tillsammans med Trelleborgs kommun.

Vuxenutbildning, matchning mot bristyrken och praktik

Arbetsmarknadens försvagade utveckling till följd av lågkonjunkturen indikerar att de personer som står långt från arbetsmarknaden och har en svag konkurrensförmåga kommer att ha fortsatt svårt att bli självförsörjande. Arbetet med att förbereda, utbilda och matcha arbetslösa personer till lediga jobb är därför en fortsatt viktig utmaning för Lunds kommun i samverkan med andra samhällsaktörer.

Under 2024 har arbetet med att öka matchningen mellan både gymnasieutbildningen och vuxenutbildningen och arbetsmarknadens behov fortsatt. Arbetet sker i bred samverkan mellan flera av kommunens nämnder och både interna och externa aktörer i kommunen. Exempelvis har arbetet med bransch-sfi (kombinationsutbildningar), utökad validering samt informations- och marknadsföringsinsatser för att attrahera fler elever pågått. Under 2024 har utbildningsnämnden startat och planerat för följande kombinationsutbildningar:

- Servicemedarbetare inriktning vård och omsorg i kombination med sfi
- Målare i kombination med sfi
- Undersköterska i kombination med grundläggande svenska som andraspråk
- Lokalvårdare i kombination med sfi (startar 2025).

Arbetet med att inrätta och starta fler kombinationsutbildningar (bransch-sfi) fortsätter. För att kunna anordna kombinationsutbildning, som i praktiken är yrkesutbildning inom komvux i kombination med utbildning i sfi eller svenska som andraspråk, behövs arbetsplatsförlagt lärande (APL) i utbildningen. Detta kräver i sin tur ett samarbete med arbetsplatser om att på regelmässig basis ta emot elever för APL. Under året har ett aktivt arbete med att etablera kontakt med fler relevanta arbetsplatser, både i det lokala näringslivet och inom Lunds kommun, skett. Bland annat har ett samarbete med industriföretag i kommunen inletts. Dessa företag, exempelvis Alfa Laval och Tetra Pak, har framfört kompetens- och rekryteringsbehov av personal inom automationsteknik, maskinoperatör och industrielektronik. Utbildningsnämnden har därför under hösten beslutat att Komvux Lund och gymnasieskolan Vippan ska ta fram en utbildning till automationstekniker med start i augusti 2025.

I mars beslutade utbildningsnämnden att ingå ett avtal avseende primärsamverkan komvux gymnasial yrkesutbildning med de tretton kommunerna inom samverkan SSSV (samverkan mellan kommuner i Skåne sydväst). Samverkansavtalets syfte är att bidra till uthållig tillväxt, stärkt kompetensförsörjning och ökade utbildningsmöjligheter för parternas kommuninvånare, och innebär att Lunds kommun uppfyller de nya lagkraven inom området. Genom avtalet utökas samverkan så att utbildningsutbudet för yrkesämnen och sammanhållna yrkesutbildningar i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå planeras och fastställs gemensamt. Vidare utökas samverkan med ett "fritt sök" som innebär att de som har rätt till utbildning inom kommunal vuxenutbildning i samverkande kommuner (kommuninvånare) har tillgång till samverkansområdets hela utbildningsutbud inom de områden avtalet reglerar.

En förutsättning för att i större utsträckning matcha arbetsmarknadens behov är att fler

väljer att läsa yrkesutbildningar. För att attrahera fler elever har flera kommunikationsinsatser genomförts under året. Bland annat lanserades en ny och mer målgruppsanpassad hemsida för yrkesutbildningar i april och flera kampanjer i sociala medier har under våren och sommaren genomförts i syfte att visa vuxenutbildningens breda utbud. Under hösten anordnades Komvuxmässan för andra året i rad, i syfte att synliggöra den kommunala vuxenutbildningen. Lunds kommun har under året även inlett ett samarbete med Region Skåne, Malmö stad och Trelleborgs kommun för att ta fram material för att ytterligare marknadsföra yrkesutbildningar, vilket fortsätter under 2025.

Insatser för unga och praktik

Feriepraktiken har under sommaren fungerat mycket väl. Det var 1 603 ungdomar som sökte praktik och verksamheten kunde fördela plats till 741 ungdomar. Verksamheten har aldrig tidigare kunnat erbjuda så många ungdomar en plats. Extra medel har beviljats arbetsmarknad- och socialnämnden från kommunstyrelsen med 3,6 miljoner kronor för att möjliggöra ambitionen, och Lunds kommun erhöll också statsbidrag om 2,2 miljoner kronor. En viktig part i arbetet med feriepraktik är vård- och omsorgsnämnden som erbjudit 160 ferieplatser för ungdomar.

Lunds kommuns fastighets AB (LKF) har under sommaren utökat sina platser med så kallade ungdomsjobb, från 50 till drygt 100. Ungdomarna arbetar i tre veckor under sommaren med fastighetsskötsel, underhåll och lokalvård. Syftet är att ge ungdomarna en bra start i arbetslivet, en ökad framtidstro, stolthet och självkänsla.

Trots att Lunds kommun generellt sett uppvisar goda resultat i skolan, finns det en problematik kring de barn och unga som av olika skäl har en problematisk skolfrånvaro. Under året har kommunkontoret tillsammans med berörda förvaltningar bedrivit ett pilotprojekt med fokus på att undersöka förutsättningar för att skapa en bättre organisering kring frånvaroproblematiken. Med ett resultat som påvisat goda förutsättningar till fortsatt arbete skickades och beviljades en ansökan om fullskaligt fortsättningsprojekt till och av Europeiska socialfonden. Projektet ska adressera problematisk skolfrånvaro på sex utvalda skolor, med fokus på förbättrade skolresultat och stöd för återgång till skolan. Inom ramen för projektet kommer tre skolsociala team arbeta med att stärka föräldraskap, skapa goda vuxenrelationer och hantera hela barnets livssituation. Projektet bygger på lärdomar från tidigare arbete, där små insatser redan gett resultat, och bidrar till bredare skolutveckling som del av det särskilda uppdraget om problematisk skolfrånvaro. Kommunkontoret kommer ansvara för projektledning.

Unga på väg är en vidareutveckling av den verksamhet som tidigare fanns inom ComUng. Verksamheten bedrivs från och med januari 2024 i samarbete mellan Arbetsmarknads- och socialnämndens och Utbildningsnämnden. Verksamheten syftar till att i samverkan med andra aktörer aktivt söka upp och ge stöd till unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) för att de ska nå arbete eller studier. Antalet besökare under året uppgick till 540 och könsfördelningen var 68 procent män och 32 procent kvinnor, vilket ligger i linje med hur UVAS-gruppen ser ut.

I januari 2024 startades ESF-projektet *Unga inkluderar*, där ASF och UF inom *Unga på väg* arbetar tillsammans med föreningen Hassela Solidaritet som är projektägare, Tora Vega Folkhögskola och Youth 2030 Movement. Samarbetet inom projektet förstärker den ordinarie verksamheten och ger också möjlighet att prova nya arbetssätt, särskilt inom det uppsökande arbetet.

Utveckling av den samlade arbetsmarknads- och näringslivspolitik

Ett fokus inom näringslivsprogrammet för Lunds kommun 2022–2030 och dess handlingsplan är att få fler Lundabor i arbete genom god kompetensförsörjning och skapandet av nya arbetstillfällen. Arbetet spänner över ett stort spektra - allt ifrån att attrahera marknadsattraktiva talanger till Lund, till att säkerställa framtida förutsättningar till försörjning för barn och unga som inte går i skolan. Inom ramen för handlingsplanen bedrivs bland annat ett arbete med att förenkla och effektivisera näringslivets behov av kompetensförsörjning. Under perioden har en nyinrättad tjänst i form av en direktlänk upprättats mellan näringsliv, arbetsförmedling och kommun, med uppgift att samordna relevanta aktörer för att snabbt hitta förslag på hur olika kompetensbehov kan lösas. Lunds kommun har även ett sedan tidigare ett upprättat samarbete med Alfa Laval, med syftet att genomföra industrirelevanta utbildningar för att på sikt attrahera och säkerställa framtida arbetskraft. Utbildningarna sker i samarbete med IUC Syd och under perioden har dialogen eskalerats och utvidgats till att även involvera Saab och Tetra Pak. Samarbetet fortlöper framgent.

För året kan också nämnas beslutet i juni från Interreg Öresund-Kattegatt-Skagerrak att bevilja projektet Cross-Border Talent Bridge 35,5 miljoner kronor för att stärka talangrekryteringen i två viktiga framtidsbranscher - deep tech och life science. Projektet består av ett nära samarbete mellan Lunds kommun, Ideon Science Park, Medicon Village, Mobile Heights, Copenhagen Capacity, Köpenhamns kommun och Medicon Valley Alliance och har som mål att stärka små och medelstora företags förmåga att rekrytera internationella talanger. Med insatser så som marknadsföring av karriärmöjligheter, identifiering av nyckelfaktorer för talangattraktion samt strategisk policypåverkan kring gränsöverskridande talangmobilitet, har projektet som mål att skapa en långsiktig och gränsöverskridande talangstrategi. Projektet startade i september 2024 och under hösten har tre så kallade *career days* genomförts inom projektet. Två i Lund (Medicon och Ideon) och en i Köpenhamn. Syftet med evenemangen var att matcha arbetsgivare med potentiella talanger och då med särskilt fokus på studenter.

Under året har insikten om att arbetsmarknaden är regional och att Malmö-Lund-regionen är tydligt kopplat till arbetsmarknadspolitik förstärkts. Företag etablerar sig där arbetskraften har lätt att ta sig. Goda förbindelser är således en viktig faktor för fortsatt tillväxt, såväl i som runt Lund. Utöver förbindelser är också marknadsföringen av Lund som gynnsamt och spännande att leva och verka i viktig för att attrahera företag och arbetskraft. Inom Malmö-Lund-regionen pågår ett arbete med att stärka den gemensamma arbetsmarknaden, i vilket dialog kring etableringar och attraktivitet pågår. Under hösten har ett förberedande arbete inför ett gemensamt projekt med syfte att öka tillgången på kompetens bedrivits. Projektet startas i formell mening under 2025, och är att betrakta som en fördjupning av befintligt samarbete.

Projekt som bidrar till måluppfyllelse

Arbetsmarknadsprojektet *IRIS 2* finansieras av Finsam och ESF och riktar sig till Lundabor som är i behov av utökat stöd för att närma sig arbetsmarknaden. Det bedrivs fyra delprojekt i Lund: INSAM som riktar sig till sfi-studerande som har begränsad progression på grund av psykisk ohälsa, Kompetenstrappan som genom stöd och utbildning ska främja att personer som står längre från arbetsmarknaden kan börja arbeta inom vård- och omsorgsyret, USB (unga vuxna med samverkansbehov) och VSB

(vuxna med samverkansbehov). Under 2024 har 104 försörjningsstödmottagare fått stöd av delprojekten i Lund. I slutet av 2024 bildades en arbetsgrupp med representanter från Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Lunds kommun för att göra en plan för hur erfarenhet och kunskap ska implementeras när projekt IRIS 2 avslutas i januari 2026.

ESF-projektet *Care Ukraina Lund* avslutades i september 2023 och omformades sedan till fortsättningsprojektet *Fast Care Ukraina-Lund*. Projektet startade den 1 oktober 2023 och avslutades i mars 2024. Projektet byggde vidare på erfarenheterna från *Care Ukraina Lund* och riktade sig särskilt till ukrainare som hade extra svårt att etablera sig på arbetsmarknaden, exempelvis ensamstående kvinnor med barn och personer med funktionsnedsättningar, inklusive döva. Med stöd av Supported Employment-metoden (SE) erbjöds skräddarsydda insatser för att stärka deltagarnas anställningsmöjligheter och skapa hållbara vägar till arbetsmarknaden. Fokus låg också på att främja jämställdhet, tillgänglighet och inkludering.

Mål 4: Klimatneutralitet 2030

Inriktningsmålet knyter an till flera globala hållbarhetsmål i FN:s Agenda 2030. För att nå målen krävs omfattande arbete för minskad klimatpåverkan från bland annat transporter, arbetsmaskiner, jordbruk och avfallshantering. Arbetet måste inkludera lokalt aktiva företag, civilsamhället och akademien. Genom bred samverkan och ansvarstagande upphandlingar kan kommunen gynna konsumtions- och produktionsmönster som tar hänsyn till klimatpåverkan, biologisk mångfald och andra miljöaspekter.

Kommunfullmäktiges beskrivning av målet i ekonomi- och verksamhetsplan 2024–2026:

Lund ska vara Sveriges ledande kommun i omställningen för klimatneutralitet och en internationell förebild. De ambitiöst satta målen ska nås genom en handlingskraftig klimatpolitik och samarbete med näringsliv, akademi och idéburen sektor. För Lundaborna ska det vara lätt att göra rätt vad gäller att ta ansvar för klimat och miljö.

Målbedömning

Målbedömning i årsrapport

◆ Klarar delvis målet

Utifrån målets inriktning och fullmäktiges intentioner om att Lund ska vara Sverigeledande i omställningen för klimatneutralitet, vara en internationell förebild som

samarbetar med andra aktörer och gör det lätt för Lundaborna att göra rätt vad gäller att ta ansvar för klimat och miljö bedöms kommunens arbete leda till att målet i hög grad kommer att uppnås vid mandatperiodens slut. Målets rubrik anger att klimatneutralitet ska uppnås år 2030. Det arbete som kommunen bidrar med för att nå denna ambition är framgångsrikt och visar väg för övriga kommunsektorn, vilket också har prisats och uppmärksammats, både nationellt och internationellt genom åren. Kommunorganisationen har exempelvis arbetat aktivt med intern omställning och är idag exempelvis i stort sett fossilbränslefri, samtidigt har Lunds kommun initierat samarbete och dialog med andra aktörer för att tillsammans nå måluppfyllelse.

Målet om klimatneutralitet 2030 är dock synnerligen ambitiöst och ytterligare åtgärder kommer att behövas, framför allt för att minska utsläppen av växthusgaser. Med anledning av detta utfall bedöms målet till viss del leda till de resultat som kommunfullmäktige vill nå och därmed bedöms målet vara delvis uppnått vid mandatperiodens slut. Nedan lyfts ett urval av de viktiga utfall som ligger till grund för bedömningen av måluppfyllelsen. Särskilda uppdrag kopplade till målområdet redovisas i bilagan *Uppföljning särskilda uppdrag*. Utöver dessa aktiviteter har nämnder och bolag redogjort för årets arbete i sina respektive årsanalyser.

Nämndernas utvecklingsmål

Nämndernas utvecklingsmål	Målbedömning
Klimatneutralitet 2030 (Kommunstyrelsen)	 Klarar målet
Skapa hållbara värden för kommunen (Servicenämnden)	 Klarar delvis målet
Tekniska nämnden ska bidra till klimatneutralitet 2030 genom att öka det hållbara resandet, samt genom att bygga, anlägga och förvalta med fokus på hållbarhet (Tekniska nämnden)	 Klarar målet
Lund ska vara en hållbar kommun med hälsosam livsmiljö (Miljönämnden)	 Klarar målet
Nod för Lunds cirkulära ekonomi. (Kultur- och fritidsnämnden)	 Klarar delvis målet
Minska utbildningsnämndens miljö- och klimatpåverkan samt utveckla elevernas handlingskompetens (Utbildningsnämnden)	 Klarar målet
Lunds Renhållningsverk ska bidra till klimatneutralitet 2030 (Renhållningsstyrelsen)	 Klarar delvis målet

Analys av måluppfyllelse - helhetsbedömning

Lunds kommunkoncern har under många år bedrivit ett framåtlutat klimatarbete med lokala klimatmål i linje med nationella och internationella klimatambitioner. I *LundaEko 2021–2030*, kommunens program för ekologisk hållbar utveckling, finns högt satta mål inom sex prioriterade områden. Detta arbete har genererat många utmärkelser och rönt uppmärksamhet under åren. Kommunorganisationen har exempelvis arbetat aktivt med intern omställning och är idag exempelvis i stort sett fossilbränslefri.

I det fortsatta arbetet med lokal klimatomställning krävs ett skifte av fokus från den egna verksamheten till hela kommunens geografiska område. Detta mer utåtvända fokus innebär att kommunen behöver utveckla nya arbetssätt som bygger mer på samverkan,

såväl mellan kommunala förvaltningar och bolag som med samhällsaktörer inom offentlig sektor, akademi, näringsliv och civilsamhälle. Lunds kommun har inlett arbetet med att växla upp rollen som motor för den lokala omställningen inom dessa områden, och arbetet bedöms vara en av kommunens viktigast uppgifter kommande år.

Trots Lunds kommuns övervägande positiva utfall av det samlade hållbarhetsarbetet för klimatneutralitet kvarstår en stor utmaning för att uppnå klimatneutralitet 2030 i hela kommungeografen. Enligt Lunds kommuns *Hållbarhetsredovisning 2024* framgår att den största utmaningen för att nå klimatneutralitet år 2030 är utsläppen av växthusgaser och då framför allt utsläpp från transporter. Under de senaste tio åren har utsläppen av växthusgaser halverats. Vid mätåret 2022 syns en minskning av utsläpp från transporter med 34 procent (senaste året med heltäckande statistik om utsläpp från transporter). Detta är viktiga steg i rätt riktning men ger samtidigt en indikation på att takten måste öka betydligt för att nå målet om 90 procents minskning till 2030 (målet avser utsläpp från transporter och mäts under perioden 2010–2030). Ett omfattande arbete med hållbar mobilitet pågår sedan tidigare och målsättningarna har också skärpts ytterligare, bland annat inom ramen för revideringen av översiktsplanen samt genom aktualiseringen av Lundaeko (KS 2023/0751). Detta har inneburit att biltrafiken i Lund kontinuerligt har minskat under 2010-talet på de kommunala vägarna, samtidigt som befolkningen har ökat. Lunds kommun har dock en starkt begränsad rådighet gällande att påverka delar av utfallet, exempelvis i förhållande till förändringar i statliga styrmedel som nya direktiv gällande reduktionsplikten (krav på inblandning av fossilfria drivmedel i bensin och diesel), som gör att minskningen av utsläpp kan förväntas bromsa in kraftigt.

Utöver målet har kommunfullmäktige även fattat beslut om ett antal särskilda uppdrag som bidrar till måluppfyllelse. Uppföljningen av dessa uppdrag redovisas i avsnittet *Uppdrag*. Flera viktiga satsningar har pågått under perioden och fortsätter under året. Nedan ges status för ett urval av dessa.

Internationalisering och uppskalning av klimatomställningsarbetet och smarta städer

Under året har den europeiska samverkan med städer som delar Lunds kommuns klimatneutrala ambition fortlöpt. Inom ramen för samverkansinitiativen *Twinning programme* och *Scalable cities*, medverkade kommunen vid en lärandeträff i Leuven (Belgien) i maj. Under hösten genomfördes ytterligare kunskapsutbyte då Lund stod som värd för ett 10-tal städer. Under hösten har även samarbetet, som tidigare involverat Leuven och Westminster, utvidgats till att även inkludera Plymouth. Förutom en gemensam lärandeprocess syftar samarbetet till att möjliggöra replikering av smarta klimatlösningar i städer. Arbetet är en viktig del av Lunds positionering som internationell förebild och föregångare i EU Mission 100 klimatneutrala och smarta städer, inom vilket Lund utgör del av den exklusiv skara städer som leder omställningsprogrammet.

Under hösten kom även klartecken på att inom ramen för projekten *Enabling City Transformation* samt *Viable Cities (steg 3)*, utvidga Lunds samverkan med andra städer i syfte att påskynda omställningsarbete genom just replikering, med särskilt fokus på kapacitetsbyggande så som styrning, effektiv sektorsamverkan och finansieringsmodeller för omställningsarbetet. Arbetet är under uppstart.

Under årets första del beviljades även interregprojektet *Land4Climate*, varpå Lunds

kommun inlett samarbete med ett stort antal danska och svenska kommuner, myndigheter och forskningsinstitutioner i syfte att bland annat öka genomförandehastigheten av stora våtmarksprojekt.

Stärkt medborgardialog som verktyg för effektiv klimatomställning

Omställningen inom Lunds geografiska område kräver tydligt samarbete och sektorövergripande fokus. En aspekt som växt sig alltmer påtaglig inom klimatomställningsarbetet är behovet av medborgardialog och medborgarengagemang. Förutom att utgöra ett effektivt verktyg i klimatomställningen kan en förbättrad dialog även stärka rättviseaspekterna av det lokala klimatarbete, något som bland annat konstaterats inom ramen för projektet *Kapacitetsbyggande för ekosocial integration (2023–2024)*. Projektet, som nu i formell mening avslutats, är ett samarbete mellan Lunds kommun och Lunds universitet med syfte att ta fram rekommendationer för hur strategier för klimatomställningen kan förbättras och förstärkas genom ett ökat hänsynstagande till sociala perspektiv. Inom projektet har en genomgång av styrdokument för social och ekologisk hållbarhet genomförts, varpå synergier samt målkonflikter synliggjorts. I projektet har även riktat ett särskilt fokus på arbetet med medborgarbudget och hur miljö- och klimataspekter tydligare kan lyftas in i processen. Medborgardialogerna kommer genomföras inom ramen för det pågående arbetet med stadsdelsprogrammen.

Under hösten har ansökan om fortsättningsprojekt beviljats av forskningsrådet Formas, vilket möjliggör ett fördjupat arbete med att skapa medborgardialog kring just klimatomställning. Under hösten har även en enkät gått ut till cirka 2000 Lundabor med frågor kopplat till kunskap och attityd i klimatomställningen. Underlaget syftar till att ge kommunen en indikator på hur klimatarbetet och medborgarinvolveringen kan bedrivas med hög träffsäkerhet.

Framtagande av klimatkontrakt

Under hösten har ett klimatkontrakt inom ramen för EU mission 100 klimatneutrala och smarta städer tagits fram. Kontraktet består av tre delar - åtagande, handlingsplan och klimatinvesteringsplan. Ett godkännande av kontraktet, som nu skickas till EU (NetZeroCities) för granskning, skulle innebära att Lunds kommun får en så kallad Mission Label som är en kvalitetsstämpel på klimatarbetet. En tilldelning av kvalitetsstämpeln öppnar också möjligheter till utökat stöd från EU i form av expertstöd kring finansiering, organisering och genomförande av strategier. Beslut väntas under våren 2025.

Status växthusgasbudget

För att Lund ska bli klimat neutralt till 2030 behöver utsläppen av växthusgaser minska kraftigt. År 2020 infördes en växthusgasbudget för att bättre kunna följa upp kommunens klimatmålsarbete med utgångspunkt i det utrymme som finns för kommunens territoriella utsläpp. Den senaste klimatstatistiken visar att utsläppen har halverats mellan år 2010 och 2022. Lunds kommunorganisation är till 99 procent fossilbränslefri, vilket nationellt sätt är ett framstående resultat och ett viktigt bidrag till klimatomställningen. Kopplat till territoriella utsläpp, kom det under hösten 2024 positiva besked i samband med 2023 års upplaga av resevaneundersökningen. Undersökningen, som genomförs var femte år i samarbete med bland annat Region

Skåne och Trafikverket, undersöker hur individer transporterar sig. Resultaten visar bland annat att lundaborna i större utsträckning väljer att resa kollektivt än med personbil.

För att nå målet om klimatneutralitet 2030 för Lunds samlade geografiska område, det vill säga minska utsläppen med 80 procent från 2010–2030, behöver dock takten öka ytterligare. Stort fokus framöver ligger bland annat på att i samverkan med externa aktörer och intressenter fokusera på hållbara transportlösningar.

Klimatomställning inom mobilitet och energianvändning

Persontransporterna står för majoriteten av utsläppen i Lund och ett robust energisystem är en absolut nödvändighet för att klimatneutralitet ska uppnås. För att Lund ska fortsätta vara en attraktiv plats för invånare och företag behövs mindre utsläpp från transporter och fler hållbara transportsätt. För att lyckas behövs bland annat lösningar inom cykel, parkering, delad mobilitet och godstransporter. Lösningar, vilka i sin tur ofta kräver ett brett samarbete och gemensam kraftsamling från olika samhällsaktörer. Inom ramen för projektet *CoAction* samarbetar Lunds kommun med näringsliv, fastighetsägare, myndigheter, energileverantörer, universitetet och lösningsaktörer för att testa och demonstrera klimatanpassade lösningar för mobilitet och energianvändning. Projektet är en stor satsning som når cirka 35 000 anställda i Lund. I juni beviljade Vinnova projektmedel om 20 miljoner kronor till den praktiska genomförandefasen. Arbetet har inletts, där en första större gemensam aktivitet bestod i att skicka ut en resevaneundersökning till samtliga anställda. Undersökningen ska ligga till grund för den handlingsplan för främjande av hållbart resande som samtliga samarbetspartners är ålagda att ta fram samt verkställa. Analys pågår.

Lund lånar allt grönare!

Gröna lån är finansiering som riktas till hållbara eller miljövänliga projekt, exempelvis för att reducera koldioxidutsläpp eller främja övergången till ett grönare samhälle genom utveckling av miljövänlig teknik. Under året har ett nytt ramverk för gröna obligationer tagits fram, varpå en första upplåning genomfördes under årets första period. Ramverket möjliggör fler typer av gröna projekt genom att bland annat innefatta klimatkrav vid nybyggnation. Avseende kommunens lån så är upplåningen till 58 procent gjord genom gröna obligationer. Inkluderas även lån där kommunen är borgenär för Lunds kommuns fastighets AB (LKF) är andelen 36 procent. Lund följer därmed trenden bland regioner och kommuner vad gäller "gröna lån".

Klimatneutralt byggande och klimatbudget

Som en del av planen för klimatneutralt byggande utvecklar Lunds kommun klimatscenarier för varje byggprojekt. Dessa scenarier utvärderar klimatnytta, tid och kostnad för att synliggöra klimatpåverkan från olika investeringar, även kallade klimatbudgetar. Dessa integreras i projektdirektiv för att tydliggöra hur massbalans påverkar klimatbelastningen. Arbetet kommer under 2025 att utvidgas till att inkludera investeringsbeslut bortom byggprojekt, med målet att skapa verktyg som stärker kommunens förmåga att fatta klimatmedvetna beslut. Detta innebär ett ökat fokus på att följa kommunens växthusgasbudget och möjliggöra en mer aktiv klimatpolitik. De nya verktygen ska tydliggöra kopplingar mellan kommunala processer och klimatmål, samt vilka vägval som krävs för att nå dessa mål. Beslut om detta förväntas tas i kommunstyrelsen nästa år.

Lunds kommun har under året tagit stora steg inom klimatarbetet med fokus på internationella trender och konsumtionsbaserade utsläpp. Genom en miljöspendanalys, baserad på kommunens ekonomisystem, har kommunen kartlagt hur inköp av olika varor och tjänster bidrar till utsläpp. De största utsläppen identifierades inom bygg- och anläggningssektorn samt vårdtjänster. Vidare har kommunen arbetat tillsammans med andra skånska kommuner för att utveckla handlingsplaner och strategier för att minska klimatavtrycket från stora produktkategorier. Fokus ligger på att hitta effektiva lösningar för inköp och tjänster som ger lägre klimatpåverkan. Detta arbete syftar till att möjliggöra långsiktig uppföljning och hållbara förändringar i konsumtionsmönster, med utgångspunkt i de områden där störst förbättringspotential finns. Arbetet fortlöper under 2025.

Ny översiktsplan för beslut 2025

Arbetet med ny översiktsplan för Lunds kommun har pågått under året. Översiktsplanen anger riktning och ger vägledning i beslut om hur kommunens fysiska miljöer ska utvecklas på längre sikt, där en viktig del i arbetet är att väga samman en rad olika intressen. I det förslag som nu ska granskas (under våren 2025) läggs ett särskilt fokus på att Lund ska utvecklas hållbart i takt med omvärlden samt på att Lund ska vara Sveriges ledande kommun i omställningen för klimatneutralitet, som ett av förslagets sex prioriterade inriktningar. Den nya planen ska ta sikte på Lund år 2050. Enligt tidplanen ska ny översiktsplan beslutas under sommaren/hösten 2025.

Förslaget om ny översiktsplan för Lund tas upp i den årliga rapporten från Lunds kommuns klimatpolitiska råd som överlämnades till kommunstyrelsen i juni (2023/1233). Rapporten har i år fokuserat på Lunds markanvändning och klimatpåverkan med utgångspunkt i förslaget till ny översiktsplan samt utifrån fyra perspektiv: kolinlagring, cirkularitet, transporter och riskhantering. Rapporten utgår från forskning inom dessa områden och beskriver vad Lunds kommun gör i praktiken, för att slutligen lämna nio konkreta förslag på hur arbetet i kommunen kan förbättras. I rapporten konstaterar rådet att Lunds kommun har höga ambitioner i klimatarbetet och i förslaget till ny översiktsplan tar också klimatfrågorna större plats än i gällande plan. Men rådet menar att kommunen behöver arbeta med flera delar av markanvändningen och utifrån flera olika roller, för att kunna göra verklig skillnad för klimatet.

Avfallsminimering

En del i arbetet med att nå klimatneutralitet handlar om att minska omfattningen av restavfallet och förbättra utsorteringen av förpackningar och matavfall i högre grad än tidigare. Under 2024 har de totala avfallsmängderna minskat men målet om max 145 kilo avfall per invånare överstegs med 6 kilo, vilket innebär 800 ton över målet. Ungefär 60 procent av innehållet i restavfallspåsarna består dessutom av material som hade kunnat sorteras ut men i stället gick till avfallsförbränning. För Lund innebär det att 12 000 ton avfall skickades till förbränning helt i onödan, detta leder till ökade klimatutsläpp. Avfallsförbränning står för cirka 7 procent av Sveriges totala klimatutsläpp.

För att förbättra dessa resultat krävs en ökad grad av medvetenhet och beteendeförändring hos alla invånare. Lunds renhållningsverk har därför arbetat med flera åtgärder under året för att förbättra kunskapen om och den faktiska källsorteringen. Exempelvis har införandet av fastighetsnära insamling av förpackningar

påbörjats under året, vilket ska vara klart senast den 31 december 2026. Lunds skolor har under året fått förbättrade möjligheter till fullständig källsortering, exempelvis planeras nya soprum på Katedralskolan och Vipan, och nästan alla soprum som servicenämnden ansvarar för har setts över och kompletterats med saknade avfallsfraktioner. Inför 2025 har utbildningsnämnden samt barn- och skolnämnden tilldelats medel för att köpa in sorteringskärl för inomhusbruk. En ytterligare viktig åtgärd är breddade kommunikationsinsatser till Lundaborna och i samband med olika events i kommunen. Bland annat har en ny hemsida för sorteringsinformation lanserats samt att en sorteringsguide har skickats ut till alla hushåll.

Fler projekt som bidrar till måluppfyllelse

EU-projektet *Cleancon II* fokuserar på utsläppsfria maskiner för anläggning och drift. Projektet har fortlöpt med planering och test av storskalig drift med robotgräsklippare. Under 2024 har det varit en del driftstörningar och klipparna kommer att flyttas från fotbollsplaner till utomhusbaden där de bedöms passa än bättre. Projektet pågår till och med 2025.

Delfinansierade EU-projektet *PowerBio* har fortsatt under året med fokus på cirkulär användning av bioresurser. En försöksanläggning som förväntas utveckla möjligheterna för kommunens kompostavfall driftsattes under hösten. Projektet pågår t.o.m. 2025 väntas kunna leda till minskade utsläpp av växthusgaser och ökade förutsättningar att uppnå klimatneutralitet 2030. Även grönavfall från den ökade andelen stadsängar ingår i projektet.

Balanskravsresultat

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. Det innebär att årets intäkter ska täcka årets kostnader. Om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna uppstår ett underskott som ska återställas inom de tre påföljande åren. Balanskravet avser kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation.

Kommunen förfogar över en resultatutjämningsreserv (RUR) på 1 449 miljoner kronor som efter kommunfullmäktiges beslut kan nyttjas under en lågkonjunktur.

Lunds kommun hade inget underskott att återställa vid årets början. Årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgick till -91 miljoner kronor.

Enligt gällande normering redovisas balanskravsutredningen nedan. Utredningen syftar till att visa hur balanskravsresultatet har uppstått. Balanskravsutredningen börjar med årets resultat enligt resultaträkningen och justeras därefter med samtliga realisationsvinster vid avyttring av anläggningstillgångar. Justering ska också göras för orealiserade vinster och förluster i värdepapper. Slutligen ska de vinster och förluster som har realiserats under året, men som redovisats tidigare år, återföras. Efter detta redovisas ett resultat efter balanskravsjusteringar. Om resultatet medger och fullmäktige beslutar görs sedan reservering till resultatutjämningsreserven, alternativt lyfts medel fram från resultatutjämningsreserven i den mån det är möjligt.

Utmärkande för årets balanskravsutredning är att

- Intäkterna justerades ned för realisationsvinster på materiella anläggningstillgångar på 6 miljoner kronor.
- Intäkterna justerades ned med 45 miljoner kronor för orealiserade vinster och förluster i värdepapper.
- Intäkterna justerades upp med 1 miljoner kronor för realiserade vinster i värdepapper.
- Resultatutjämningsreserven användes och täcker det negativa resultat.
- Årets balanskravsresultat uppgick därefter till 0 miljoner kronor.
- Resultatutjämningsreserven uppgick vid årets slut till 1 449 miljoner kronor.

	2020	2021	2022	2023	2024
Årets resultat enligt resultaträkningen	423	598	367	187	-42
- samtliga realisationsvinster	-1	-2	-2	-6	-6
- orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-14	-75	53	-37	-45
- återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	-	-	1
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	408	521	418	144	-91
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-337	-445	-340	-	-
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-	-	-	-	91
Årets balanskravsresultat	71	76	78	144	0
Återställning av balanskravsunderskott					
Kvar att återställa från tidigare år (ingående värde)	-53	0	0	0	0
Balanskravsresultat	71	76	78	144	0
Kvar att återställa (utgående värde)	0	0	0	0	0
Resultatutjämningsreserv					
Ingående värde	418	755	1 200	1 540	1 540
Reservering till RUR	-337	445	340	-	-
Disponering av RUR	-	-	-	-	-91
Utgående värde	755	1 200	1 540	1 540	1 449
Reservering till och disponering från resultatutjämningsreserven bokförs innevarande år, men beslutas av kommunfullmäktige i samband med att årsredovisningen beslutas.					

Väsentliga personalförhållanden

2024 var ett år med flera positiva trender såsom minskad personalomsättning och sjukfrånvaro. Aktiva insatser har genomförts för att uppfylla arbetsmiljömålen intentioner: sänka sjukfrånvaron, förbättra chefers förutsättningar och uppnå en mer hållbar arbetsbelastning och bättre möjligheter till återhämtning. Parallellt fortsätter arbetet för att säkra kompetensförsörjningen på kort och lång sikt.

För mer detaljerad redogörelse av årets nyckeltal och aktiviteter hänvisas till bilagan *Lunds kommuns personalredovisning 2024*.

Antal anställda

Per den 31 december 2024 var 10 345 månadsavlönade personer anställda i kommunen vilket är cirka 100 färre än samma datum föregående år. Minskningen härleds till barn- och skolnämnden där minskade elevkullar lett till anpassning av verksamheten. Av samtliga månadsavlönade medarbetare var 9 101 tillsvidareanställda, motsvarande knappt 88 procent. Antalet tillsvidareanställda har ökat i antal medan antalet visstidsanställda minskat. Sedan 2020 har antalet tillsvidareanställda ökat något årligen. De nämnder som under året haft de största ökningarna av antal tillsvidareanställda är

arbetsmarknads- och socialnämnden samt vård- och omsorgsnämnden. Ökningarna beror främst på aktiviteter för att förbereda verksamheten för ny socialtjänstlag samtidigt som det öppnats nya enheter inom LSS. Lunds kommuns befolkning ökar också kontinuerligt.

Personalomsättning

Lunds kommun växer, konkurrensen om arbetskraften ökar och samtidigt ökar kraven och förväntningarna från både medborgare och medarbetare på kommunens service och kvalitet. Utöver att attrahera och rekrytera rätt medarbetare arbetar Lunds kommun aktivt med att behålla och utveckla medarbetare för att minska personalomsättningen och därmed rekryteringsbehovet. Det är därför mycket glädje att personalomsättningen minskat med 0,8 procentenheter till 10,7 procent.

Läget på arbetsmarknaden påverkar personalomsättningen i hög grad, liksom interna faktorer som medarbetarens upplevelse av sin arbetssituation. Chefen har en viktig roll för verksamheten och medarbetarnas arbetssituation varför det är av stor vikt att fortsätta arbetet med att ge chefer goda förutsättningar att leda verksamheten. En central del i detta är att arbeta med målsättningen att bli sverigeledande inom tillitsbaserad styrning och ledning.

Hälsa och arbetsmiljö

Under 2024 fortsatte sjukfrånvaron minska i Lunds kommun, från 6,6 till 6,5 procent. Kommunens aktiva arbete med att minska kort- och långtidssjukfrånvaron har starkt bidragit till denna positiva utveckling och leder till ökad kontinuitet och kvalitet i verksamheterna och har positiva effekter på ekonomin. Vid jämförelser med andra kommuner märks en tydlig relativ förbättring och Lunds kommun har uppmärksammats nationellt för det framgångsrika arbetet med att sänka sjukfrånvaron.

Sjukfrånvaron skiljer sig åt betydligt mellan kommunens verksamheter och yrkesgrupper. De högsta sjuktalen återfinns såväl i Lund som i övriga kommuner i nämnder med så kallade kontaktyrken, det vill säga yrken där medarbetarna har nära fysisk kontakt med barn, elever, brukare och andra målgrupper. Kvinnors sjukfrånvaro (7,1 procent) är även för denna period högre än mäns sjukfrånvaro (5,1 procent), vilket speglas av att kvinnliga medarbetare utgör en majoritet inom kontaktyrkena.

Förebyggande arbetsmiljöarbete i arbetslivet är grunden för att förebygga sjukskrivningar och främja ett hållbart arbetsliv och kommunens mål inom arbetsmiljöarbetet för mandatperioden tar sikte på att sänka sjukfrånvaron, förbättra chefers förutsättningar och främja en rimlig arbetsbelastning och ökade möjligheter till återhämtning. Under året har en rad åtgärder genomförts i linje med målen, utöver arbetet med att sänka sjukfrånvaron har bland annat en ny kommungemensam rutin för systematiskt arbetsmiljöarbete lanserats. Det har även arbetats fram en rutin för prioriteringar av arbetsuppgifter i syfte att vägleda medarbetare i turordning av arbetsuppgifter om eller när tiden inte helt räcker till.

Förväntad utveckling

I avsnittet om förväntad utveckling ges en beskrivning av väsentliga förhållanden som bedöms få påverkan både på utvecklingen i omvärlden och i Lunds kommun. Underlag till analysen är framför allt baserat på tjänstepersonsorganisationens strategiprocess inför Ekonomi- och verksamhetsplan 2026–2028. Arbetet resulterade i ett planeringsdirektiv (KS 2024/1108) som beskriver väsentliga förutsättningar inför kommande planeringsperiod. Förutsättningarna bygger på kända uppgifter och prognoser som bland annat berör befolkningsutvecklingen, ekonomiska förutsättningar, kompetensförsörjningen samt kommunens viktigaste utmaningar.

Befolkningsutveckling

Den förväntade befolkningsutvecklingen för Lunds kommun visar att samtidigt som Lunds befolkning växer så förändras befolkningsammansättningen när antalet barn minskar och antalet äldre ökar. De demografiskt drivna förändringarna kommer att påverka Lundabornas behov, krav och möjligheter och kommer därför fortsatt behöva utgöra en central del kommunens styrning, ledning och planering av kommunkoncernens verksamheter.

SCB:s reviderade demografiska antaganden från april 2024 har påverkat kommunernas befolkningsprognoser. Minskad fruktsamhet har lett till lägre prognoser för antalet barn i förskole- och grundskoleålder. Antalet barn i förskoleålder (1–5 år) förväntas minska i alla kommuner fram till 2028, och antalet barn i grundskoleålder (6–15 år) förväntas minska i 180 kommuner.

I Lunds kommun minskade antalet barn i förskoleålder med 819 (12 procent) mellan 2018 och 2023, och förväntas minska med ytterligare 400 (7 procent) fram till 2028. Efter 2028 förväntas antalet öka igen till 2018 års nivå år 2034. Antalet barn i grundskoleålder i Lund ökade med 544 (4 procent) mellan 2018 och 2023, men förväntas minska med 882 (6 procent) fram till 2028. Minskningen förväntas fortsätta till 2032, för att sedan öka något.

Åldersgruppen 20–64 år och 75 år och äldre förväntas öka som andel av befolkningen fram till 2034. Särskilt anmärkningsvärt är att antalet personer 85 år och äldre förväntas öka med 81 procent i Lund, jämfört med 65 procent i riket, främst på grund av högre medellivslängd i kommunen.

Bygg- och bostadsmarknad

Nyproduktion av bostäder är en faktor som möjliggör ökad inflyttning, och antaganden om årligen färdigställda bostäder ingår i befolkningsprognosen. De senaste två åren har den svenska byggkonjunkturen påverkats kraftigt negativt, och särskilt bostadsbyggandet. På grund av sjunkande räntor, byggkostnader och ökade disponibla inkomster ser läget ut att ljusna under 2025 och bostadsbyggandet samt nybyggnadsinvesteringarna förväntas vända upp under 2025 (Byggföretagen, Byggkonjunkturen #2 2024).

Enligt Lunds kommuns bostadsförsörjningsprogram (KS 2023/0280) ska kommunen främja en årlig byggnation av i snitt totalt 1 000 nya bostäder, med inriktningen att:

- 30 procent ska byggas utanför Lunds stad.
- 200 ska vara villor, radhus eller kedjehus.
- 300 ska vara student- eller ungdomsbostäder.

Under perioden 2017 till 2023 har antalet färdigställda bostäder i Lunds kommun i snitt legat på drygt 960 bostäder per år. Liksom för övriga Sverige syntes i Lund en markant inbromsning i bostadsbyggandet under 2023 och en bit in i 2024. Vid slutet av 2024 kan dock konstateras att bostadsbyggandet i Lund har vänt upp igen. Lund är en av de kommuner som sticker ut positivt i detta avseende.

Även om byggkonjunkturen förväntas vända under 2025 menar Boverket i sin senaste prognos att återhämtningen bromsas av fortsatt höga byggkostnader och hushållens låga köpkraft. Med anledning av byggkonjunkturens dämpning och långsamma återhämtning förväntas produktionen av nya bostäder även i Lund vara relativt låg under 2025 och 2026. Från 2027 förväntas nyproduktionen öka kraftigt och ligga kvar på en hög nivå i början på 2030-talet. Totalt förväntas ungefär 1 000 bostäder om året färdigställas, varav 96 procent i flerbostadshus (Lunds kommuns befolkningsprognos 2024–2034).

Konjunkturutveckling och ekonomiska förutsättningar

Enligt *MakroNytt 1/2025*, där Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) gör sin senaste makroekonomiska bedömning, har svensk ekonomi inlett en återhämtning efter lågkonjunkturen. BNP väntas öka från 0,6 procent 2024 till 2,7 procent både 2025 och 2026, främst drivet av ökad hushållskonsumtion. Under 2026 väntas även export och investeringar bidra mer till tillväxten i takt med att konjunkturen stärks i omvärlden.

Sysselsättningen förväntas förbättras gradvis, även om arbetsmarknaden återhämtar sig i långsam takt. Arbetslösheten var fortsatt hög under 2024 men minskade successivt. För Lunds kommun är arbetsmarknadsutvecklingen fortsatt viktig att följa för att kunna anpassa och utveckla arbetsmarknadsinsatser utifrån behov men också för att säkerställa organisatorisk flexibilitet vid händelse av snabba omställningsbehov. Under året har två arbetsmarknadskonflikter uppstått (strejkvarsel och övertidsblockad), varav en med direkt påverkan på kommunens verksamhet. Utvecklingen tyder på att strejker och konflikter kan bli återkommande inslag och därmed något som kommunens verksamheter behöver förhålla sig till.

Skatteunderlaget förväntas öka i snabbare takt från 2025, drivet av fler arbetade timmar och ökad sysselsättning, vilket markerar en återgång till en mer normal tillväxt. Enligt SKR:s prognoser ökar kommunsektorns skatteunderlag från 3,5 procent 2024 till 4,4 procent 2025 och 4,5 procent 2026, vilket innebär en real återhämtning av skatteintäkterna.

Inflationen har dämpats och väntas enligt SKR stabiliseras kring Riksbankens mål på 2 procent, även om vissa kostnader, särskilt inom personalintensiva verksamheter, kan fortsätta att öka. Riksbanken har påbörjat en försiktig räntesänkning, men styrräntan väntas stabiliseras runt 2 procent efter ytterligare en sänkning. Lunds kommuns ekonomiska planering behöver fortsatt ta hänsyn till ett högre ränteläge än före 2022, särskilt eftersom äldre lån löper ut och ersätts av finansiering till högre räntenivåer.

Enligt *Ekonomirapporten per oktober 2024*, där SKR analyserar kommunsektorns ekonomiska utveckling, förväntas de kommunala resultaten stärkas de kommande åren. Trots detta bedöms intäkterna inte vara tillräckliga för att finansiera de omfattande investeringar som krävs, särskilt inom infrastruktur, vatten och avlopp, klimatanpassning och civilförsvar. För Lunds kommun innebär detta att investeringar måste planeras och prioriteras utifrån långsiktiga behov, med särskilt fokus på

underhåll och hållbar förvaltning av befintliga anläggningar och fastigheter. Den höga låneskulden inom kommunsektorn, som redan är bland de högsta i EU, väntas fortsätta öka, vilket ställer krav på en hållbar investeringsplanering.

Även om den ekonomiska återhämtningen ser ut att stärkas under de kommande åren kvarstår flera osäkerhetsfaktorer. Den globala ekonomin påverkas av geopolitisk instabilitet och förändrade handelspolitiska förhållanden, vilket kan få effekter på svensk ekonomi. En osäker konjunkturutveckling i Europa kan ytterligare påverka den nationella återhämtningen och därmed också kommunsektorns ekonomiska förutsättningar. För Lunds kommun innebär detta att ekonomi och verksamhetens inriktning behöver planeras långsiktigt, med tillräcklig beredskap för att hantera förändrade förutsättningar och oförutsedda händelser.

Lunds kommuns ekonomiska förutsättningar

Lunds kommuns ekonomiska förutsättningar väntas successivt förbättras i takt med att lågkonjunkturen avtar. I enlighet med budget 2025–2027 och planeringsdirektivet för 2026–2028 planeras en gradvis återgång till ett långsiktigt resultatmål om 2 procent. För 2025 är resultatmålet satt till 1 procent, och därefter till 2 procent från och med 2026. Det budgeterade resultatet uppgår till 125 miljoner kronor (1,4 procent) för 2025, 191 miljoner kronor (2,1 procent) för 2026 och 92 miljoner kronor (1 procent) för 2027.

Samtidigt kvarstår flera utmaningar. I planeringsdirektivet konstateras att kostnadsutvecklingen riskerar att överstiga intäktsutvecklingen, särskilt från 2026 och framåt. För att hantera detta har kostnadsbesparande åtgärder om drygt 200 miljoner kronor inkluderats i budgeten. Att kostnadsbesparande åtgärder får avsedd effekt är en förutsättning för att uppnå de budgeterade resultaten. Trots åtgärder väntas utgifterna öka mer än intäkterna mellan 2026 och 2027, främst till följd av ett växande finansieringsbehov inom äldreomsorgen samt framskrivning av pris- och löneutvecklingen.

Den ekonomiska planeringen påverkas även av faktorer som kan förändras över tid, både i kommunen och i omvärlden. Vissa intäkter varierar från år till år och kan påverka kommunens ekonomiska förutsättningar på kort sikt, vilket gör att en stabil och långsiktig resultatnivå blir viktig för att säkerställa finansiell motståndskraft. Med en osäker global ekonomi och förändrade konjunkturutsikter är det därför väsentligt att ha en väl avvägd finansiell planering som beaktar både intäkts- och kostnadsutvecklingen över tid.

Kompetensförsörjning

Med anledning av den förändrade demografin visar nationella prognoser att välfärdssektorn fortsatt står inför stora utmaningar inom kompetensförsörjning de kommande åren. Särskilt äldreomsorgen står inför en markant utmaning vad gäller antal äldre med behov av stöd parallellt med en redan nu kännbar konkurrens om medarbetare att rekrytera. Enligt SKR (Välfärdens kompetensförsörjning - Personalprognos 2023–2033) kommer behovet av antalet anställda inom äldreomsorgen att öka med 32 procent, 65 600 personer, fram till 2033 om ingenting förändras. I *Lunds kommuns personalredovisning* framgår att bristen på tillgänglig kompetens är fortsatt påtaglig inom vissa verksamheter men rekryteringsbehoven och tillgänglig kompetens skiljer sig åt per nämnd och yrkesgrupp. På totalen kommer Lunds

kommun ha ett omfattande rekryteringsbehov de närmaste åren, vilket bedöms motsvara cirka 3 000 tillsvidareanställda medarbetare (planeringsdirektivet för EVP 2026–2028). Personalomsättningen, det vill säga tillsvidareanställda medarbetare som säger upp sig, står för en stor del av rekryteringsbehovet.

Utöver att attrahera och rekrytera rätt medarbetare kommer ett fortsatt fokus vara på att utveckla och behålla medarbetare för att minska personalomsättningen och därmed rekryteringsbehovet. Dessutom kommer kompetensinsatser genomföras i större utsträckning i syfte att främja medarbetares möjligheter att kvarstå i yrket eller gå in i nya yrkesroller inom kommunen. Arbete med chefers förutsättningar likväl som arbetsmiljöfaktorer såsom sänkt sjukfrånvaro och ökade möjligheter till återhämtning och rimlig arbetsbelastning bidrar också starkt till sänkt personalomsättning, och kommer därför att ingå i det fortsatta arbetet.

Kommunens viktigaste utmaningar

Till strategiprocessen för ekonomi- och verksamhetsplan 2024–2026 genomfördes ett omfattande analysarbete kring kommunens nuläge och utmaningar givet utvecklingen i omvärlden, i Lund och inom kommunkoncernen. Analysen identifierade fyra strategiska blickpunkter och åtta utmaningar som särskilt viktiga för kommunen att fokusera på.

Bibehålla hög kvalitet med begränsade resurser	Effektivitet och utvecklingsförmåga i hela koncernen - göra saker rätt och göra rätt saker	Äldreomsorgens dubbelstöt - markant fler äldre med behov av insatser samtidigt som brist på arbetskraft tilltar
Skapa framtidens attraktiva och robusta Lund	Omställning av förskola och grundskola - anpassning till färre barn	Civil beredskap - beredskapsskuld och nya krav
Agera proaktivt för ett inkluderande Lund	Trend av ökat inflöde till socialtjänsten - förmåga att hantera och förebygga behov av sociala insatser	Psykisk hälsa - bland barn och unga
Fokusera rätt i klimatomställningen	Skillnader i kunskapsresultat - mellan elever med gynnsamma och ogynnsamma förutsättningar	Klimatomställning i hela kommungeografen - transporter, jordbruk, byggande etcetera

Som en del av kommunens planerings- och uppföljningsarbete följs och analyseras utvecklingen i omvärlden, i Lund och inom kommunkoncernen för att regelbundet kunna aktualitetspröva blickpunkterna och utmaningarna. Inför EVP 2026–2028 har samtliga blickpunkter bedömts vara aktuella. Två förändringar har gjorts kring utmaningarna:

- Utmaningen *Växa utan växtvärk – effektiv planering och extern involvering* har bedömts vara tillräckligt adresserad i och med bildandet av en samlad samhällsbyggnadsförvaltning från och med 1 januari 2025. Utmaningens fokus på behovet av att utveckla effektiv och ändamålsenlig planering, tydligare styrning och mobilisering av hela Lunds utvecklingskraft kopplat till samhällsbyggnad överlappar helt och hållet syftet med bildandet av den samlade samhällsbyggnadsförvaltningen.

- Utmaningen *omställning av förskola och grundskola* har adderats till kommunens viktigaste utmaningar. Flera års minskat antal födda barn har successivt lett till nedrevideringar i befolkningsprognoserna för åldersgrupperna i förskola och grundskola. Den ackumulerade effekten av dessa demografiska förändringar innebär nu en betydande påverkan på planeringsförutsättningarna som kräver anpassningar genom ett brett och välkoordinerat samarbete inom kommunen.

En utförlig beskrivning av de strategiska blickpunkterna och utmaningarna återfinns i planeringsdirektivet samt tillhörande bilaga (bilaga 2 - Strategiska blickpunkter och kommunens viktigaste utmaningar). Kort summerat bedöms utmaningarna innebära följande för kommunkoncernens förväntade utveckling:

Kraven ökar på kommunens förmåga att anpassa hur tillgängliga resurser används för att leverera välfärdstjänster med fortsatt god kvalitet och samtidigt utveckla Lund som attraktiv, hållbar plats – att kunna *Behålla hög kvalitet med begränsade resurser*. Den stora pådrivaren är den förändrade befolkningsstrukturen i Lund. För att hantera dessa utmaningar krävs ett brett och välkoordinerat samarbete inom hela kommunens organisation. Kommunen har under 2024 ytterligare arbetet med att öka effektiviteten och ställa om verksamheten, både inom nämnderna genom resultatförbättrande åtgärder samt kommunövergripande. Detta arbete kommer att fortsätta prägla kommunens arbete framåt.

Ett stort arbete pågår med att *Skapa framtidens attraktiva och robusta Lund*. Den fysiska planeringen och utvecklingen av såväl staden som landsbygden är av avgörande betydelse. Bildandet av den nya samhällsbyggnadsförvaltningen bedöms adressera behovet av att utveckla en mer effektiv och ändamålsenlig planering, tydligare styrning och mobilisering av hela Lunds utvecklingskraft kopplat till samhällsbyggnad. Arbetet med att höja den civila beredskapen har fortgått under året men mer arbete kvarstår. Under nästa år kommer flertalet lagändringar träda i kraft, vilka i sin tur ställer nya krav och förväntningar på kommunens beredskapsarbete (ex. *NIS2-direktivet* och *CER-direktivet*). En annan utveckling med direkt påverkan på offentlig sektors verksamhet är den tilltagande trenden av välfärdsbrottslighet och arbetslivskriminalitet. Utvecklingen, som har en negativ påverkan på demokratin och tilliten i samhället, medför också ökade krav på kontroll i syfte att aktivt motverka fel och oegentligheter. Ett särskilt fokus på informations- och cybersäkerhet och att skydda kommunen från angrepp och störningar är därför viktiga åtgärder för att säkra kommunens resiliens och robusthet framåt.

I arbetet med att *Agera proaktivt för ett inkluderande Lund* ingår att följa och möta befolkningens utveckling och behov över tid. Det är tydligt att inflödet till socialtjänsten fortsätter att öka. Ökningen sker snabbare än befolkningsökningen och drivs framför allt av en större anmälningsbenägenhet från skola, polis och andra myndigheter. Ett omfattande arbete pågår inför att den nya socialtjänstlagen träder i kraft sommaren 2025. Lagen, och därmed kommunens omställning, riktar fokus på att fånga upp social problematik i ett tidigt skede, men även att kunna erbjuda lätt tillgängliga insatser i ett skede när den sociala problematiken redan är etablerad samt göra fördjupade utredningar i situationer där det krävs. Det handlar om att ge mer till dem med störst behov och tillräckligt till dem med mindre behov i samverkan med olika samhällsaktörer. Det är en del i hur kommunen agerar proaktivt för ett inkluderande Lund.

Kommunfullmäktiges mål Klimatneutralitet 2030 är tätt sammankopplat med den strategiska blickpunkten *Fokusera rätt i klimatomställningen*. Att fokusera

klimatekonomiställningsarbetet till att bli mer utåtriktad, med särskilt fokus på att leda samverkan i bred allians med andra aktörer, är Lunds kommuns största prioritet i arbetet för att uppnå klimatneutralitet. Utfallet för 2024 visar att detta arbete går framåt men att utmaningar kvarstår, framför allt rörande utsläpp från transportsektorn för att måluppfyllelse ska kunna nås fullt ut.

Drift- och investeringsredovisning

Driftsredovisning

Miljoner kronor	2024					2023			
	Intäkter	Kostnader	Netto	Budget	Avvikelse	Intäkter	Kostnader	Netto	Budget
Byggnadsnämnd	43	-91	-49	-46	-3	48	-90	-42	-39
Teknisk nämnd	215	-645	-430	-429	-1	139	-499	-360	-360
Renhållningsstyrelse	205	-203	3	0	3	203	-201	2	1
Utbildningsnämnd	1 388	-2 190	-801	-814	13	1 268	-2 030	-762	-752
Kultur- och Fritidsnämnd	100	-563	-463	-461	-2	108	-550	-442	-428
Överförmyndarnämnd Lund/Eslöv	7	-23	-16	-18	2	8	-24	-15	-17
Arbetsmarknads- och socialnämnd	139	-932	-793	-779	-14	145	-882	-737	-721
Miljönämnd	15	-34	-19	-21	2	13	-32	-20	-18
Vård- och Omsorgsnämnd	427	-3 096	-2 670	-2 702	32	467	-2 954	-2 486	-2 451
Barn- och skolnämnd	811	-3 856	-3 044	-3 038	-6	785	-3 691	-2 906	-2 906
Servicenämnd	1 690	-1 780	-89	-74	-15	1 839	-1 893	-54	-57
Kommunstyrelse	447	-846	-399	-382	-18	322	-702	-379	-405
Valnämnd	4	-10	-7	-7	0	0	-2	-2	-2
Habostyrelse	7	-13	-7	-7	0	7	-13	-6	-6
Kommunfullmäktige	0	-22	-22	-22	0	0	-19	-19	-20
Summa Nämnderna	5 499	-14 305	-8 806	-8 800	-6	5 354	-13 581	-8 227	-8 181
Centrala poster*	85	111	197	211	-15	55	197	252	147
Eliminering av interna poster**	-3 347	3 347				-3 117	3 117		
Verksamhetens nettokostnader	2 237	-10 846	-8 609	-8 589	-20	2 291	-10 267	-7 974	-8 034

*I centrala poster ingår resultat från exploateringsverksamheten, extern pensionskostnad, externt finansnetto, interna motbokningar avseende internränta och PO-pålägg samt justeringar för interna poster kopplat till investeringar.

**Eliminering av interna poster avser justering av interna poster inom driftredovisningen. Verksamhetens nettokostnader överensstämmer med motsvarande rad i resultaträkningen i avsnittet finansiella rapporter.

Nedan görs en analys över de nämnder med större avvikelser mot budget. För mer information hänvisas till nämndernas årsanalyser.

Nämndernas resultat övergripande

Nämnderna redovisar sammanlagt ett underskott om 6 miljoner kronor. Lunds kommun genomför ett förvaltningsövergripande omställningsarbete för att dämpa kostnadsutvecklingen, och riktade insatser har genomförts i verksamheter med underskott.

Jämfört med delårsrapporten per augusti har underskotten i nämnderna minskat avsevärt. I augustirapporten bedömdes de resultatförbättrande åtgärderna inom nämnderna ge en effekt om 30 miljoner kronor. Utfallet för 2024 visar att nämnderna förbättrade sitt resultat med 97 miljoner kronor i jämförelse med prognosen från delårsrapporten i augusti. Utöver nämndernas resultatförbättrande åtgärder har även inkomna statsbidrag under hösten haft en ökad effekt på utfallet och bidragit till en bättre resultatförbättring än förväntat.

Underskott av tillfällig karaktär

Underskottet inom servicenämnden för markentreprenad om 20 miljoner kronor bedöms vara av tillfällig karaktär. Även uppbyggnaden av den nya samhällsbyggnadsförvaltningen har medfört tillfälliga kostnader, där Tekniska nämnden uppger kostnader om 5 miljoner kronor.

Ökade kostnader inom kommunens reserverade medel för lokaler bedöms också vara av tillfällig karaktär. Utfallet visar även lägre intäkter för byggnadsnämnden och kultur- och fritidsnämnden. Byggnadsnämndens intäktsnivåer har påverkats negativt av lågkonjunkturen, medan intäkterna för Högevallsbadet har minskat till följd av renoveringsarbeten under sommaren.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen redovisar ett underskott på 18 miljoner kronor, vilket främst beror på att driftmedel för tillkommande lokalkostnader har uppgått till 47 miljoner kronor, vilket är 28 miljoner kronor mer än budgeterat. Enligt gällande ekonomisk styrmodell avsätts särskilda reserverade medel hos kommunstyrelsen för tillkommande lokalkostnader. Dessa medel fördelas sedan till nämnderna när verksamheterna tar lokalerna i bruk. Budgetöverskridandet för tillkommande lokalkostnader förklaras huvudsakligen av renoveringen och ombyggnationen av Vikingaskolan, där engångskostnader för sanering och utrangering varit betydande.

Kommunstyrelsens verksamhet, exklusive reserverade medel, visar ett resultat som är 2 miljoner kronor bättre än budget. Under året har ett aktivt arbete bedrivits för att identifiera möjligheter att använda budgetmedel på bästa sätt. Kommunkontoret arbetar också aktivt för att minska konsultkostnaderna. Under 2024 uppgår dessa kostnader till 38 miljoner kronor. Det är en minskning med 9 miljoner kronor jämfört med föregående år, vilket motsvarar 19 procent.

Servicenämnd

Servicenämnden redovisar ett underskott om 15 miljoner kronor, vilket främst förklaras av ett underskott inom markentreprenad på 20 miljoner kronor. Nämnden uppger att det negativa utfallet huvudsakligen beror på tekniska nämndens beslut att initialt minska volymen av interna uppdrag till förmån för externa entreprenörer. Även om beslutet senare reviderades, kunde det intäktsbortfall som uppstod under årets första månader inte återhämtas innan verksamheten för markentreprenad överfördes till tekniska nämnden den 1 september.

Lundafastigheter redovisar en positiv budgetavvikelse på 6 miljoner kronor, huvudsakligen till följd av extraordinära intäkter såsom försäkringsersättningar och statsbidrag. Nämnden har bland annat erhållit en försäkringsersättning på 7 miljoner kronor för branden på Fågelskolan. Hyreskostnader för inhyrda lokaler och bostäder påverkar resultatet positivt med 17 miljoner kronor, vilket förklaras av lägre hyresökningar än budgeterat samt avslutade inhyrningar.

I resultatet ingår även sanerings- och utranteringskostnader på 14 miljoner kronor, kopplade till den nedbrunna gymbyggnaden och omklädningsrummen på Skryllegården. Samtidigt översteg kostnaderna för mediaförbrukning (el, värme, vatten) budgeten med 5 miljoner kronor.

Arbetsmarknads- och socialnämnd

Arbetsmarknads- och socialnämnd redovisar ett underskott om 14 miljoner kronor. Underskottet förklaras främst av underskott inom externa placeringar och öppna insatser samt försörjningsstöd. Flyktingverksamheten och arbetsmarknadsinsatser visar ett överskott vilket minskar det totala underskottet.

Externa placeringar och öppna insatser

Kostnaderna för externa placeringar och öppna insatser uppgår till 204 miljoner kronor, en ökning med 5 procent och 9 miljoner kronor jämfört med 2023. Även om ökningstakten har avtagit från föregående års 18 procent har kostnaderna sedan 2017 ökat med 59 procent. Denna utveckling beror på ett markant ökat inflöde av ärenden, särskilt fler orosanmälningar och fall med hög allvarlighetsgrad och komplexitet. Kostnadsutvecklingen påverkas också av prisjusteringar.

I förhållande till budget är underskottet för externa placeringar och öppna insatser 26 miljoner kronor. För att hantera de ökade kostnaderna genomför nämnden flera åtgärder, framför allt genom att stärka den interna öppenvården som ett alternativ till extern vård och minska placeringstider. Inom arbetsmiljöområdet vidtas insatser för att minska personalomsättningen och stärka kompetensen, vilket på sikt förväntas bidra till lägre kostnader.

Försörjningsstöd

Det genomsnittliga antalet hushåll som erhållit försörjningsstöd är 991 per månad, vilket överstiger nämndens mål på 950 hushåll. Samtidigt innebär det en minskning jämfört med 2023, då snittet var 1 014 hushåll per månad. Andelen invånare i Lund som får försörjningsstöd har sjunkit till 1,5 procent från 1,6 procent året innan.

Den totala kostnaden för försörjningsstödet uppgår till 138 miljoner kronor, vilket är en ökning med 7 miljoner kronor jämfört med föregående år och har resulterat i ett underskott på 8 miljoner kronor. Kostnadsökningen beror huvudsakligen på att snittkostnaden per hushåll har ökat med 11 procent, där en höjd riksnorm (+9 procent) samt ökade boendekostnader, såsom hyra och el, till följd av inflationen under 2024 har haft en betydande påverkan. Den genomsnittliga kostnaden per hushåll och månad uppgår nu till 12 100 kronor.

Flyktingverksamhet

Flyktingverksamheten redovisar ett överskott om 13 miljoner kronor vilket delvis förklaras av ökade intäkter kopplade till massflyktsdirektivet. Direktivet påverkar nyanländas rätt till socialförsäkringssystemet beroende på ankomsttidpunkt, vilket kan leda till framtida ökade kostnader för försörjningsstöd. För 2024 har detta behov inte ökat i motsvarande omfattning.

Arbetsmarknadsinsatser

Arbetsmarknadsinsatser redovisar ett överskott om 6 miljoner kronor och totalkostnad uppgick till 37 miljoner kronor. Nämnden uppger att överskott beror på effektiv personalplanering och att flera brukare ännu inte är redo för arbetsmarknadsanställningar utan behöver andra förberedande insatser.

Barn- och skolnämnden

Barn- och skolnämndens resultat visar ett underskott om 6 miljoner kronor. Nämnden uppger att lägre barn- och elevvolym har resulterat i en positiv avvikelse för skolpeng om 7 miljoner kronor. Samtidigt påverkas resultatet av en negativ avvikelse för skolskjuts om 11 miljoner kronor, en kostnad som från och med 2025 kommer att finansieras genom en motsvarande budgetutökning.

Förskolans enheter redovisar ett överskott om 8 miljoner kronor, motsvarande en positiv avvikelse om 1,3 procent av intäkterna från resursfördelningen. Grundskolans enheter redovisar däremot ett underskott om 7 miljoner kronor, motsvarande en negativ avvikelse om 0,5 procent.

Extraordinärt stöd

Resurserna för extraordinärt stöd redovisar ett underskott på 5 miljoner kronor för grundskoleelever och 10 miljoner kronor för förskolebarn. Trots att antalet barn och elever inom stödet har minskat, har kostnaderna ökat med 9 miljoner kronor jämfört med 2023

Förskolans verksamhet

Förskolans positiva resultat om 8 miljoner kronor förklaras främst av väl genomförda anpassningar till det minskade barnantalet samt ökade bidrag i samband med bokslutet. Under 2024 minskade antalet barn i de kommunala förskolorna med cirka 130, vilket har inneburit ett aktivt arbete för att anpassa verksamheten till rådande förutsättningar. Totalt har det funnits 62 kommunala förskolor under året, varav tre har avvecklats. Därutöver har flera förskolor anpassat sin verksamhet genom att stänga avdelningar där barnantalet minskat över tid. Genom en kontinuerlig översyn av lokalkapaciteten i relation till elevpengen och barnantalet skapas bättre förutsättningar för en hållbar verksamhet. En fortsatt översyn gällande lokalkapaciteten jämfört med antalet barn har skett under året, vilket medfört förslag på förändringar till år 2025.

Grundskolans verksamhet

Grundskolans verksamhet visar en resultatförbättring jämfört med föregående år, där flera enheter har lyckats anpassa sin organisation och ekonomi till rådande förutsättningar. Exklusive den anpassade grundskolan redovisar verksamheten en positiv budgetavvikelse om 12 miljoner kronor, vilket är en förbättring med 28 miljoner kronor jämfört med 2023. Vid årets början identifierades ett omställningsbehov om 12 miljoner kronor. Baserat på resultatet har behovet av omställning totalt sett genomförts med marginal även om det finns enheter som fortfarande behöver anpassa sig för en budget i balans 2025.

Den anpassade grundskolan står för den största delen av grundskolans negativa budgetavvikelse och redovisar ett underskott om 19 miljoner kronor, motsvarande 22 procent av budgeten. En viktig faktor är den komplexa elevsammansättningen med stora variationer i behov, vilket påverkar personalplanering och gruppindelning. Även lokalernas utformning har betydelse för verksamhetens organisering. För att möta dessa utmaningar pågår en översyn av organisation, lokaler och resursfördelning, och inför 2025 tillförs 5 miljoner kronor från grundskolesatsningen.

Trots det positiva resultatet för grundskolan som helhet kvarstår vissa utmaningar. Vissa enheter behöver ytterligare anpassningar för att nå budgetbalans 2025, och faktorer som volymförändringar, höga fasta kostnader och elevomsättning fortsätter att påverka verksamheten. Arbetet med att anpassa och utveckla organisationen fortsätter, med fokus på att säkerställa en långsiktig och hållbar verksamhet.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden redovisar ett positivt resultat om 13 miljoner kronor. Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola visar ett överskott på 8 miljoner kronor, främst till följd av att inflyttning i nyrenoverade lokaler på Polhemskolan och Vipan lett till en avvikelse mellan budget och faktiskt utfall. Färre elever hos andra huvudmän än Lunds kommun samt lägre avskrivningar, till följd av framflyttade investeringar, har också bidragit till det positiva utfallet.

Även inom vuxenutbildningen finns ett överskott på 8 miljoner kronor. Det förklaras av färre elever inom teoretiska gymnasiala utbildningar och en fördröjd helårseffekt av nya arbetsmarknadsinsatser. Därutöver har ett obudgeterat bidrag till SFI för ukrainare påverkat resultatet.

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden redovisar ett positivt resultat om 32 miljoner kronor. Det positiva resultatet förklaras främst av prestationsbaserade statsbidrag om 42 miljoner kronor, vilka har tilldelats för att minska andelen timanställningar och utöka bemanningen av sjuksköterskor vid särskilda boenden. Nämnden uppger att exklusive de prestationsbaserade statsbidragen skulle nämnden ha redovisat ett underskott om 9 miljoner kronor.

Särskilt boende

Särskilt boende för äldre redovisar ett underskott om 9 miljoner kronor. Underskottet finns inom egen regi och beror huvudsakligen på personalkostnader. Nämnden påpekar att införandet av heltid som norm, avskaffandet av delade turer samt införandet av nya regler för dygns- och veckovila förklarar 40 miljoner kronor av underskottet inom egen regi.

Vidare uppger nämnden att underskott inom egen regi har förekommit under flera år och att det pågår ett arbete med genomlysning av verksamheten samt framtagande av en åtgärdsplan. Underskottet för 2024 har dock till stor del kompenseras av centrala anslag, som varit avsedda för särskilt boende för äldre men inte tagits i anspråk på grund av låg beläggning.

Hemvård, korttidsverksamhet och dagverksamhet

Hemvården, korttidsverksamheten och dagverksamheten redovisar ett överskott om 16 miljoner kronor. Överskottet förklaras främst av att centrala anslag för volymökningar inom hemtjänst och korttidsverksamhet inte har tagits i anspråk. Dessutom har korttidsverksamheten haft låg beläggning, vilket ytterligare bidrar till överskottet.

För att ta ansvar för den ekonomiska situationen har nämnden minskat antalet övertidstimmar och sänkt kostnaderna för bemanningsköp av sjuksköterskor med 10 miljoner kronor. Samtidigt har kostnaderna för hjälpmedel, särskilt rullstolar och madrasser, ökat med 10–15 procent, vilket har påverkat resultatet negativt med 7 miljoner kronor.

Investeringsredovisning

Nämnd	Inkomst	Utgift	Netto- investering	Ram	Avvikelse
Byggnadsnämnd		-1	-1	-2	1
Teknisk nämnd	18	-214	-196	-272	76
Renhållningsstyrelse	0	-23	-23	-55	32
Utbildningsnämnd		-20	-20	-13	-7
Kultur- och fritidsnämnd		-50	-50	-52	1
Arbetsmarknads- o socialnämnd		-1	-1	-2	1
Miljönämnd		0	0	-1	0
Vård- och omsorgsnämnd		-6	-6	-15	9
Barn- och skolnämnd		-6	-6	-19	13
Service nämnd		-240	-240	-250	10
Kommunstyrelse	1	-285	-284	-488	204
Habostyrelsen		0	0	-1	0
Investeringar	19	-846	-827	-1 168	341
Teknisk nämnd - total exploatering *	171	-187	-16	19	-35
Investeringar inklusive exploatering	190	-1 033	-843	-1 149	306
<i>Justering till årsredovisningens övriga delar</i>					
Tillägg finansiell leasing		-6	-6		-6
Avdrag bidrag till statlig infrastruktur		32	32	41	-9
Avdrag förutbetalt markköp		21	21		
Justering för exploatering*	-171	63	-108	-159	51
Investeringar enligt redovisningsmässiga principer	19	-923	-903	-1 266	342
* Teknisk nämnd har en total budget för exploatering. Den del av exploateringsprojektet som avser investeringar i allmän plats klassificeras som anläggningstillgång (investering). Tomtmark som är avsett för försäljning klassificeras som omsättningstillgång. Exploaterings- och försäljningsintäkter redovisas i resultaträkningen.					

Nedan beskrivs större avvikelser mot budget per nämnd. För mer information hänvisas till nämndernas årsanalyser.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen visar en positiv avvikelse jämfört med budget på 204 miljoner kronor. Avvikelsen beror till största del på att byggprojekt helt eller delvis skjutits framåt i tiden. Större investeringar i verksamhetslokaler löper vanligtvis över flera budgetår och det är svårt att förutse på vilka år kostnaderna kommer falla ut. Tidsförskjutning har olika anledningar. För vissa projekt handlar det om att behovet av verksamhetslokalen flyttats fram i tid. För andra har det genomförts upphandlingar som landat på för höga kostnader och därmed behövs göras om. Projekt drabbas också av oförutsedda händelser under projektets gång som kan påverka genomförandet.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden visar en positiv avvikelse jämfört med budget på 41 miljoner kronor. Avvikelsen förklaras av tidsförskjutningar inom projekt samt konkurser hos tilldelade entreprenörer inom två projekt. Nämnden budgeterade under året för ett stort markförvärv där beslutet har överklagats. Överklagandet har medfört att markaffären inte vunnit laga kraft och att investeringskostnaderna för 2024 därmed blev lägre än budgeterat.

Renhållningsstyrelsen

Renhållningsstyrelsen visar en positiv avvikelse jämfört med budget på 32 miljoner kronor. Avvikelsen beror till största del på senare leveranser av beställda fordon men även lägre investeringsutgifter för sopsugsystemet på Brunnsberg. De lägre investeringsutgifterna inom projektet är kopplade till en minskad byggnation av bostäder jämfört med prognos.

Barn- och skolnämnden

Barn- och skolnämnden har en positiv avvikelse på 13 miljoner kronor. Avvikelsen förklaras i huvudsak av att verksamheten investeringar i inventarier har senarelagts till kommande budgetår.

Servicenämnden

Servicenämnden visar en positiv avvikelse jämfört med budget på 10 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på lägre investeringsutgifter än budgeterat för investeringar i laddstolar.

Vård- och omsorgsnämnden

Vård och omsorgsnämnden har en positiv avvikelse på 9 miljoner kronor. Avvikelsen förklaras i huvudsak av att verksamhetens behov av investeringar i inventarier varit lägre än budgeterat.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden visar en negativ avvikelse jämfört med budget på 7 miljoner kronor. De högre investeringsutgifterna är helt kopplade till investeringar i inventarier till nämndens ny- och ombyggnadsprojekt Hedda Anderssonsgymnasiet, Polhemskolan byggnad 2 och Campus Vippan.

Större investeringsprojekt

Tabellen redovisar kommunens större investeringsprojekt under 2024. Större investeringsprojekt definieras som projekt med totala investeringsutgifter på 30 miljoner kronor eller mer. Investeringsprojekten har en indexerad budgettram vilket innebär att beslutad total investeringsutgift justeras med gällande index till och med byggstart inom projektet.

Projektets namn	Beslutade investerings-utgifter för hela projektet	Prognostiserade investerings-utgifter för hela projektet	Prognostiserade avvikelser för hela projektet	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse 2024
Campus Vipan	445	445	0	94	114	-20
Fäladslyktan	425	425	0	0	1	-1
Vikingaskolan	311	280	31	100	55	45
Ridsportsanläggning	160	180	-20	90	1	89
Södra stambanan hpl Klostergården	111	112	-1	34	32	2
Kunskapsparken	89	89	0	7	6	1
Vårfruskolan	77	77	0	30	8	22
Påskagänget, idrottshall	75	75	0	10	1	9
Drabantvägens förskola	70	70	0	10	1	9
Polhemskolan Byggnad 2 och 9	69	69	0	29	53	-24
Häckeberga idrottshall	66	66	0	0	3	-3
Södra Råbylund III Söder	63	67	-4	5	12	-7
Stångby Väster II byggator och stadsdelspark	59	65	-6	1	-5	6
Stenröseskolan	41	40	1	20	8	12
Tunnel under stambanan	39	41	-2	2	3	-1
Södra Råbylund III Norr	35	33	2	0	2	-2
Södra Råbylund III Norr	35	35	0	5	0	5

Finansiella rapporter

Resultaträkning

miljoner kronor	Not	Kommunen			Koncernen	
		Budget				
		2024	2024	2023	2024	2023
Verksamhetens intäkter	3	2 035	2 130	2 077	6 857	7 025
Verksamhetens kostnader	4	-10 193	-10 319	-9 806	-13 831	-13 482
Avskrivningar		-550	-527	-496	-1 132	-1 070
Jämförelsestörande poster	5	119	107	250	66	93
Verksamhetens nettokostnader		-8 589	-8 609	-7 974	-8 040	-7 434
Skatteintäkter	6	7 332	7 278	7 161	7 278	7 161
Generella statsbidrag och utjämning	7	1 235	1 274	991	1 274	991
Verksamhetens resultat		-22	-58	178	511	718
Finansiella intäkter	8	262	335	262	77	37
Finansiella kostnader	9	-312	-364	-290	-504	-408
Finansiella, jämförelsestörande poster	10		45	38	139	39
Resultat efter finansiella poster		-72	-42	187	223	386
Extraordinära poster						
Årets resultat		-72	-42	187	223	386
Avräkning mot balanskravet			-50	-44		
Årets resultat efter balanskravsjusteringar		-72	-91	144		

Balansräkning

miljoner kronor	Not	Kommunen		Koncernen	
		2024	2023	2024	2023
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar	11	3	3	5	150
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader, tekniska anläggningar	12	10 023	9 655	26 828	25 492
Maskiner och inventarier	13	462	462	765	747
Finansiella anläggningstillgångar	14	6 664	5 608	540	540
Summa anläggningstillgångar		17 152	15 728	28 138	26 929
BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR	15	154	129	154	129
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Förråd, lager och exploateringsfastigheter	16	326	344	445	481
Fordringar	17	2 117	2 106	1 576	2 006
Kortfristiga placeringar	18	394	327	424	355
Kassa och bank		284	216	344	521
Summa omsättningstillgångar		3 120	2 993	2 789	3 363
SUMMA TILLGÅNGAR		20 426	18 850	31 081	30 421
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital vid årets början		7 070	6 882	10 818	10 438
- varav resultatutjämningsreserv		1 540	1 540	1 540	
Årets resultat		-42	187	223	386
Eget kapital vid årets slut		7 028	7 070	11 006	10 818
- varav resultatutjämningsreserv		1 449	1 540	1 448	1 540
Avsättningar					
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	20	1 362	1 014	1 403	1 051
Andra avsättningar	21	44	74	1 262	1 153
Summa avsättningar		1 406	1 088	2 665	2 204
Skulder					
Långfristiga skulder	22	7 339	5 646	12 052	11 004
varav lån för annans räkning		4 474	3 529	60	55
Kortfristiga skulder	23	4 653	5 047	5 358	6 394
varav lån för annans räkning		900	1 000		
Summa skulder		11 992	10 693	17 410	17 399
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTN. O SKULDER		20 426	18 850	31 081	30 421
Panter och ansvarsförbindelser					
Panter och därmed jämförliga säkerheter	24				
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulder eller avsättningar	25	2 065	2 020	2 065	2 020
Övriga ansvarsförbindelser	26	3 539	4 049	1 251	1 216

Kassaflödesanalys

miljoner kronor	Not	Kommunen			Koncernen	
		Budget				
		2024	2024	2023	2024	2023
Årets resultat efter finansiella poster		-72	-42	187	223	386
Justering för ej likvidpåverkande poster	28	701	800	622	1 569	1 280
Justering för ianspråktaga avsättningar			-36	-31	-36	-31
Medel från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital			722	779	1 756	1 635
Ökning (-)/minskning lager av exploateringsmark			17	-36	17	-36
Ökning (-)/minskning förråd och lager			0	-1	19	0
Ökning (-)/minskning kortfristiga fordringar			-103	149	431	531
Ökning (+)/minskning kortfristiga skulder			129	-8	-507	-543
Kassaflöde från löpande verksamhet			765	883	1 716	1 588
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Avyttring av dotterföretag					95	
Investering i immateriella anläggningstillgångar			-1		-1	-2
Investering i materiella anläggningstillgångar		-1 099	-922	-1 038	-2 520	-2 504
Försäljning av materiella anläggningstillgångar			9	10	37	37
Investeringsbidrag/periodiserad försäljningsintäkt			56	86	33	114
Minskning av långfristiga fordringar			1	1	-44	4
Förändring av andra finansiella anläggningstillgångar			-12	-12	18	-10
Kassaflöde från investeringsverksamhet			-869	-954	-2 382	-2 360
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Upplåning/amortering långfristiga skulder		470	1 696	462	1 070	84
Upplåning/amortering kortfristiga lån			-521	-274	-519	54
Amortering av skulder för finansiell leasing			-4	11	-4	7
Förändrad fordran avseende förmedlade lån			-945	-798	-5	-22
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga placeringar			-22	-18	-21	-20
Kassaflöde från finansieringsverksamhet			203	-617	521	103
UTBETALNING AV BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR			-32	-43	-32	-43
Kassaflöde från utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		0	-32	-43	-32	-43
Årets kassaflöde						
		0	68	-731	-177	-712
Likvida medel vid årets början			216	947	521	1 233
Likvida medel vid årets slut			284	216	344	521

Noter

Innehållsförteckning

- Not 1 Redovisningsprinciper
Not 2 Uppskattningar och bedömningar
Not 3–10 Noter till resultaträkningen
Not 11–26 Noter till balansräkningen
Not 27 Leasing
Not 28 Not till kassaflödesanalysen
Not 29 Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision
Not 30 Koncerninterna förhållanden

(Alla belopp i noterna anges i miljoner kronor)

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.

Kommunkoncernen och sammanställda räkenskaper

Kommunkoncernen består av följande kommunala koncernföretag:

Bolag	Ägarandel
Lunds Rådhus AB	100 %
Lunds Kommuns Fastighets AB	100 %
Lunds Kommuns Parkerings AB	100 %
Visit Lund AB	100 %
Fastighets AB Lund Arena	100 %
Kraftringen	82,39 %
Räddningstjänst Syd	22,51 %
VA Syd	18,63 %

Inga förändringar i sammansättningen har skett under räkenskapsåret.

De sammanställda räkenskaperna omfattar Lunds kommun och de juridiska personer i vilka kommunen har ett betydande inflytande. Med detta menas att kommunen innehar minst 20 procent av rösterna i denna juridiska person.

VA Syd ingår, trots att dess ägarandel är under 20 procent. Det beror på att företaget ägs med andra kommuner och verksamheten är en kommunal angelägenhet.

Lund Science Village AB ingår inte i den sammanställda redovisningen, eftersom dess andel av kommunala kommunkoncernens omsättning och omslutning är obetydlig.

Som konsolideringsmetod används förvärvsmetoden, vilket innebär att övriga juridiska personers egna kapital har eliminerats i sin helhet vid förvärvet. I den sammanställda redovisningen ingår därför endast den del av enhetens egna kapital som tillkommit efter förvärvet. Tillgångar och skulder samt intäkter och kostnader har upptagits till så stor del som motsvarar kommunens aktieinnehav.

Räkenskaperna i den sammanställda redovisningen är uppställda efter de principer kommunen tillämpar om olikheterna inte är oväsentliga.

De aktiebolag som ingår i den sammanställda redovisningen upprättar sina bokslut i enlighet med Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 (K3). Kommunalförbunden lyder under samma normering som kommuner och regioner.

Interna poster av väsentlig karaktär mellan de ingående enheterna och kommunen har eliminerats.

Obeskattade reserver har efter avdrag för uppskjuten skatteskuld hänförs till eget kapital. I den sammanställda redovisningen redovisas bolagens obeskattade reserver dels som eget kapital (79,4 procent), dels som uppskjuten skatt (20,6 procent).

Verksamhetens kostnader och intäkter

Avskrivningar

Materiella anläggningstillgångar skrivs av linjärt över den beräknade nyttjandeperioden, baserat på anskaffningsvärde exklusive eventuellt restvärde. Komponentavskrivning tillämpas för byggnader och tekniska anläggningar som är anskaffade 2015 eller senare. I samband med större ombyggnationer sker i befintliga byggnader, görs en fördelning av kvarvarande anskaffningsvärde på komponenter. Följande avskrivningstider tillämpas:

Anläggningstillgång	Antal komponenter	Avskrivningstid (antal år)
Byggnader	9	10,15,20,25,30,40,60,75
Publika fastigheter (gator, vägar och parker)	3	12,15,20,25,35,40,60,100
Maskiner och inventarier	ej tillämpligt	3–10

På tillgångar i form av mark och konst sker ingen avskrivning.

Nedskrivningsbehov bedöms för större anläggningstillgångar om indikation förekommer på att tillgångens verkliga värde understiger redovisat värde.

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKR:s decemberprognos.

Klassificering av finansiella instrument

Kommunens pensionsmedelsportfölj är klassificerad som finansiell omsättningstillgång och värderas till verkligt värde i enlighet med RKR R7, med undantag för sådana tillgångar som är undantagna enligt rekommendationen. Orealiserade vinster och förluster avräknas vid avstämning mot balanskravet.

Anläggningstillgångar

Immateriella rättigheter av väsentligt värde som medför framtida ekonomiska fördelar tas upp som immateriell tillgång. Immateriella anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minus avskrivning.

Materiella anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minus avskrivning och eventuell nedskrivning.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Korttidsinventarier med en ekonomisk livslängd på max 3 år och inventarier av mindre värde, max ett halvt prisbasbelopp, kostnadsförs direkt.

Bidrag till statlig infrastruktur

I enlighet med lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter, redovisar kommunen bidrag till statlig infrastruktur som anläggningstillgång. Avskrivningstiden är 25 år.

Finansiell leasing

Tillgångar som leasas med finansiell leasing, redovisas som tillgång respektive skuld i balansräkningen. Leasingavgifter fördelas på avskrivningar och ränta.

Exploateringsredovisning

Investeringar i gator och parker redovisas som anläggningstillgångar och avskrivning påbörjas när de tas i bruk.

Tomter för försäljning värderas kollektivt per exploateringsstapp. I anskaffningsvärdet ingår mark, andel av projektering och direkta utgifter för åtgärder på tomtmarken.

Intäkter från exploateringsområden redovisas löpande i samband med försäljningen och andel av kostnader för sålda tomter matchas mot intäkterna.

Inkomster i form av exploateringsersättningar och andra bidrag till finansiering av investeringar från privata aktörer intäktsförs i takt med att investeringen färdigställs och intäktskriterierna är uppfyllda. När investeringen är färdig att tas i drift, har kommunen fullgjort sin förpliktelse och inkomsten ska därför till fullo vara intäktsförd.

Avsättningar

Avsättning har skett för återstående markarbeten inom exploateringsområden där markintäkter har influtit. Avsättning har skett för återställningsarbete vid paviljongbyggnader till skolor och förskolor.

Pensioner

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS (Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld).

Pensionsåtaganden för anställda i de företag som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt BFN K3.

Säkringsredovisning

Redovisning av derivat och säkringsredovisning tillämpas. Säkringsredovisning innebär att utestående finansiella derivat inte värderas enligt lägsta värdets princip. Samtliga innehav av finansiella derivat avser så kallade ränteswappar från rörlig till fast ränta i SEK och kvalificerar sig för säkringsredovisning enligt RKR 21. Köp eller försäljning av finansiella tillgångar eller skulder redovisas per likviddagen.

Redovisning av renhållningsverksamheten

Den del av renhållningsverkets resultat, som regleras enligt självkostnadsprincipen bokförs som en kortfristig skuld. En fördelning av verksamheten har skett så att 70 procent avser verksamhet enligt självkostnadsprincipen.

Förvaltningen belastas med centrala overheadkostnader i förhållande till hur stort behov den har av berörda tjänster. Räntan beräknas på rörelsekapital med hänsyn tagen till förvaltningens faktiska upplåningsbehov och följer kommunens räntesats för övriga förvaltningar, det vill säga SKR:s snitträntesats. Kostnader konteras i möjligaste mån direkt på förvaltningens respektive verksamhet (självkostnad/icke självkostnad). Fördelning av fasta kostnader sker med en fördelningsnyckel baserad främst på omsättning. Balansräkning upprättas för enheten med den inskränkningen att leverantörsskulder inte särskiljs inom kommunen.

Särredovisning finns att tillgå hos Renhållningsverket.

Redovisningsprinciper i driftredovisningen

Löner har belastats med ett personalomkostnadspålägg på 39,25 procent som inkluderar sociala avgifter och pensionskostnader.

Materiella och immateriella anläggningstillgångar belastas med verklig avskrivningskostnad samt en internränta på 1,25 procent i enlighet med förslag från SKR.

Internhyror för lokaler debiteras respektive verksamhet enligt kommunens interna modell. Modellen bygger på självkostnad, dock med en internränta på 2,0 procent på de materiella anläggningstillgångar som hyrs ut internt. Värme, vatten, el och vaktmästeri debiteras utifrån verklig förbrukning/nyttjande.

IT-kostnader interndeberas utifrån självkostnad och verkligt nyttjande.

Kostnader för gemensam administration fördelas ut till de verksamheter som inte är anslagsfinansierade.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Följande poster innehåller sådana bedömningar att om väsentliga förutsättningar ändras så kan det ha effekt på kommunens resultat.

Exploatering

Resultatavräkning sker successivt för varje huvudprojekt. En bedömning av slutresultatet görs löpande under året och vid varje delårs- och årsbokslut och detta ligger till grund för respektive års resultat. Prognos avseende projektets slutliga utfall är en kritisk bedömning som är väsentlig för resultatredovisningen under projektets gång. Projektprognoserna utvärderas regelbundet under respektive exploateringsprojektets löptid och justeras vid behov. Risk finns att slutligt resultat kan avvika från successivt redovisat.

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande betraktas post som är sällan förekommande och överstiger väsentligt belopp. Dessutom redovisas alltid som jämförelsestörande kommunens realisationsvinster vid fastighetsförsäljningar och finansiella omsättningstillgångar samt kostnader och intäkter för tomtförsäljning i samband med markexploatering. Därutöver redovisas alltid nedskrivningar eller återföringar av tidigare nedskrivet aktievärde som jämförelsestörande post.

Not 3 Verksamhetens intäkter				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Försäljningsintäkter	36	33	42	39
Taxor och avgifter	502	470	3 416	3 591
Hyror och arrenden	271	250	1 402	1 252
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	430	442	438	476
Bidrag och gåvor från privata aktörer	73	0	73	0
Offentliga bidrag (investeringar)	18	17	18	17
EU-bidrag	4	10	4	10
Övriga bidrag	70	126	70	126
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	702	702	1 212	1 317
Intäkter från exploateringsverksamhet	177	202	106	201
Realisationsvinster på materiella och immateriella anläggningstillgångar	5	6	8	7
Övriga verksamhetsintäkter	30	28	189	197
	2 318	2 286	6 978	7 232
Avgår jämförelsestörande poster som redovisas på egen rad, se not 5	-189	-209	-121	-208
Summa verksamhetens intäkter	2 130	2 077	6 857	7 024

Not 4 Verksamhetens kostnader

	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Personalkostnader utom pensionskostnader	-5 759	-5 487	-6 523	-6 235
Pensionskostnader	-829	-698	-917	-770
Lämnade bidrag	-309	-301	-310	-301
Köp av verksamhet	-1 659	-1 578	-1 560	-1 505
Inköp av elkraft, vatten och gas för distribution			-1 530	-1 760
Lokal- och markhyror samt övriga fastighetskostnader	-777	-721	-1 082	-876
Inköp av material och varor	-402	-403	-534	-861
Inköp av tjänster	-316	-211	-532	-306
Realisationsförluster och utrangeringar	-17	-6	-17	-6
Kostnader sålda exploateringsfastigheter	-54	-59	-26	-59
Bolagsskatt			-99	-104
Övriga verksamhetskostnader	-279	-300	-756	-764
	-10 401	-9 765	-13 887	-13 547
Avgår jämförelsestörande poster som redovisas på egen rad, se not 5	82	-41	56	65
Summa verksamhetens kostnader	-10 319	-9 806	-13 831	-27 029

Not 5 Jämförelsestörande poster

	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Verksamhetens nettokostnader				
Realisationsresultat på anläggningstillgångar	-12	0	-9	1
Resultat från exploateringsverksamhet	123	143	80	142
Avsättning deponi	-13		-13	
Befarad kostnad för ej genomfört projekt	1	106		
Försäkringsersättning	7		7	
Nedskrivning materiella anläggningstillgångar				-49
Summa jämförelsestörande poster	106	250	66	93

Not 6 Skatteintäkter				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Preliminär kommunalskatt	7 286	7 027	7 286	7 027
Preliminär slutavräkning innevarande år	24	101	24	101
Justerad slutavräkning för föregående år	-33	33	-33	33
Summa skatteintäkter	7 278	7 161	7 278	7 161
Kronor per invånare				
Preliminär skatteinbetalning	55 829	54 737	55 829	51 730
Preliminär slutavräkning för bokslutsåret	184	787	184	1 170
Slutavräkningsdifferens föregående år	-253	257	-253	314
Summa skatteintäkter i kronor per invånare	55 760	55 781	55 760	53 214

Not 7 Generella statsbidrag och utjämning				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Inkomstutjämning	1 247	1 071	1 247	1 071
Kostnadsutjämning	-679	-696	-679	-696
Regleringsbidrag	399	300	399	300
Kommunal fastighetsavgift	240	233	240	233
Utjämningsbidrag LSS	21	25	21	25
Extra stöd för att öka bemanningen av sjuksköterskor och minska andelen timanställda inom äldreomsorgen	42	54	42	54
Övriga generella bidrag från staten	4	4	4	4
Summa generella statsbidrag och utjämning	1 274	991	1 274	991
Kronor per invånare				
Inkomstutjämningsbidrag	9 555	8 343	9 555	7 792
Kostnadsutjämningsavgift	-5 203	-5 421	-5 203	-4 705
Kommunal fastighetsavgift	1 839	1 815	1 839	1 744
Regleringsbidrag	3 057	2 337	3 057	2 757
Utjämningsbidrag LSS	161	195	161	47
Extra stöd för att öka bemanningen av sjuksköterskor och minska andelen timanställda inom äldreomsorgen	322	421	322	189
Övriga generella bidrag från staten	31	31	31	71
Summa generella statsbidrag och utjämning per invånare	9 762	7 721	9 762	7 895
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning utgår ifrån antal invånare den 1 november året före.				
Antal invånare i november året före	130 506	128 378	130 506	128 378

Not 8 Finansiella intäkter				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Utdelning från koncernföretag	112	78		
Utdelning på aktier och andelar	6	1	7	2
Realiserad vinst på försäljning av finansiella instrument	1		1	
Orealiserad värdestegring på finansiella instrument	44	38	47	39
Ränta från koncernföretag	177	141		
Andra ränteintäkter	17	19	43	22
Borgensavgifter	12	13	1	1
Valutakursdifferens på fordringar/skulder			10	13
Resultat från andelar i koncernföretag			103	
Övriga finansiella intäkter	11	10	16	-1
	380	300	227	77
Avgår, jämförelsestörande poster enligt not 10	-45	-38	-150	-39
Summa finansiella intäkter	335	262	77	37

Not 9 Finansiella kostnader				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Räntekostnader	-279	-226	-402	-327
Finansiell kostnad, förändring av pensionsavsättningar	-84	-63	-87	-65
Valutakursförluster			-4	-3
Förlust vid försäljning av finansiella instrument			-1	
Orealiserad värdeminskning på finansiella instrument			-11	0
Övriga finansiella kostnader	-1	-1	-10	-15
	-364	-290	-515	-408
Avgår, jämförelsestörande poster enligt not 10			11	
Summa finansiella kostnader	-364	-290	-504	-408
Genomsnittlig upplåningsränta %	3,06	2,69	2,47	2,54
Genomsnittlig upplåningsränta % exklusive derivat	3,82	3,53	4,02	3,73

Not 10 Jämförelsestörande, finansiella poster				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Realiserad vinst vid försäljning av finansiella instrument	1		1	0
Orealiserad värdestegring på finansiella instrument	44	38	47	39
Orealiserad värdeminskning på finansiella instrument			-11	
Rearesultat vid avyttring av dotterföretag			103	
Summa jämförelsestörande, finansiella poster	45	38	139	39

Not 11 Immateriella anläggningstillgångar				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Ingående anskaffningsvärde	15	15	339	358
Investeringar	1		1	-4
Försäljning, utrangering	-1		-243	
Omklassificeringar			-4	2
Årets valutakursdifferenser			-4	-17
Utgående anskaffningsvärde	15	15	89	339
Ingående ackumulerade av- och nedskrivningar	-12	-10	-189	-187
Försäljning, utrangering	1		111	
Årets valutakursdifferenser			2	7
Avskrivningar	-1	-2	-8	-9
Utgående ackumulerade avskrivningar	-12	-12	-84	-189
Utgående redovisat värde	3	3	5	150
Specifikation				
Goodwill				
Uttagsrättighet vattenkraft				137
Licensavgifter för IT- och telesystem	3	3	5	13
Övrigt				
	3	3	5	150
Genomsnittlig nyttjandetid, år	5	5	5	5

Not 12 Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Ingående anskaffningsvärde	13 901	12 031	37 039	33 943
Inköp	225	247	483	390
Försäljning/ utrangering	-40	-19	-110	-203
Överföringar	535	1 642	1 489	2 909
Utgående anskaffningsvärde	14 621	13 901	38 902	37 039
Ingående ackumulerade av- och nedskrivningar	-4 853	-4 464	-13 796	-13 020
Försäljning/ utrangering	28	15	86	171
Överföringar	-7	0	-2	
Årets nedskrivningar/återföringar				-49
Årets avskrivningar	-428	-404	-983	-898
Utgående ackumulerade av- och nedskrivningar	-5 260	-4 853	-14 695	-13 796
Utgående redovisat värde	9 361	9 048	24 207	23 244
Pågående investeringar				
Ingående anskaffningsvärde	608	1 735	2 248	3 345
Inköp	607	664	1 933	2 054
Utrangeringar	-7	-3	-11	-3
Överföringar	-547	-1 788	-1 549	-3 149
Utgående anskaffningsvärde	662	608	2 621	2 248
Utgående redovisat värde totalt	10 023	9 655	26 828	25 492
Genomsnittlig nyttjandetid, år	33	33	37	37

Not 13 Maskiner och inventarier				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Ingående anskaffningsvärde	1 357	1 187	2 011	1 761
Inköp	90	170	104	191
Försäljning/ utrangering	-131	-28	-149	-31
Överföringar	3	28	51	91
Utgående anskaffningsvärde	1 319	1 357	2 018	2 011
Ingående ackumulerade av- och nedskrivningar	-895	-834	-1 264	-1 160
Försäljning/ utrangering	129	26	147	28
Överföringar	6	3	6	3
Årets avskrivningar	-98	-90	-141	-135
Utgående ackumulerade av- och nedskrivningar	-858	-895	-1 252	-1 264
Utgående redovisat värde	462	462	765	747
Därav finansiell leasing	39	43	39	43
Bedömd genomsnittlig nyttjandetid, år	7	7	8	8

Not 14 Finansiella anläggningstillgångar

	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Aktier, andelar kommunkoncernföretag mm				
Kraftringen AB, 824 stycken (82,39%)	1 649	1 649		
Lunds Rådhus AB (100%), som äger 100% av:	8	8		
- Lunds Kommuns Fastighets AB, Lunds Kommuns Parkerings AB, Visit Lund AB, Fastighets AB Lund Arena				
Andelskapital i Kommuninvest	118	106	118	106
AB Sydsvatten	57	57	57	57
Science Village Scandinavia AB	13	13	13	13
Kommunassurans Syd Försäkrings AB	5	5	5	5
Kännedomen i Lund AB			9	9
Conduttore AB			26	26
Ideon Open AB	0	0		0
SYSAV, 846 stycken	1	1	1	1
Andelar i intresseföretag (50%)			94	127
Andra långfristiga placeringar			21	27
Summa aktier, andelar kommunkoncernföretag mm	1 851	1 839	344	372
Långfristig utlåning				
Lunds Kommuns Fastighets AB	3 000	2 100		
Fastighets AB Lund Arena	30	30		
Lunds kommuns Parkerings AB	100	150		
VA Syd	1 384	1 194		
SVS Science Village Scandinavia	60	55	60	55
Summa långfristig utlåning	4 574	3 529	60	55
Andra långfristiga fordringar				
Stöd till föreningar	14	15	14	15
Lunds Rådhus AB	194	194		
Uppskjuten skattefordran			2	21
Andra långfristiga fordringar			88	44
Summa andra långfristiga fordringar	208	209	104	80
Bostadsrätter	32	32	32	32
Summa finansiella anläggningstillgångar	6 664	5 608	540	540
<i>Kraftringen AB är ett holdingbolag som ägs av Lund, Lomma, Eslöv och Hörby kommuner. Holdingbolaget äger Kraftringen Energi AB, som är ett operativt moderbolag. Lunds kommun äger 82,39 % i Kraftringen AB.</i>				

Not 15 Bidrag till statlig infrastruktur				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Södra stambanan, Klostergårdens station				
Totalt bidrag	148	116	148	116
Ackumulerad upplösning	-6		-6	
varav årets upplösning	-6		-6	
	142	116	142	116
Skyttelbron till Kristallen				
Totalt bidrag	19	19	19	19
Ackumulerad upplösning	-8	-7	-8	-7
varav årets upplösning	-1	-1	-1	-1
	11	12	11	12
Väg 798 Genarp-Esarp-Kyrkheddinge				
Totalt bidrag	1	1	1	1
Ackumulerad upplösning	0	0	0	0
varav årets upplösning	0	0	0	0
	1	1	1	1
Summa bidrag till infrastruktur	154	129	154	129
<i>Bidragen upplöses på 25 år</i>				

Not 16 Förråd, lager och exploateringsområden				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Förråd	4	5	123	142
Exploateringstomter till försäljning	322	339	322	339
Summa förråd, lager och exploateringsområden	326	344	445	481

Not 17 Kortfristiga fordringar				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Kundfordringar	206	142	355	372
Förmedlade lån till koncernföretag	974	1 090		
Kommunalskattefordringar	93	284	93	284
Övriga kortfristiga fordringar	175	147	59	433
Upplupna generella statsbidrag	145	83	145	83
Upplupna riktade statsbidrag och kostnadsersättningar	4	5	4	6
Fordran kommunal fastighetsavgift	173	157	173	157
Övriga förutbetalda kostnader, upplupna intäkter	347	198	747	673
Summa kortfristiga fordringar	2 117	2 106	1 576	2 006

Not 18 Kortfristiga placeringar				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Aktier, aktiefondandelar, aktieindexobligationer				
Anskaffningsvärde	240	214	245	220
Värdereglering	153	109	155	110
	393	323	400	330
Obligationer mm				
Anskaffningsvärde	0	4	18	22
Värdereglering	0	0		-2
	0	4	18	21
Räntetak, räntebevis				
			6	5
Summa anskaffningsvärde vid årets slut	240	218	269	247
Summa orealiserad värdestegring vid årets slut	153	109	155	108
Summa kortfristiga placeringar	394	327	424	355
<i>Kommunens finansiella instrument innehas för att generera avkastning eller värdestegring och värderas till verkligt värde.</i>				

Not 19 Eget kapital				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Ingående eget kapital	7 070	6 882	10 818	10 441
- varav resultatutjämningsreserv	1 540	1 540	1 540	1 540
Valutaomräkningsdifferens			13	-6
Minoritetsintressen			-5	15
Ändrad redovisningsprincip				-2
Korrigerig			-3	-16
Justerat förvärvat kapital hänförliga till minoritet			-40	
Årets resultat	-42	187	223	386
Utgående eget kapital	7 028	7 070	11 006	10 818
- varav resultatutjämningsreserv	1 449	1 540	1 449	1 540

Not 20 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Alla belopp är inklusive särskild löneskatt				
Ingående avsättning	1 013	792	1 051	830
Nyintjänad pension	288	169	291	167
Nya efterlevandepensioner	0	6	0	6
Årets utbetalningar	-32	-30	-34	-32
Ränte- och basbeloppsuppräknig	104	78	107	80
Ändrat livslängdsantagande i RIPS				
Förändring löneskatt				
Övrigt	-11	-1	-12	-1
Utgående avsättning	1 362	1 014	1 403	1 051

Not 2.1 Andra avsättningar				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Avsättning för kommande exploateringsutgifter		8		8
Markåterställning efter tillfälliga paviljonger		21		21
Befarad ersättning för ej genomfört projekt		44		
Uppskjuten skatt			1 204	1 120
Övriga avsättningar	44		58	5
Summa andra avsättningar	44	74	1 262	1 153
<i>Förändringar under året</i>	<i>Exploatering</i>	<i>Mark- återställning</i>	<i>Skadestånd och liknande</i>	<i>Övriga avsättningar</i>
Årets ingående avsättning	8	21	44	5
Nya avsättningar	1	5		1
lanspråktagna avsättningar	-2	-1		
Omklassificering				
Outnyttjade belopp som återförts			-44	
Utgående avsättning	6	25	0	6

Not 22 Långfristiga skulder

	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Lån i bank och kreditinstitut	2 176	1 421	11 385	10 158
Lån för vidareutlåning	4 474	3 529	60	55
Revers VA Syd	57	57		
Finansiell leasing	31	33	31	33
Förutbetalda intäkter, exploateringsersättning	157	163	144	137
Förutbetalda intäkter, investeringsbidrag	444	443	432	471
Övriga långfristiga skulder				150
Summa långfristiga skulder	7 339	5 646	12 052	11 004
<i>Kommunen gör upplåning för direkt vidareutlåning till framförallt VA Syd och Lunds kommuns Fastighets AB.</i>				
<i>Statligt investeringsbidrag periodiseras på i genomsnitt 33 år, vilket är lika med nyttjandeperioden för de tillgångar som bidraget avser.</i>				
Uppgifter om lång- och kortfristig upplåning				
Genomsnittlig ränta %	3,06	2,69	2,47	2,54
Genomsnittlig ränta % exklusive derivat	3,82	3,53	4,02	3,73
Genomsnittlig kapitalbindningstid, år	2,62 år	2,18 år	2,45 år	2,21 år
Kapitalförfall, andel av lån				
-1 år	26 %	36 %	22 %	27 %
-1 -3 år	24 %	24 %	39 %	39 %
-3 -5 år	45 %	40 %	36 %	34 %
-5 -10 år	4 %	0 %	3 %	0 %
över 10 år	0 %	0 %	0 %	0 %
Genomsnittlig räntebindningstid, inklusive derivat	1,79 år	1,77 år	3,29 år	3,13 år
Genomsnittlig räntebindningstid, exklusive derivat	0,57 år	0,35 år	0,44 år	0,30 år
Marknadsvärde säkringsinstrument				
Säkrad låneskuld	3 175	3 175	9 965	9 264
Marknadsvärde derivat, mnkr	24	45	158	186
<i>Lån om 1 180 mnkr som förfaller inom 1 år utgörs av kommuncertifikat som oftast har en löptid på 3–4 månader. Vid löptidens slut emitteras nya kommuncertifikat. Om kommunen inte lyckas emittera nya certifikat finns tillgång till kreditlöften i form av kreditfaciliteter och checkräkningskrediter uppgående till 3 900 mnkr.</i>				

Not 23 Kortfristiga skulder				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Kortfristiga skulder till banker och kreditinstitut	1 900	2 323	1 928	2 965
Lån för vidareutlåning	900	1 000		
Leverantörsskulder	545	528	924	874
Personalens skatter, avgifter och avdrag	196	191	210	204
Upplupna personalkostnader (exkl. pensioner)	335	330	407	406
Upplupna pensionskostnader	353	340	354	337
Andra kortfristiga skulder	113	88	195	258
Förutbetalda avgifter, VA och renhållning	20	4	20	4
Förutbetalda generella statsbidrag	26	27	26	27
Förutbetalda riktade statsbidrag och kostnadsersättningar	9	20	9	20
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	255	197	1 284	1 300
Summa kortfristiga skulder	4 653	5 047	5 358	6 395
<i>Kommunen har ett kommuncertifikatprogram, varav delar har vidareutlånats till Lunds kommuns Fastighets AB.</i>				

Not 24 Panter och därmed jämförliga säkerheter				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
<i>Inga panter eller därmed jämförliga säkerheter</i>				

Not 25 Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp i balansräkningen

	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulder eller avsättningar				
Ingående ansvarsvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998 inklusive löneskatt	2 020	1 995	2 020	1 996
Årets utbetalningar	-153	-139	-153	-139
Ränte- och basbeloppsuppräknig	164	166	164	166
Ändrat livslängdsantagande i RIPS				
Övrigt	33	-2	33	-3
Utgående pensionsförpliktelser inklusive löneskatt	2 065	2 020	2 065	2 020
Övriga upplysningar avseende pensioner				
Aktualiseringsgrad	97 %	97 %	97 %	97 %
Antal förtroendevalda med rätt till visstidspension enligt PBF	1	1	1	1
Antal förtroendevalda med rätt till omställningsstöd enligt OPF-KL	6	6	6	6
Antal anställda med rätt till visstidspension	0	0	0	0

26 Övriga ansvarsförbindelser				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Borgensåtagande kommunala bolag				
Borgen för lån				
Lunds Kommuns Fastighets AB	2 400	2 950		
Lunds Kommuns Parkering AB	200	200		
Sydvatten AB	401	363	401	363
Borgen för pensionsutfästelser				
Kraftringen AB				
	3 001	3 513	401	363
Övriga borgensförbindelser				
Borgen för lån				
Stiftelser	8	8	8	8
Föreningar	3	4	5	4
Intresseföretag			825	825
Borgen för pensionsutfästelser	12	14	12	14
Summa övriga borgensförbindelser	23	26	850	851
Borgensförpliktelser totalt	3 024	3 539	1 251	1 214
Andra förpliktelser				
<i>Övre gränser för koncernkontokrediter</i>				
Lunds Kommuns Fastighets AB	200	275		
Lunds Kommuns Parkerings AB	100	100		
Kraftringen AB	200	120		
Lunds Rådhus AB	10	10		
Visit Lund AB	5	5		
	515	510	0	0
Summa övriga ansvarsförbindelser	3 539	4 049	1 251	1 215
<p><i>Kommunfullmäktige beslutar årligen om en ram om kommunal borgen samt vidareutlåning för Lunds Kommuns Fastighets AB, Lunds Kommuns Parkerings AB och VA Syd. Ramen inkluderar även bolagets utnyttjade kredit på koncernkontot.</i></p> <p><i>Lunds kommun har ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga förpliktelser. Samtliga kommuner som per 2024-12-31 var medlemmar i Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga dessa kommuner har ingåtts ett avtal om hur ansvaret skall fördelas på varje medlemskommun vid ett eventuellt infriande av borgensansvaret. Principerna för denna fördelning sker efter en beräkningsmodell grundad på samtliga medlemskommuners respektive ägarandel i Kommuninvest.</i></p>				

Not 27 Leasing				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal				
Minimileaseavgifter som förfaller till betalning:				
- inom 1 år	-369	-329	-369	-348
- mellan 1 och 5 år	-1 057	-922	-1 035	-948
- senare än 5 år	-648	-681	-597	-681
	-2 074	-1 932	-2 001	-1 977
Finansiella leasingavtal				
Maskiner och inventarier				
Minimileaseavgifter som förfaller till betalning:				
- inom 1 år	-8	-10	-12	-12
- mellan 1 och 5 år	-31	-33	-45	-45
- senare än 5 år			-5	-7
	-39	-43	-62	-64
Summa leasingåtagande	-2 113	-1 975	-2 063	-2 041

Not 28 Justering för ej likvidpåverkande poster				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Av- och nedskrivningar	527	496	1132	1 119
Upplösning av bidrag till infrastruktur	7	1	7	1
Upplösning investeringsbidrag, försäljningsintäkter	-60	-50	-53	-41
Gjorda/återförda avsättningar	355	213	498	254
Orealiserade värdeförändringar av placeringsmedel	-44	-38	-47	-38
Orealiserade valutakursförändringar			13	-2
Resultatandel i intresseföretag			10	-27
Reavinst/reaförlust	12	0	9	-2
Skattekostnader				1
Korrigerigering av tidigare fel				18
Övriga ej likvidpåverkande poster	3			-3
Summa justering för ej likvidpåverkande poster	800	622	1 569	1 280

Not 29 Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision				
	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Räkenskapsrevision				
Sakkunnigt biträde	1,0	1	1,7	1,5
Förtroendevalda revisorer	0,2	0,2	0,2	0,2
Auktoriserade revisorer (lagstadgad revision)			2,1	2,1
Summa kostnad för räkenskapsrevision	1,2	1,2	4,0	3,8
Övrig revision				
Sakkunnigt biträde	2,1	2,1	2,1	2,1
Förtroendevalda revisorer	1,1	1,1	1,1	1,1
Övriga tjänster			0,9	0,0
Summa kostnad för övrig revision	3,2	3,2	4,1	3,2
Skatterådgivning och övriga tjänster				
Total kostnad för revision	4,4	4,4	8,1	7,0

Not 30 Koncerninterna förhållanden

Enhet	Ägd andel	Försäljning		Räntor och borgensavgifter		Utdelning	
		Intäkt	Kostnad	Intäkt	Kostnad	Givna	Mottagna
Ägd andel direkt eller via Lunds Rådhus AB	%	Intäkt	Kostnad	Intäkt	Kostnad	Givna	Mottagna
Kommunen		88	462	193	15		112
Lunds Rådhus AB	100	3	2		0	25	28
Lunds Kommuns Fastighets AB	100	272	149	9	154	28	
Lunds Kommuns Parkerings AB	100	3	39		12		
Visit Lund AB	100	22	2				
Fastighets AB Lund Arena	100		1		1		
Kraftringen AB	82,4	189	20	6		87	
Räddningstjänsten Syd	22,1	19	3				
VA Syd	18,6	102	20		26		

Enhet	Ägd andel	Lån		Borgen	
		Givna	Mottagna	Givna	Mottagna
Kommunen		4 224		2 600	
Lunds Rådhus AB	100		194		
Lunds Kommuns Fastighets AB	100		3 850		2 400
Lunds Kommuns Parkerings AB	100		150		200
Visit Lund AB	100				
Fastighets AB Lund Arena	100		30		
Kraftringen Energi AB	82,4				
Räddningstjänsten Syd	22,1				
VA Syd	18,6				

Kommunrevisionen

2025-04-11
Till fullmäktige i Lunds kommun
Org. nr. 212000-1132

Revisionsberättelse för Lunds kommun 2024

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i Lunds kommuns samtliga styrelser och nämnder, och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens bolag och stiftelser.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige. Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna bedöms vara tillräcklig.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen av räkenskaperna har genomförts av vårt sakkunniga biträde i enlighet med standard för kommunal räkenskapsrevision. Vår granskning har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Granskningarna har, förutom när det gäller de lagstadgade granskningarna, prioriterats utifrån en risk- och väsentlighetsbedömning.

Under 2024 har revisionen genomfört två granskningar som vi särskilt vill uppmärksamma. Servicenämnden granskades avseende arbetet för att fastighetsunderhåll. Den sammanfattande bedömningen var att servicenämnden inte i tillräcklig utsträckning hade ett systematiskt arbetssätt för inventering, planering och uppföljning av fastighetsunderhållet. Särskilt besvärande var att motsvarande bedömning gjordes även i en granskning redan 2014. Vi anser emellertid inte att nuvarande nämnd kan lastas för avsaknaden av handlingskraft de senaste 10 åren. Dagens nämnd har däremot ett stort ansvar för att arbetet med fastighetsunderhållet nu drivs framåt. Tekniska nämnden granskades avseende underhåll av gator och vägar. Styrningen av underhållsarbetet bedömdes vara tillfredsställande men vi noterade samtidigt att det fanns en betydande underhållsskuld på gatu- samt gång- och cykelvägnäten. Denna uppskattades enligt tekniska nämndens egna bedömningar till ca 200 mnkr. Vi bedömer att underhållsskulden succesivt behöver reduceras till betydligt lägre nivåer.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Lunds kommun har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Handwritten signatures in blue ink, including initials like "S", "J", "A", "P", "B", "M", "T", "P", "A", "G.S.", "M", "NEF", and "BJS".

Vi bedömer utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att balanskravet efterlevs.

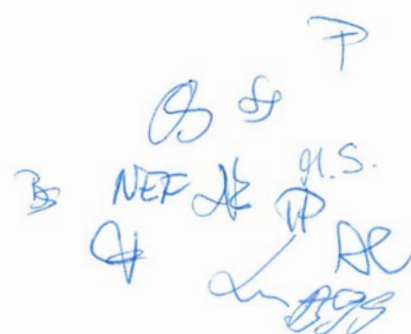
Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning. Vi instämmer med kommunstyrelsen att resultatet är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2024.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi åberopar bifogad redogörelse och de rapporter som inte tidigare tillställts fullmäktige. Övriga rapporter har översänts till fullmäktige löpande under året samt de revisionsberättelser och granskningsrapporter för kommunala bolag, stiftelser och kommunalförbund som förtecknas nedan.

Förtroendevald revisor Nils-Eric Feltenheim-Nord har inte deltagit i beredning och beslut avseende arbetsmarknads- och socialnämnden.

Handwritten notes and signatures in blue ink at the bottom right of the page, including the name 'NEF' and other illegible initials and marks.

Lund 2025-04-11

Peter Bengtsson
Ordförande

Lennart Nilsson
Vice ordförande

Lars Trägen
Andre vice ordförande

Britt Svensson

Mats Lindén

Anders Edström

Mikael Svensson

Tamas Osvath

Karin Löwhagen

Bengt Svensson

Nils-Eric-Feltenheim-Nordh

Anders Ebbesson

Håkan Magnusson

Ingrid Persson

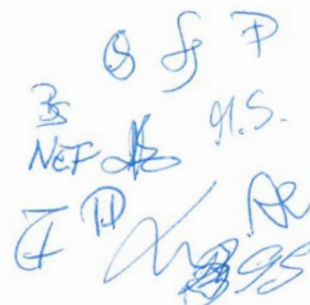
Edvin Sjöstrand

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:

- Redogörelse för revisorernas verksamhet 2024, se bilaga 1
- Granskning av årsredovisning 2024, se bilaga 2
- Det sakkunniga bitrådets yttrande om årsredovisningen, se bilaga 3
- Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravet, se bilaga 4
- Granskning av löneprocessen, se bilaga 5
- Granskning av intäktsredovisningsprocessen, se bilaga 6

Revisionsberättelser och granskningsrapporter för kommunala bolag, stiftelser och kommunalförbund som bifogas Lunds kommun i särskild ordning för:

- Granskningsrapport, Lunds Rådhus AB
- Granskningsrapport, Visit Lund AB
- Granskningsrapport, Fastighets AB Lund Arena
- Granskningsrapport, Lunds Kommuns Parkerings AB
- Granskningsrapport, Lunds Kommuns Fastighets AB
- Granskningsrapport, Ideon AB
- Granskningsrapport, Krafringen AB
- Granskningsrapport, Krafringen Energi AB (publ)
- Granskningsrapport Modity Energy Trading AB
- Revisionsberättelse och granskningsrapport, Science Village Scandinavia AB
- Granskningsrapport, SYSAV
- Granskningsrapport, SYSAV Industri AB
- Revisionsberättelse, Stiftelsen Arenan
- Revisionsberättelse, Räddningstjänsten Syd
- Revisionsberättelse VASyd

S f P
3
NEP
9.5.
F P
R
95